

CSIPETKÉK

csipet mosoly ...

csipet könny...

Halassy Béla

2019.

CSIPETKÉK

CSIPETKÉK

CSIPET MOSOLY, CSIPET KÖNNY

HALASSY BÉLA

2019.

ELŐSZÓ

Nem akarom bántani a lélekvandorlásban hívő *embereket*. Viszont a reinkarnáció *tana* eléggé sületlen találmány. Hogy a lények az elmúlás után mindig más és más alakban újra születnek, amíg csak meg nem felelnek a ki tudja ki által meghatározott mércéknek, ami után boldogan feloldódhatnak a nagy-nagy semmiben, a Nirvánában.

Nincs olyan szubsztancia (hordozó), amivel a lény emlékezhetne az elmúlt életére, korábbi hibáin nem tud javítani, ezért csak vak tyúk is talál szemet alapon felelhet meg a nem-is-tudja-minek. Egyébként nem látom be, hogy fecskefűként mennyivel élhetnék kerekesebb életet, mint így, vérehulló informatikusként. Az pedig részletkérdés, hogy a fenének kell egy újabb élet, ha a régiből nem maradhat meg a kedves meleg pillantása, a húsleves illata, a hegy kéklő derengése...

Sokan mondják, hogy ha újra születnék, akkor mindent úgy csinálnának, mint mostani életükben. Ki tudja miért, ez sohasem a WC-pucolók szövege. Én azt hiszem, hogyha újra születnék, akkor mindent másként tennék, máskülönben uncsi lenne a dolog, viszont ugyanebben a szellemben. Ezért minden bizonnyal ugyanazokat a hibákat követném el, mint most, különben én nem is én lennék. Csak képzelj el egy szerény és csendes, de humortalan Bélát! Ezzel pedig eljutottunk oda, hogy éppen elég egyszer élni.

Lassan barátaimmal együtt múlt időben kell mondanom, hogy így volt szép ez az élet. Kenyerének a héja itt-ott megégett, másutt kicsit megrepedezett. A bele sem egyenletes: itt némileg kemény, ott egy picit keletlen. Nem kalács, még csak nem is cipó, csupán olyan félbarna. Nekem eddig mégis ehetőnek tűnt. Engedd meg, hogy megkínáljalak a morzsáival mint csipetkéekkel: remélem, nem találod őket ízetlennek.

A Mennyei Péknek hálás vagyok, amiért így kerültem ki a kemencéjéből. A Csillagomnak pedig köszönöm a sok-sok türelmes próbaolvasást és törődést.

Bélapó (alias Piusz)

A CSATATÉR

„...sóhajtvá köszöntlek...”

Van két latin gyökerű, hasonló hangzású szavunk, amelyeknek látszólag semmi közük sincs egymáshoz. A két szó a skandálás és a skandalum. Kedves kollégám a két zengzetes szó diszharmóniáját együtt „élvezte” és ez az alkalom ad alapot az alábbi elmélkedésnek. Node lássuk a történetét!

Ugyibár skandálni, verset titázni leginkább Kisfaludy költeményén tanultunk: „Hősvértől pirosult gyásztér...”

Talán a vonat kerekei is erre rigmusra zakatoltak, amikor régi ismerősöm hősies, bár vértől nem pirosult elszántsággal indult neki Mohácsnak. Amolyan csacska, manapság már szinte dilisnek tartott érzelmi alapon kívánta megadni elhunyt eleinknek az emlékezés tiszteletét. Ennyit a skandalásról.

(Ma a legtöbben másképpen skandálnak: reklámban, pénzben, önmegvalósításban. Ezt nevezik globalizmusnak.)

Kollégám tervének a tojása záp volt. Ő is lekéselt Mohácsról a „tót királyhoz”, Zápolyához, a sokat szapult Szapolyaihoz hasonlóan. Az emlékkert bejáratánál egy ócska, lefittyedt tábla fogadta a következő felirattal:

„A csatatér zárva.”

Most elmélkedhetnék arról, hogy ez milyen skandalum, azaz botrány. Mert két konyak és kávé közt a nemzet szíve ott doboghatna sűrűbben. De tessék, már emlékezni is csak a nyitvatartás ideje alatt lehet! De nem fogom ám a kihegyezett pennámat a mittomén’ milyen bizottságokra, gondtalan gondnokokra, a szeretett saját csatatereinket önhatalmúlag bezárogató szervekre!

Csupán az eset morális tanulságait fogom levonni.

Ilyenek – igen, pont ilyenek – vagyunk mi, magyarok! Mi mindig mindenről lekésünk és mindig mindent későn teszünk. Nekünk mindig minden utólag jut az eszünkbe! Mi lett volna, ha ugyanezt a táblát mondjuk ezelőtt négyszázkilencven évvel rakjuk ki? Az igaz, hogy a messzeföldön híres magyar vendégfogadás effajta átmeneti zavara miatt némiképpen csökkentek volna a megrökönyödött török turistáktól származó valuta-bevételeink. De mi lennénk ma a harminc millió magyar boldog országa! Persze egy kicsit kedvesebben kellett volna fogalmazni, mondjuk így: „Minden töröktől szíves elnézést kérünk, de a csatateret technikai okok miatt bezártuk.”

Ilyenek vagyunk mi, magyarok. Okosak, de késlekedők. Asbóth, Csonka, Puskás és a többiek példájából végre tanulhatnánk. Bár az ő találmányaikkal megkéstünk, Kovács Jancsi, a jelzés megalkotója, holnap átugorhatna az ENSZ-be és szabadalmaztathatná találmányát. Ebből a táblából ugyanis igen sok elkelne. Afrikában, a Közel-Keleten, Venezuelában és másutt.

Később a táblákat felválthatnák a hajtókára tűzhető emblémák. Viselhetnék az országatyák a parlamentben. A munkatársak. A barátok, a rokonok, sőt akár még a testvérek is. Az ízlésesen formált kis kitűzőn pedig ez állna:

„Gyerekek! Ne haragudjatok, de a felnőttek úgy határoztak, hogy máától fogva minden csatatér zárva.”

A FAGYLALT

„Jobban ízlik...”

Volna nekem okom másokat utálni? Hmm! Ha mindenáron ürügyet akarnék találni... X barátom velem szemben a zöldcímkés Holsten-sört szereti. A lökött. Holott én a piroscímkésre akár meg is esküszök. Kedves fickó ez a barátom, de vannak ilyen hülye rigolyái. Azért még kedvelem. Azután akadnak olyan kellemetlen figurák is, akik inkább kőbányait isznak. Nem csípem! Nem csípem, de türelem: elviselem őket. Ezt viszont nem fogod elhinni: Akadnak olyan elvetemült lények, akik a sört egyáltalán nem szeretik! Borzalmasak! Hát rajtuk, érted rajtuk, rajtuk aztán végleg kiborulok. Érted?!

Kiket is utálok? Vegyük sorra! No, ezt azért mégsem teszem, hiszen a papír és az idő drága, a lista pedig hosszú lenne. Még elviselem a másféle egyént. A csoportos ellenvéleményt már nehezen tűröm. A tömeges másság pedig egyenesen idegesít. Miért olyan lehetetlenek azok? Ők? A mások...?

Jogom van a válogatásra, hiszen engem is válogattak. Az a neves énekesnő anno decibel azért nem lehetett a barátnőm, mert az apja nem engedte, merthogy én más vagyok. Abu-Dhabiban tartottam meg azt az előadást, amiért Brüsszelben, az IBM központban, ezreket kaptam. Az Egyesült Emírátságokban a dúsgazdag araboknak csak egy jól megfizetett szolgát jelentettem, merthogy más vagyok. Amerikában sanda szemekkel néztek rám, mert kommunistának véltek, mivel keletről jöttem. A francia határon velem, a „tudóssal” – konferenciára mentem meghívott előadóként – lekezelően bántak. Átvizsgáltak, megmotoztak, feltartottak, mint kelet-európaikat. Volna tehát nekem is egy cseppnyi jogom a válogatásra?!

Vagy netán idézzem Csoóri Sándort, aki bemutatta, hogy a magyar miképpen vált tűrhetetlen idegenné saját volt hazájában, a Kárpát-medencében?

Nem, nem! Keserveim felemlegetése helyett inkább mesélek. Valamiről illetve valakiről, ami és aki az életem végéig helyrerakta bennem az idegenkedés, a fajgyűlölet, a másság problémáját. Nincs komoly dolgról szó: csak egy kis tölcsér fagyiról, meg egy nagy darab néger-ről. Az eset úgy történt, hogy...

Egészen randa helyen laktam New Yorkban, a Riverside Drive-on, az International House-ban. (Ha most azt hiszed, hogy dicsekszem, akkor lécci menj oda és élj meg havi ötszáz dolcsiból. A harmadát el fogod költeni a csótányok kiirtására. Mellesleg egyszem reggeli főtt tojás ára másfél dollár volt. Akkor, 1975-ben.)

Jobbra a Harlem – és oda vezetett az út. Ha nem aggasztott volna az International Church-ből kitóduló üvöltése (agyonverünk minden katolikust), vagy az sem, hogy előttem lóttek combon egy szerencsétlen öreg, mert nem tudott felmutatni öt dollárt a tizenhárom éves (!) brávóknak, a szíved akkor is elhült volna, amikor arra jártál...

Bár az utca kedvesen szép a maga rondaságában. A feketén kormos, piros-téglás ócska házakból rozsdás tűzlépcsők lógnak lefelé. Rájuk nem lépnék. A bejárónak is nevezhető nyílásba felfutó pársoros lépcsőnél már hajnalban nagy élet zajlik. Ott ül viktoriánus fotelbe tákolva a drága néger nagy, mintegy hadiállásban. Onnan figyeli tizenhárom fekete, egyaránt mosdatlan unokájának kedves és ártatlan hancúrozását. Például azt, amikor belém állítják a kést.

Időnként egy narkós iszonyat dől le a földre, ami téged nem zavar, mert rajta átlépni nem nagyobb nehézség, mint a sörösdobozok, újságpapírok, flakonok és ki tudja mik szélhordta garmazán.

Ez itt nem séta. Most sietősek a lépéseid. Mondhatni: futsz. Meg kell oldani a metróig ezt a párszáz méter távolságot. Hiába vetül oly szépen a nem-válogató napfény erre az utcára is. Hiába van odaát, párszáz méterre a Guggenheim múzeum, tele a világ legcsodásabb alkotásaival. Az ott van, te pedig még itt...

Átugrálva a piszokhalmazokon, az egyre fenyegetőbb megjegyzések és a növekvő félelmem korlátain, igyekeztem a metróbejáró felé.

Ekkor vált el egy kapualjból az a félelmetes árnyék. Kétféle, óriási néger sasszézott felém, valamilyen belső rumba ütemére. Én sem vagyok kicsi, de ez a kocsikenőcsbe mártott...! Félelmetesen nagy darab volt. No, majd csak elmegy...

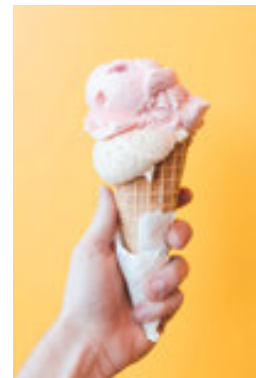
Az óriás – nevezzük így – hatalmasakat nyalt. Nyalt a fagylaltból, amit a bal kezében tartott. (Ez nem politikai beidegződés, de mégis rettenetesen sok amerikai balkezes.) Nem, egyszerűen nem térhettem ki: mellém ért.

Kékesen forgó fehér szemekkel (enyhén sötét hátérrel) kérdezte – mit kérdezte: tudakolta, követelte tőlem – hogy szeretem-e a fagyit. Hangomban a megszokottnál lágyabb beütést érezve válaszoltam a

fölém tornyosuló, fekete hónaljszőr felé: Nem is tudom. Mit nem tudol, te lökött? – harsonázott rám biztatónak szánt hangon. Talán kifogásod van a citromos ellen? – tartotta felém a másik kezében püposodó, szemmel láthatóan még érintetlen fagylaltkelyhet. No, mi van? Nem tetszik? Ne hülyéskedj! Most már vegyed, nyaljad!

Régi kosaras múltamra, na meg a kemény izmaimra gondoltam. Teljesen reménytelenül. Ez a suviszkos túl nagy darab. Méretei lenyűgözőek. A fagyihoz ragaszkodni fog. Futni vagy maradni? A hamletti kérdés, praktikus okokból, csak egyféle módon dőlhetett el.

Megadóan vetettem magam a hatalmas fagylalt-tölcsérre. Nem lehetett eléggé gyorsan eltüntetni: túl hideg volt. Lépkedtünk együtt, a nagy fagyis, meg én, a kis nihil európai.

Egy nyalás, egy lépés; több nyalás, több lépés. Végre egy utcasarok következett és lassan kikeveredtünk a gettóból.

A Central Park sarkán mindkettő elfogyott. Végre. A gettó is, a fagyis is. Az óriáslábú ekkor békésen hátra vert (azóta is szúr az oldalam): Na, nem is volt olyan rossz, ugye? Azzal öles léptekkel irányt váltott.

Zavartan álltam a sarkon, a leendő szuper (Van Gogh) kiállítás élménye előtt és a megtörténtek után. Arrafelé, amerre az óriás ment, nemigen teremnek citromsárga napraforgók...

És tudod mit? Ez a fagyis volt annyira jó, mint az a Zarea konyak, amelyre az egykor Felvidéknek nevezett Szlovákiában egy társtalan szebeni román hívott meg. Hasonlított szerb kollégám szívből kínált sligovicájára, amivel hálásan megköszöntött azért, mert angolul adtam elő az általa rendezett előadáson, ahol a hallgatóság nagyobb része magyar volt, de részt vettek rajta szerbek is. Finom volt, mint a karmel vörösbor, amivel Izraelben fogadtak a „shalom” (béke veled) köszöntés kíséretében.

Persze, ha utólag meggondolom, óriásléptű néger barátommal akár össze is veszhettem volna. Mondjuk azon, hogy Pesten másként készül a citromos fagyis. Meghogy én más tölcsérhez szoktam. Meg... De valahogyan nem csak azért nem próbálkoztam ezzel, mert ő volt a nagydarab. Minden elutasítás olyan ízetlen lett volna, mint általában a szeretetlenség.

Félelem? Idegenek? Más szokások? A Central Park sarkán, a Guggenheim múzeum előtt megigazítottam a rohanástól rendetlenné gyűrődött ruhámat. Kezem beleakadt a nagynénémtől hatvanhét éve örökölt kis aranykeresztbe. És egy belső hang halkán azt kérdezte: Na most őszintén, ízlett a fagyi?

Ízlett!

Csak azt nem értem, hogy miért nem fagyizunk többet együtt?

A TÍZFORINTOS

„Aki a kicsit nem becsüli...”

Nem kívánok dicsekedni, dehogy is tennék olyat! De tény, hogy meglehetősen jól keresek. No, megélünk. Büszke vagyok megtermett vállamra, erős kezemre, mesés munkabírásomra és néha meglepődök, hogy ezek a mai nők miért pont az „olyan” nyámnyila tejfölképűek után fordulnak meg.

Mondom, nem dicsekszem. Csak mesélek.

Itt van ez is, ez az anyakedvenc tizenéves. Társaival együtt élvezi a fogyasztói társadalmat. Suliba menet a kisköszért előtt öntik magukba a kólát. Még jó, ha csak azt. Nekünk ebben a korban csak a kétfilléres cukorka dukált. Emlékszel? Rolóban lehetett kapni. A közepén vékonyabb, szinte átlátszó volt. Narancs és citrom közül választhattál, ha Annus nénit megkérte a roló megbontására. Mert persze az egészre már nem volt húsz filléred.

Szóval a tejfölképű hadonászok és dagadó önérzettel mutogatja teli bukszáját a társainak. „Van még, no mennyi is, van még x forintom.” A hadonászás eredményeként egy forintos a földre hullva szép lassan begurult egy autó alá. „Üsse kő – rántott a vállán a deli ifjú fennköltén legyintve – akad itt még bőven.”

Lassan ereszkedtem féltérdre és kapartam ki az érmét a kocsis alóli kupacnyi gyöszmősből. A fiatalok üdvözlője egyaránt szólt tornamutatványomnak, kopottas tréningemnek és pénzhullató társuk élcelődéseinek. „Tessék, itt van!” – nyújtottam át az alumínium-darabot. „Kösz, öreg, nem kell. Csak tartsa meg, ha már megdolgozott érte!” – volt a fölényes reflexió.

Megtartottam. Mást nem tehettem. Vagy szaladtam volna fel a közgazdasági kandidátusi oklevelemért? A fizetési csekkért? A ritkán viselt szmokingomért? Vagy meséltem volna nekik? Erre nemigen akadt idő: az ifjúság (rajtam is) idétlenül vihorászva elcsörtetett.

Ott álltam egyedül az utcán, kezemben a forintossal. Egy nem sokat érő, kerek kis fémlappal. Utánuk néztem, amint befordultak a sarkon és arra gondoltam, hogy mit szólna mindehhez a kedves fel-

menőjük? Vagy – valódi mérceként – miként látná az esetet az én édesapám, ha nem vitte volna el a második szívinfarktus egy vállalat túlterhelt főosztályvezetőjeként?

Inas karja, barna háta, szürke szeme, rendezetlen őszülő haja ma is előttem áll. Pedig jaj de régen történt az eset! Az a bizonyos eset, amióta a lehullott tízfilléresért is lehajolok... Hogyan is volt az?

Hatvanat írtunk. Nyár volt, égetően forró, lankasztó augusztus. Jól hallatszott a nevezetes almádi strand moraja. Strand? Fürdés? Távoli álom! Nekem a bontott téglákról kellett rozsdás kőműves-kalapáccsal levernem a régi vakolatot, hogy új ház épüljön. Egy a téglá, egy az ujj alapon porosodtam, miközben lassan fogyott a rakás, viszont egyre gyorsabban apám pénze és anyám türelme.

A leendő kis viskó már megette a gyűrűket, apa fényképezőgépét, anya krokodiltáskáját. Este, amikor mi már elájultunk, anyám kis kockásfüzetébe rovgatta a kiadásokat. Fuvar x forint, ebéd y forint, öt liter bor a melósoknak...

Most verjük Pannival, nővéremmel, a magát nehezen megadó régi vakolatot.

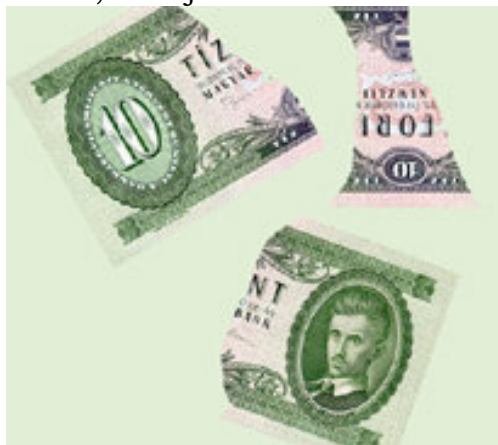
Alatta a téglá jó kis magyar anyag, de amit ráraktak! Az ebédidő is elmúlt, amikor apám így közelgett: „Panni, te most lemehetsz a strandra.” (Belépő négy forint, fagyi ötven fillér). „Miért csak a Panni?” – zúgolódtam belül tizennégy éves fejjel. Amikor komoly dolgokról volt szó, mindig ő volt a *nagy*, én meg a *kicsi*. Apám azt mondta, hogy a házépítés komoly dolog. Erre a nagy elmehet, a kicsinek pedig maradnia kell. Szívem kékebb lett az ujjamnál...

Öt óra után (a strand hatkor bezárt) apám félbehagyta az alapozást és egy tízest nyújtva felém így szólt: „No, te is menj egyet fürödni!”

Most? Amikor már minden srác hazafelé tart? És biztosan Juttká sincsen már ott! Elkecseregettem szívvel álltam neki a vén diófának. Felmásztam, felkúsztam én bizony annak legmagasabb csúcsába. Előbb azonban a tízest gondosan ízekre téptem és beszórtam a kerítés menti bokorba.

A diófa felső nyergében átadtam magam a keserves bánatnak. Onnan látni lehetett a strandot is, de elfordultam. Micsoda égbekiáltó igazságtalanság! Hátamat az ágnak vetve eldöntöttem magamban, hogy persze ha majd én nagy leszek... Akkor én a fiammal mindent és másként... Mert én most kicsi vagyok, de mégis nekem kellett zuhogó esőben kicsákányozni azt a kétméteres gödröt. Naponta felhúznom a

kútból száz vödör vizet. Tartani a pallót. Futni borért. Cipelni az ötven kilós cementeszsákokat. Mindig mindent nekem kell, a kicsinek. És tessék, ez a jutalom!

Elmélázásomból apám hangja riasztott: „Gyere le!” Apám tónusa nem sok jóval biztatott: egy pillanat alatt a földön teremtem. „Gyere ide!” – parancsolt pont ahhoz a bokorhoz.

Vártam a nagy csördítést. A verést, a leszúrást, a kioktatást. A mindent. És kicsi kis bánatos szívem mindent hajlandó volt már megadóan elfogadni: hiszen úgyszólván nekem van igazam!

A vártak helyett apám lehajolt. Lassan, gondosan összeszedegette a széttépett tízes darabjait, majd nagyon, de nagyon halkán csak ennyit mondott:

„Kisfiam! Ezért a pénzért valaki keményen megdolgozott.”

PANNÓNIA SAJT

„Audiatur et altera pars...”
Hallgattassék meg a másik fél is.

Szemben velünk újra megnyílt a kisköszért. Ez ránk két hatást gyakorolt. Egyrészt dugába dőlt az elméletem, miszerint a sör fogyaszt. Ugyanis eddig a nagyköszértbe kellett *szaladni* a sörért, most viszont csak le kell *bandukolni* érte... Szóval az üvegből való mellett reggelente emelgetnem kell egy vasból való súlyzót is. Másrészt újra meg kellett beszélnünk ezt a horkolás dolgot. Merthogy én nem horkolok, az csak a Györgyi fixaideája. De most ismét elő kell kapnom a füldugót, mert azt vettem észre, hogy a szállítók nem lábujjhegyen rakodnak. Csúnya dolog ezt kihasználni és rám verni a horkolás egyetlen férfi által se elismerhető vádját.

A bolt külsőleg kicsinosodott, belsőleg viszont megfosztatott két ékétől, Katitól és Szilvitől. Őket nagyon kedvelték a Forint utca női lakói, mert persze ők szállították a tág környék híreit. Nekem a szájnál és a fülnél erősebben esett a latba a mutatóujj, bár a két hölgyet én is kedveltem. Nem is a pletyi zavart, ami miatt egy cigi kiszolgálási ideje a többszörösére nőtt, amikor én rohantam volna. De ki szereti „a szóval félkiló kenyér” felkiáltást, ha az eladó a benyálazott ujjával sikeresen felemelt selyempapírba csomagolja az árut?

Most Bobo az eladó. Ő nem bérlő, hanem csak kiszolgáló. Vérében van a kereskedés, pedig nagyon fiatal. Ez a legfőbb baja. Udvarias, figyelmes, tiszta. Pontos az elszámolásban. De imádja a magnóját, amin véletlenül sincsen zene, csak bréjk és rossz, monoton diszkó.

Bobo egy csapással ott vágja el a szalámit, a kolbászt, a mindent, ahol kell. Jó érzéke van a dekákhoz. Ha netán picit tévedne, akkor udvariasan kérdezi: „Lehet több...” vagy „Maradhat ennyi...”. Csak egy dologgal járja meg mindig: az pedig a Pannónia-sajt.

„Kérek húsz dekát” – adtam elő a kívánságomat nem egyszer. Egy hete a darab tizenhét dekára, tegnap viszont huszonkettőre sikerült. „Miért, Bobo, de miért?” – reklamáltam a szokatlan pontatlanság miatt.

„Teccik tudni, a lyukak miatt.” – jött kapásból az őszinte válasz. „Sohasem tudom, hogy a késtől jobbra vagy balra vannak-e a nagyobb lyukak. Ezt a sajtot egyszerűen lehetetlen kiszámítani.”

Kedves Bobo! Nagyobb bölcsességet politikus sem mondott ebben a kis hazában. Az üzlet halad, tisztább és rendezettebb, mint korábban. Nemcsak azért, mert lehet, hanem azért is, mert mind a két oldalon igény van rá. Változatosabb a kínálat, igényesebb a vevő. A sajt nagyobb, kerek. Ámde mindkét oldalában továbbra is vannak lyukak: ezért olyan nehéz jól lemérni. És ez mindig így lesz, mert a demokráciának is nevezhető sajtnak ilyen a természete.

Már csak arra vagyok kíváncsi, hogy a mi nagy, kerek Pannónia-sajtunk közértesei mikor ismerik fel ezt az igen egyszerű tényt. Mikor veszik már végre észre, hogy hová is kellene illeszteni azt a bizonyos kést, hogy az itteni-ottani hézagok egyensúlyba kerüljenek? És végre-végre mikor eszmélnék rá arra, hogy kiszolgáló közértesként nem diktálniuk kellene, hanem figyelniük?

Mert a végén úgyis a vevő fogja eldönteni, hogy kell-e neki az a levágott sajt...

SÜRGŐS CSODA

„A véletlen a buták istene.”

Ugye nem hiszel a csodákban és azt mondod: véletlen. Persze léteznek véletlen véletlenek is. Például Bobó a közértben 76 forint 40 fillért kért tőlem (nem ma). A zsebembe nyúltam és kimarkoltam egy adag pénzt. No mennyit? Pont 76 forint 40 fillért.

Csodákkal vagy körülvéve. Elültetsz egy szem búzát és lesz belőle 100 szem. Elültetsz egy kotlóst és lesz reggelire rántotta, jaj bocs, sok pici sárgapelyhes. Hogy ez nem csoda, hogy ez a természet rendje? Magyarázzad ezt egy idetévedt Mars-lakónak! A természet rendje – egyetlen nagy csoda.

A történetem pedig a következő: utána ítélj a csodákról.

Idősebb, szemmel láthatóan egyedülálló tisztas hölgy állt előttem a sorban. A maszek kisközértben nem ráérősen, inkább csak a korának megfelelő módon válogatott. Hmm, most vegyek-e ecetet? És: drága Katikám, mennyi most a margarin? Kérek abból – nem, inkább a másikkól, abból, ni, balra – húsz, nem, Katikám, talán csak tíz deka párizsit és nem kell szeletelni. És Katikám nem drága az a nápolyi? És friss? No, nem bánom, mérjen le tíz dekát! És ... drága Katikám, nem is tudom...

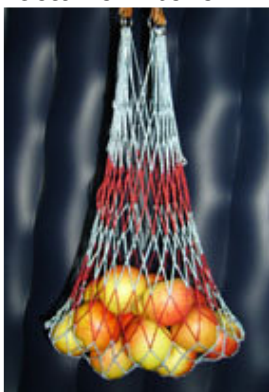
Agyam lassan elborul. Istenkém, én megölöm ezt a perszónát, ha azonnal abba nem hagyja! Katikám így, Katikám úgy, meg aztán nem is tudom... A vén csoroszlya egész nap ráérne arra, hogy a hülye ecetjein gondolkodjon, ahelyett, hogy azokat az ostoba és koszos galambjait eteti a parkban.

Eközben itt várok én a sorban, sokkal komolyabb gondokkal. Fél tizenegykor műtik a kezemet, miközben ez itt az eceten morfondírozik! Most már nyolc is elmúlt. A műtét előtt ki kell jutnom Budaörsre egy szerződés alappéldányaért. Majd fel kell tekernem Hűvösvölgybe az ellenjegyzéséért és egy segédanyagért. Utána a kórház. Mindezek fontos dolgok. Ez a trotlli pedig még mindig csak ott tart, hogy melyik kenyér barna, melyik feketébb!

Most már lassan félkilenc. Én ezt megölöm. Megölöm!

Végre a néni reszkető kézzel leperkálja a mindennapit. Mennyi, drága Katikám, mennyi? A leendő műtét miatt amúgy is igen magas vérnyomásom éppen a csillagos egekbe szökik, amikor megragadja szememet májfoltos vézna kis karja, reszkető, bogos ujjá és az elronyolt pénztárca végtelen üressége.

Saját, iszonyatosan égett kezemre nézek, amit majd ma műtenek. Azért ez, ez még erős! A szerződés, amiért loholok, megér nekem vagy tízezer forintot! Meg aztán ráérne a jövő héten is. Van itt telefon, majd csak elintézem valahogy.

Szótlanul fogom meg a néne kopott szatyrárt, hogy segítsek betenni a tíz deka parizert és az almát. Ő hálásan rámnéz: köszönöm, kedveském, köszönöm. Közben hallom a többiek zúgolódását: miért nem kér már? Mit matat itt? Kati is rámrivall öblös hangján: no, mi kellene Bélaúr?

Zavartan mondom: csak egy doboz cigi. Kati felvihog: és miért nem kérte azonnal? A néne úgyis ráért! Délután fizetek, vetettem oda és a dobozt feltépve siettem a kocsinhoz. Irány: Budaörs.

A rutinos mozdulatok – gyújtás, kuplung, index, kiállítás – végén szégyelltem el végleg magamat. Az idős hölgy miatt. Keserű volt az első slukk a cigarettából is. Miért vagyok ilyen türelmetlen? Miért nem vagyok megértőbb? Végül is: Miért vagyok ennyire rossz? Elvégre én még pedálozhatok. Hajthatok az életért.

Az első három kanyar a Moszkva térre rutinművelet. A nénike jár az eszemben, meg az igazságtalanságom. Uram, bocsásd meg türelmetlenségemet, fohászkodom. Uram, adj türelmet a nénikékhez, a Katikhoz és ezekhez a rohadt – jaj, elnézést! – mindig piros lámpákhoz! Az órára pillantok: még kilencven perc van Budaörsre, Hűvösvölgyre, majd a kórházig. Hogyan oldom meg ezt?

Miközben sárgára vált a lámpa, halkán imádkozok. Uram, nem teheted ezt meg velem! Nekem ott kell lennem az operáción... Uram, most az egyszer segíts, nekem ezt meg kell oldanom! Uram segíts!

Éles fékcsikorgás szakítja meg az elmélkedésemet. Böhöm ARO stoppol előttem. Vezetője kiszáll: maga barom, nem figyeli a sávokat? (Lehet, hogy tényleg nem tettem.) Az ellenordítás eleresztése előtt láttam meg a képét és elvigyorodtam: Szevasz, Laci! Nálad van a

szerződés? Hát persze, mondta, meghökkenve. No, ide vele komám és felejtse el a sávokat! Nem kell kimennem Budaörsre, jipp-jé!

Ebben a pillanatban blokkolt mögöttem a Szamara. Vezetőjének arca kezdett kékes-lilás színt ölteni, és már hallottam is a bevezető sorokat: maga miért áll meg, ahol... Mosolyogva, hideg nyugalommal szóltam a meglepett sofőrhez: Csabikám, inkább lécci itt ird alá ezt a szerződést. Nálad vannak a szükséges mellékletek? A válasz elképedt morgás volt: persze, nesze. Ezzel számomra a hüvösvölgyi vizita is megoldódott. Index ki, kormány ki, irány a kórház!

Tizenegyszer a műtőasztalon feküdtem. Lemosások, előkészítő szurkálások. A szokásos beavatás megtörtént. Az altató doktornő lassan adagolja a miegymást. Kicsit el fogok bódulni, de nem altatnak. Mindegy, tehetnek amit akarnak, a szerződés végre a kezemben van. Anélkül, hogy akár egy tapodtat is kellett volna mozdulnom. Halkan felkuncogok: vajon Laci és Csabi becsukta-e már a száját? Az anesztes dokinén boldogan állapítja meg: ez elhülyült, kezdődhet a műtét. Az ekkor szokásos vigyoraim ugyanis pontosan ezt jelzik a számára.

Bevonul a főorvos úr, feltartott, fertőtlenített kesztyűs kezekkel. Ezen mindig röhögnöm kell, és alig tudom visszafojtani a kiszólást: add meg magad! Itt úgyis csak én tehetem azt. A szokványos kérdésre – hogy vagyunk, hogy vagyunk – a standard válasz következik: köszönöm, jól. Majd folytatom szokott csacsiságaim egyikével: csak azt nem értem, hogy miért nem a Moszkva téren találkoztunk?

A doki, aki vagy tizenötször műtött, már megszokta ezt. Ja, úgy? Nem baj. Majd elmondja; lesz rá ideje. Akkor szűrhatok?

Lassan feszülnek belém a nullakettesek (lidocain). Egy, öt, tíz; azután már nem is számolom. Most vágni fogok, szóljon, ha fáj! Biccen-tek, amennyire a rámkötött pártedli engedi. Elkezdődött. Később a doki hangját hallom: Csak nincsen rosszul? Nem, miért? Csak elgondolkodtam – motyogom.

És miközben az egyik nagyszerű ember keze alatt fizikailag formálódok, eszembe jut volt piarista nevelőm: az ország akkori egyik legkiválóbb matektanára. Aki nem csak, sőt elsősorban nem számokat oktatott nekünk. Hiten alapuló logikát és logikával megerősített hitet tanultam tőle.

Persze, hogy Pogány tanár úrról van szó. A termetre kicsinyke, de lélekben óriás emberkéről. Teste már meghalt. Így nem tudhatja, hogy ma megint találkoztam vele – ezúttal a Moszkva téren. Mert természetesen ő az a kis-nagy ember, akitől a mottót kölcsönöztem:

„A véletlen a buták istene.”

Node mi van, ha megsegítjük egy kis fohással...?

RÖVIDNADRÁG

„Quid sit futurum cras, fuga quarere!”

Ne kérdezd, hogy mit hoz a jövő!

Könyves Kálmán ediktumban szögezte le, hogy boszorkányok pedig nincsenek, bár ezt csak az egyik fajtájukra értette. Hét – bűvös szám – évszázad után ebben valóban megnyugodhatunk. Már azért is, mert a balga bájolók helyét átvette az agykontrol. Ide csak egy boszival, majd jól elagykontrollálom!

Kísértetektől nem félek, szívesen elszopogatnék egy Bloody Mary koktélt akár Drakulával is, de azért néha... Szóval olykor kénytelen vagyok arra gondolni, hogy nagyon keveset tudunk a legértékesebb testrészünk (félreértés ne essék: az agyról van szó) és a rövidnadrág összefüggéseiről.

Hogyan kerül a rövidnadrág eszmefuttatásom asztalára? Nos, ezt magam sem értem. Azt azonban be kell vallani, hogy az alábbi két történetkében van valami kísérteties...

Saját maguk által polgárinak mondott szüleim még nem vesztették el minden békebeli tartalékukat és módjukban állt meglepni engem hatéves születésnapomon. Kaptam egy csodás vajszerű öltönykét, díszsebkendővel és rövidnadrággal: egész életem utolsó soha ki nem húzott komoly ruhadarabját.

Hosszú utat nem tehettem meg benne. Keresztapám névnapjára indultunk, amikor először kaptam engedélyt a meseruha felöltésére. Az első emeletről indulva a hetedik lépcsőnél csúsztam meg. Azonnal előntött a vér. A picinyke zakó átment csíkosba, a díszsebkendő pedig fejkötésbe. Mosdás, átöltözés és hosszú bömbölések a világ dicsőségének az ilyen gyors elmúlásán.

Anyám a látod-most-veheted-fel-az-ócska-régit-miért-nem-vigyázol soha csároló felkiáltásait sűrűn váltogatta babusgató szavakkal, nem akarva, hogy azt-az-ócska-régit könnyeim végleg vasalhatatlanná

gyűrjék. Figyelmemet az esetről elterelendő a csacska csibészkéket vizsgáló módon tette fel a kérdést: No Öcsike, hová megyünk most?

A temetőbe... – mondtam hatéves komorsággal. Hová??? (Korábban effajta helyen nem is jártam.) Az elképedt kérdezgetésekre, a hosszú villamosútra már nem emlékszem. Manci nénire, keresztanyámra is haloványan. Nem a várt ünnepélyességgel, hanem zokogva fogadott bennünket az ajtóban.

Keresztapám alig félórája agyvérzésben meghalt...

Ötven évvel később egyszer igen rosszul aludtam. Új munkahelyet kerestem és álmomban is folytattam a próbálkozást. Egy neves cégnél jelentkeztem be. Az igazgató szívélyes mosollyal fogadott. Közben megdöbbenve láttam a tükörben, hogy csodás kelméjű kék öltönyöm alsó felén – egy rövidnadrág díszel!

Ennek dacára az állást megkaptam (mármint az álmomban) és várakozásom ellenére nem ébredtem izzadságpocsolyában. Általános szokásommal ellentétben a reggeli kávé közben kezembe vettem a HVG akkori példányát. A találomra kinyitott oldalon a következőket olvastam. Az idézet nem pontos, de kikereshető:

„Pénzünk talán volna még. Legfeljebb az, ami korábban még egy öltönyre volt elegendő, az ugyanahhoz csak rövidnadrággal teszi meg.” Mit ad Isten, aznap jó fizetéssel valóban felvettek új munkahelyemre.

Mottónk szerint ne kérdezd, hogy mit hoz a jövő! Hiába tartasz otthon egy rövidgatyát, persze zakóval, akkor is csak annyiban lehetsz biztos, hogy valami történni fog. Jó vagy rossz? Jobb, ha nem kérde.

Mert a jelen csak egy pillanat. A múltat nem lehet agykontrollálni. A jövőben pedig valami mindig rövidebb lesz a kelleténél.

EGY HŰ BARÁT EMLÉKÉRE

„A szó elszáll, a nézés megmarad.” (Piusz)

Máskor már meséltem róla, de lehet, hogy nem emlékeztek rá. Barátom a szó hétköznapi értelmében nem volt beszédes. Egyébként is veleszületett szerénysége tiltotta volna, hogy saját magáról hangos véleményt nyilvánítson. Ezért kénytelen vagyok én bemutatni őt.

Gazdag és izgalmas lelkivilágát nem lesz könnyű érzékeltetnem, mivel barátomnak, mint mindannyiunknak és főleg a hozzá hasonló művészeknek, több korszaka is volt az életében és természete, az őt körülvevő világhoz való viszonya fokozatosan megváltozott, amint tapasztaltabb lett. Talán legjobb, ha a nagy korszakait vázolom fel.

A játékmester. Nagyon fiatal volt, amikor megismertem. A fiatalság általános szertelensége rajta is kiütközött. Imádott játszani és gyűlölt veszíteni. A játékot alig tudta abbahagyni. Kedvelte a társaságot, ha körülrajongják. Minden buliban benne volt. Játéknak érezte a komoly feladatait is, de – becsületére legyen mondva – mindig teljesítette azokat, ámbár, ismétlem, játékosan.

Visszagondolva rá, valóban csak apró „hibákat” véltem felfedezni benne. Idézőjelbe kellett tennem a hibák szót, mert abban a korban valamennyien elkövettük azokat. Barátom nem tudott különbséget tenni értékes és értéktelen között, ami az emberi kapcsolatait illette. Ha valaki szépen nézett rá vagy egy barátságos szót szólt hozzá, annak máris a rajongója lett. Ezt a vonását később levetkőzte.

De még szeleburdi volt. Ismerik ezt az életkort, amelyben minden végletes: a szeretet és a nem-szeretem is. Ráadásul érzelmeinket mindjárt ki is nyilvánítjuk. Ő is ezt tette: gyors és határozott ítéletét azonnal közölte az érdekelttel. Hasonló volt a köszöntése is. Ha (akkor még ritkán) megjelentem, mindig harsány üdvözléssel fogadott. Kezet ráztunk, majd rögtön jött a néma kérdés: akkor most játszunk, mert veled aztán lehet, ugye játszunk egy jót? És játszottunk. Sokat. Természete az idők során megváltozott, de a játékot sohasem hagyta el, bár már nem volt kapható mindenféle csacsakaságra.

Talán azt illene leginkább kiemelni, hogy egyenesség jellemezte már ifjúkorában is. Nyílt és egyenes lelke nem viselte el a hazugságot. Végig megmaradt gyermeki tisztaságban – és ez lett később a veszte.

Az érett partner. Barátomtól egy ideig kénytelenül elmaradtam. A mások által szörnyűnek vélt tűzbalesetem sokáig a pesti kórházban tartott, ahol nincs külső érintkezés. Már szinte el is feledtem hűséges barátomat, amikor a sors újra összehozott bennünket. Operációimat azon a helyen folytatták, ahol ő is élt. Így hát ismét találkoztunk.

Időközben határozottan megkomolyodott. Kicsit rosszul is esett, hogy némi kétkedéssel fogadott. Nem haragudhattam rá, mivel még régebbi barátaim sem ismertek rá a fizimiskámra. Mi tagadás, ő a többiekénél sokkal gyorsabb volt. Bár a külsőm meglepettette, első szavam eloszlatta kételyeit. Már csak arra kellett figyelmeztetnem, hogy – tekintettel a kezeimet burkoló iszonyatos pólyákra – tekintsen el a találkozás szokásos ceremóniáitól. Megértette.

Akkor nem tudtam alkotni, mert pólyáim nem engedték. Ezért csak halkan diskuráltunk úgy, hogy közöltem vele újabb felfedezéseimet. Meg kell mondani, hogy ezen a téren ő volt a legjobb partnerem. Gondolataimmal szemben nem hozakodott elő azonnal egy új tézissel, hanem csak együttérzően és biztatóan nézett rám. Jó lesz az, mondta. Csak csináld is meg. Elvárom tőled!

Pihenésül néha bekapcsoltuk a tévét. Szégyellem bevallani, hogy barátom nálam értőbb műkritikus volt. Én még elásítva dörmögtem, hogy ebből talán lesz valami, amikor ő már kivonult a szobából. Ezen a téren is igényes lett.

Mondom, barátom egy kivétel. Nála a tapasztalás életgyakorlatot jelentett. Tisztán egyszerű elméjével azonnal és élesen szétválasztotta a jót a rossztól, és annak megfelelően cselekedett. Nem fogta rá a rosszra a jót, vagy megfordítva, mint egyes életművészek teszik. Barátom a tiszta gondolkodás mestere volt.

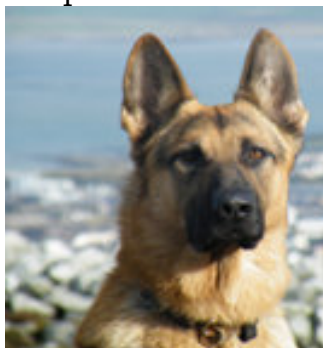
A tanítómester. Némi szégyenkezéssel kell elismernem, hogy engem, a zsenit, barátom fokozatosan lekörözött. Miként csinálta, az rejtély. Én még hiszek tudományban, értelmes kapcsolatban, szeretetben és hasonló bohóságokban. Kedves barátom pedig bölcsen visszakozott.

Már nem akart szerepelni. Már nem hitt a felszínnek. Már csak azt tette, ami fontos. Már átadta magát a szolgálatnak, amely nem ismer kihagyásokat, csak lényeket. Még jó a játék, de csak ha értelmes. Még

fontos a szó, de csak ha igaz. Még nagyszerű a barátság, de csak ha őnzetlen. Még beszélgethetünk, de csak ha van miről.

Egymás mellett ülünk és – belülről – figyelünk egymásra. A csend nagy. Én gondolok valamit és ő is gondol valamit. A jó gondolat után bólintunk és egymásra nézünk. Ő melegen, barnán, én már szürkén, kifagyottabban. Az ő meglassult bölcsességébe még mindig belefért a meleg szeretet...

Ennyit róla. Sajnos, már eltávozott köreinkből. Szinte elfelejtettem a lényegét: barátom nagy hívó volt, ünnepnapokon mindig betért a templomba és az Isten házában dicsérte az Urat. A maga nyelvén.

Óh, jaj!!! Hiszen még azt sem árultam el, hogy ő csak a szemével beszélt. Azzal a nagy barna meleg nézéssel, amelyben csodálatosan érthetően tükröződött a szeretet és a harag, a hit és a hitetlenség, a bizalom és az elzárkózás, az együttérzés és a megtagadás.

Mint mondtam, barátom a szó hétköznapi értelmében nem volt beszédes. Nem volt az, hacsak valaki nem értett a tekintetéből...

Most már bizonyára te is sejtet, hogy itt barátom farkaskutyájáról, Rickről meséltem, akinél együttérzőbb, értőbb és bölcsőbb barátot az emberek között csak keveset találtam...

GYEREKSZÁJ

„Nicht for dem Kind!”

Ne a gyerek előtt!

Azokban a boldog békeidőkben a jó polgári családokban kellemetes kettősség alakult ki. Bármennyire is meglepő, a jó polgári családban is csak egy férj és egy feleség volt, gyerekkel, mint szükséges kellékkel és esetleg nagyival, aki nem mindig volt annyira szükséges. (Apropó. Igazuk lehet azoknak, akik nem nősülnek. Hiszen ami jó, az az *egészség*. A nő pedig csak *feleség*. A házasság-pártiak viszont ezt úgy is értelmezhetik, hogy az egészséghez kell egy feleség is. Node hagyjuk ezt a pár-matematikát!)

Mármost a kettősség abban állt, hogy a felszínen jónak bizonyított polgári házasságokban is akadtak olyan veszekedések, amelyek a házastársak második legkedvesebb időtöltését jelentették. Az első megsejtését az olvasóra bízom.

Ami a második elfoglaltságot illeti, a téren az akkori házastársak is szemérmesebbek voltak. Amikor az atya felemelte a nagynénitől örökölt, alig csorba, herendinek mondott kék-zöld agyagtálat, hogy végleg a falhoz kenje a főnökével és a rossz ebéddel együtt, akkor a nej és, ha éppen kéznél volt, a nagy, végső kétségbeesésében így kiáltott: Nicht for dem Kind... Gyenge, a dolog szellemét nem híven tükröző fordításban: Ne a gyerek előtt!

Az egész – sokszor ismételt – színjáték arra a balga feltételezésre épült, hogy a csemete úgyse tud németül. Mármost saját ivadékaikat dajcsra senki sem tanította, de ha felemelem a tányért, mert kérek még egy picinyke finom gombalevest, azonnal felvisítanak: Apu, ez egy nitt-fordekid, ugye?

Most pedig a mosolyokat tessék letörölni, mert itt hamarosan véresen, sőt vérvörösen komoly dolgokról lesz szó! Nincsen kínosabb ugyanis a váratlanul megszólaló gyerekszájnál. Az a cucori, csücske-csacska csinos kis nyílás néha a pokolra tátog. Még a templomban is. Most nem fogom elmondani, ami történt a legszentebb, legcsendesebb templomi pillanatban. Az úrfelmutatás második tételénél a kelyhet látva lányom felüvöltött: Apu, mi van abban a bögrében?

A kilences villamosra is borzongva gondolok. Halkan a vár alatt vonult a kis kilences, amikor Emőke így érdeklődött: Apu, mi az ott? A várkastély, mondom. Igen? És Apu, ott lakik a király? Nem, most nincs király – közlöm idegesen. Mi történt vele, elment? Igen elment és ne kérdezz butaságokat! De Apu, ugye majd visszajön? És mikor jön vissza a király, Apu? Közben tőlünk pár lépésnyire álldogált kedvenc béemes kísérem... Vajon mit jelenthetett az esetről?

Ám történhet ennél rosszabb is. Például a kettős villamoson így:

Kedves barátom nem pont arról híres, hogy halkan és titokban rejtegetné véka alá mondanivalóját. Mondjuk úgy, hogy frazeológiája pregnáns. Szóval barátom drága neje éppen kedvenc foglalatosságát űzte, amikor szövegszerkesztőnek csak némi hazugságok árán nevezhető barátom eme szavakkal támadt jobbik felének: Te mosol, a körmöd pedig most is vörösre van lakkozva! Drágám – ez csak a szokás miatt esett a dialógusba – úgy nézel ki, mint egy k...!

Telt-múlt az idő és beállt a kettős villamos...

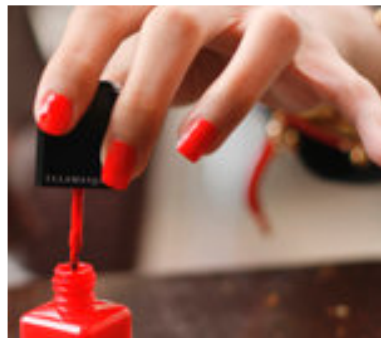
Apuci vitte Csöpikét, aki tanúja volt a mosásnak, az óvodába. A fáma szerint hideg téli nap volt, ezért az Apucival és az ölében tanyázó Csöpikével szemben ülő hölgy kesztyűt hordott. Bár az ilyesmiben nincs kivetni való, a jelzett hölgynek az aktuális helyen és a kérdéses időpontban ezt mégsem kellett volna tennie. Ugyanis megjelent az ellenőr. Barátságos, ámde ellentmondást nem tűrő hangon kérte az utasok jegyeit vizsgálatra. És akkor...

A hölgy kényes mozdulattal lecsipkedte kacsójáról a finom kesztyűt és felmutatta a jegyét. Megpillantva a tagadhatatlanul vörösen villogó karmokat, amelyek láttán a legderekből is beadta volna a derekát, Csöpike a felismerés tudatában boldogan rikoltott: Apu, ugye ez egy k...?

Szív megáll, szó nem hallatik. Apuka megkezdi az utat a helyzet magaslatára felé.

Kisfiam, miért tanulsz el ilyen csúnya dolgokat az óvodában?

Nem, ezt igazán nem kellett volna mondania! Mert itt az érvelés megszakad, a ragyogó kék ártatlan szem kerekre tágul, a szöszke haj szinte felborzolódnak a hamis szülői feltételezés hallatára és Csöpike csöppke csacska szája e szókra csücsörödik: Node apu, ezt te szoktad mondani az anyunak...!

Érdekes, de néhány embernek akadnak olyan pillanatai, amikor úgy érzik, hogy sürgősen le kellene szállniuk – mondjuk – a kettős villamosról. Apunak most támadt ilyen érzése. Férfias önérzetének reménytelen megtartási kísérlete közben egy pillanatra a mellőzött békebeli, polgári nagymamára gondolt. Arra, akit nem eléggé becsült, akinek az avított nézetei a tébolyba kergették, aki csak a mosogatáskor és a színházba járáskor lépett a család előterébe, de akinek – az újabb tapasztalat tükrében – valamilyen ködös érzéke mégiscsak lehetett az életnek nevezett izéhez.

Legalábbis akkor, amikor – már csak időhúzás végett is – halkan megcsóválta őszülő kontyát:

Node fiatalok! Ne a gyerekek előtt...!

A TOILET

„Nem léphetsz kétszer egyazon folyóba.”

Aki egyszer járt Székelyföldön, az mindig honvágyat érez. Erőtlen pennám nem vállalkozhat arra, hogy leírja ezt az érzést. Vádolom is magamat Kiskata miatt, akire – elhamarkodottan – ráförmedtem a Bucsín-tetőn.

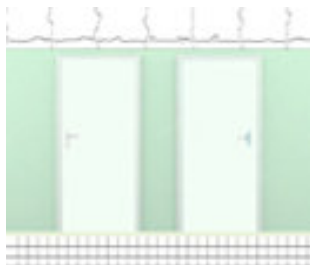
Kiskata tizenéves. Amikor megálltunk a hágón, hogy szippantsunk az éles, hideg levegőből, a budapesti szürkeségek után megtöltsük szemünket a Hargita fenyőinek a zöldjével és patakzúgással verjük ki fülünkből az itthoni motor-bömbölést, Kata durcásan egy csacsiságot mondott. „Nem szállok ki! Ez is csak egy erdő és én már annyi erdőt láttam...”

Rászóltam a „csak” miatt. Ma már bánom. Hogyan is sejthetné az ő korában, hogy a Hargita nem szimplán egy hegy? Nem volt illő vele civakodnom, amikor egy egész néppel van vitám. A románok nem értik, hogy a Hargita akkor is székely, akkor is magyar, ha nem akarjuk el-visszavenni tőlük. A Hargita nem csupán hegy, hanem a letagadhatatlan és megmásíthatatlan magyar történelem szimbóluma. Ezt majd Kiskata is megérti, ha több türelemmel magyarázzák el neki.

Node én nem édes-keserves dolgokról akarok itt mesélni.

Halkuljon el most a fenyők zúgása – a fenyvesek tényleg zúgnak és valóban kéklő homály tölti be a fák közötti tágas űrt, bármennyire is fennköltén giccsesek az effajta leírások – és mivel a szükség úgy diktálja lépjünk be abba a legelső gyergyószentmiklósi kocsmába, a főtér baloldalán! Itt történt meg velem az a megismételhetetlen eset, amelyet ma már székelyviccként emlegetnek, holott ténylegesen megtörtént velem.

A szükség törvényt bont, még ha kicsi is. Ezért ballagtam be az ominózus helyiségbe, amely a presszó büszke címét viselte a homlokzatán. Kerestem az intézmény legkisebb, de azért férfiasnak titulálható termét. A bejáratától balra-szemközt örömmel és első megkönnyebüléssel fedeztem fel két fehér ajtót, a feltehető utat a pillanatnyi és picinyke, de egyre fontosabb üdvösséghez.

Némi meghökkenéssel tapasztaltam, hogy a sok erőfeszítéssel fehérnek is elképzelhető ajtók egyikén sincs semmi jel. Egyetlen apró utalás – nemhogy felirat, de még egy cipőcske, egy fej árnyképe – sem árulta el, hogy melyik ajtó nyitására vagyok, de ugyancsak és egyre sürgősebben jogosult.

Szorult helyzetemben a közeli asztalnál szivornyázgató öreghez fordultam: „Janapot. Árulja el bátyó, melyik itt a fiú?” A szikkadt székel szűkebbre húzta szemét, lötytyintett a borából, majd ráérősen így szólt: „Minddöggy...!” És ivott.

Mindegy? Sok furcsaságot tapasztaltam Székelyföldön, de ilyen széksz-lazasággal még nem találkoztam. Segíts magadon amíg nem késő alapon léptem az első fehérnek mondott ajtóhoz és lenyomtam a kilincset. Meg se rezdült. Balsejtelmem beigazolódott: a másik üdvös bejáró is zárva volt.

Sietősnek tartható lépésekkel (inkább ugrásokkal?) igyekeztem a megmentést ígérő kijárat felé. Közben még utolért a jó öreg biztatónak szánt szava:

„Montttamm...!”

Az ógörög bölcselő, Herakleitosz, kicsit tévedett. Ugyanis a mottó helyesebben így hangzik: „Egyszer sem léphetsz ugyanabba a folyóba!”

A REMÍZ

AVAGY EGY AMERIKAI BUDAPESTEN

„Minden remízből van visszatérés.” (Charlie)

74-et írtunk. Egy csodálatosan ragyogó tavaszi reggelen lelkes izgalommal vártuk a Mestert intézményünk kikupálnak aligha, de romantikusnak annál inkább nevezhető virágokkal teli Tigris utcai, egykor villaként szolgált pestiesen lepukkant egységébe. A nagy amerikai Varázsló, aki majd beavat bennünket az információszerzés rejtelseibe, kilenc órára ígérte a jelenését.

Nyolc ötvenkor eltakarítottuk az autóversenyzés című akkori örület utolsó kockáspapír-maradványait. Nyolc ötvenötkor elrendeztük a székeket. Nyolc ötvenkilencor elsimítottuk a hajunkat és a bejárat felé fordultunk. Kilencor beesett M., a mindig késő titkárnő, kilenc ötkor a kolléganője. Némi habozás után bevallották, hogy igazán nem számítottak ilyen kedves fogadtatásra. Egyébként: sehol semmi! Hát ez az amerikai pontosság?! Végre fél tízkor megcsördült a telefon...

A gyengeszavú krónikás az eseményeket imígyen rögzíthette:

A magyaros vendégfogadás jegyében a Mestert egy kolléga fogadta előző este a repülőtéren. Majd szálláshelyére, a Gellértbe kísérte. A lila-bordó-kockás zakójú, sárga nadrágú és zöld nyakkendőjű – az ing színét a felületes kísérő elfelejtette feljegyezni – amerikai az első napon tartózkodónak mutatkozott. Fáradtságra hivatkozott, pedig alig volt 72 éves. Meg a munkára. Szóval csakis fáradtságból rendezni kezdte a magával hozott kb. 600 (!) kilónyi szakanyagot. Elutasította a Gellért igen prima sörözőjének még a gondolatát is. Nem jó előjel, nem jó!

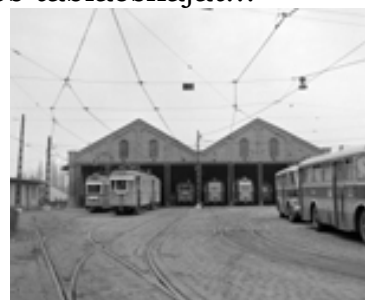
Kollégámat elbocsátva csak annyit kérdezett, hogy miként juthat el másnap reggel a Tigris utcába. Nem, nem akar taxival. Egyrészt ő még sohasem ült ilyen sárga „utcavonatokon” és ki akarja őket próbálni. Másrészt azokról lát valamit a városból. Végül egy ilyen bizgentyűn tanulmányozhatja az embereket is. Nos? Melyik vonalon kell jönnie és mennyi időbe kerül az utazás?

Munkatársunk mindig brillírozott az egyszerűség terén. Tekintettel arra, hogy a Gellértnél akkor a 9-es, 18-as, 47-es, 49-es és 63-as villamosra lehetett ülni, nemes rövidséggel így válaszolt: „Bármelyik

villamos jó, amelynek a vonalszáma kétjegyű és kilenccel osztható. Északnak kell indulni...” Charles Knox úr, mert ez volt a Mester neve, nyugtázta az információt, majd a szakanyagaiba mélyedt.

Ez történt este. Reggel negyed kilenckor Charlie felült a megfelelő irányba tartó tizennyolcas villamosra. Fél tízkor telefonált valahonnan a szépilonkai *remíz* környékéről, hogy most mi a teendő. Igazán nem ismerhette a „garázsmenet” figyelmeztető vörös táblácskáját...

A sztori eddig tart. Az már más történet, hogy ez a pepitaruhás, roppant szikár, fanyarhumorú öreg nem véletlenül kapta tőlünk a Mester címet. Nem volt professzor, nem volt a tudományok doktora. Csak éppen igen jól értett ahhoz, amit csinált és azt művelte, aminek igazán a mestere volt. Van ilyen is...

Charlie később megmutatta, hogy a sörpusztítás terén sem marad el tőlünk, huszonéves fiataloktól. Okos, szarkalábas szürke szeme mindent meglátott. A Búsuló Juhászban elköltött ebéd után együtt támaszkodtunk a korlátra. Körbemutatott: „Csodálatosan szép város!” Majd így folytatta: „Tudod, mikor lesznek itt boldogok az emberek? Ha majd a házak újra lesznek festve...”

Sokat tanultunk tőle. Többek közt azt, hogy lila-bordó-kockás zakó is rejthet érző embert. Sajnos többé már nem jöhet vissza hozzánk és nem láthatja az új festékekkel csillogó épületeket. De *odaát* Charlie biztos lehet abban, hogy ma is bennünk szól türelmes, megértő, humoros hangja: „Ez a város egyszer majd újra boldog lesz.

Mert minden remízből van visszatérés...”

A TÁBORTŰZ

Egy kirándulás emlékére, kislányokért aggódva.

Érett szeptemberbe fordult a délután. A környező dombok hasa dús-illatú szőlővel volt terhes és már közelgett a bor születése. Néhol már pipáltak a kémények, de a tőkéken végigcsorgó nap még jó kirándulást ígért.

Kenyeres tarisznya a vállon, bot a kézben feszültünk neki az erdőnek.

Kellett is a bot. A völgszájnál bezárult a falu könyve, nem írtak már sorokat a kertek és a szántók, de a tartalomjegyzék még hátra volt. Koszos korcs kutyák kurrantásai pontozták ki az utolsó oldalt. Kicsik voltak, de nagyokat akaróztak harapni.

Kéz a kézben bandukolt elől sógorom és leendő arája. Nekik sietős volt, csakúgy, mint két csöpp lányomnak, akik ide-oda trilláztak az út húrján, nagyokat visongva. Szinte öregesen következünk mi, vén tőkék, akik már megteremték az élet borát.

Mire a hegybe értünk, az alkony leszakította a nap gyümölcsét az ég fájáról. Homályban matatva kerestük össze a tűznek szentelendő gallyakat. A „fiatalok” más tüzeket kerestek, a picik pedig átadták magukat a patakparti rejtelmek felfedezésének.

Mostanra beállt a csend. Nézem a tüzet, ezt az örök tükröt, és szomorkásan látom: őszül már. Eddig habzsolta az életet. Ide-oda kapdosva, akaratosan, önzően, szenvedélyekkel terhelten, mindent magának akarva lángolt. Azután a nehezen született gyerektűz felnőtt. Megnyugodott, mint a hegyek közül rohanó akarattal előtörő patak, amely a síkra érve látja a tágabb világot, megéri, lecsendesül. A tűz békésen, egyenletesen duruzsolva tette azt, ami a lényege: szolgált másokat meleggel és fénnel.

Kortyintok. A sültszalonnát nem szeretem, muszáj az ízét feloldani ezzel a savanykás borral. Maga a szertartás mindig vonz. Ha nem hinnék egy másik Tűzben, akkor talán tűzimádó lennék.

A kisebbnek mindez sok. Már régen elhevert a Csillag ölében. A nagyobb még pislogó pillákkal próbálja felfogni a tűz üzeneteit. Ő, a

Csillag is szótlan. Talán arra a másik máglyára gondol, amit vidáman és harsányan ugráltunk át, amikor a szalonna illata még nem volt nehéz és bővebben csorgott a tőke nedűje is. Amikor kéz a kézben rohantunk le a völgybe, fényektől, illatoktól megkergülten és bennünk volt az a másik láng. De szép éjszaka is volt az...!

Ez más. A vágyak gondolatokká parázslottak. Mozzanatlanul is figyelünk egymásra, de közben a látókör kitágult. Most például a szemközi domboldal giccsén mosolygok. Egy barlangféle sötét szája tátong ott, még mindig őrizve a kicsinyek sikolyait, amelyek a felvert denevérek méltatlankodó surrogásait kísérték. A kőodú felett egy fenyő, annak tetejébe lámpásként akasztva a hold.

Lassan gyújtok meg egy cigit a parázson. Rossz szokás, de most hasznos. A tűz környékét ellepték mindenféle, a fény vagy a meleg által előcsalt bogarak. Szememet megragadta egy menyasszonyruhás jövevény. Kacéran táncolta körül a tüzet. Szinte hallottam, amint a kis pille így kacag: látjátok, megjöttem, itt vagyok, szép és fiatal vagyok.

A kihívásra nem felelt a bölcs tűz. Nem ért rá: neki szolgálnia kellett. Az ősz hamvakon belül hites hévvel dolgozott a parázs. Egy-két érettebb gally csak most vette fontolóra, hogy munkának lásson. Nem kapkodva, hanem nyugodt megadással vették át a szomszédától a nem heves, tartósnak ígérkező lángot.

Kivétel volt az a kis ágacska. Amikor meglátta a fehér jövevényt, végigborzongott rajta a láng és vörös kérdőjelet emelt a sötétbe.

Szippantok, kortyolok, bólintok. Megvan! Otthon vagyok a szülői lakásban és az ablaknak támaszkodom. Orrom fekete pöttyöket rajzol a párás ablakon. A fáskályha figyelmeztetően pattog mögöttem.

A sarkon tűntek fel. Szemben az akkor épült ház barlangkapuja sötétlett. Oldalt a régi villanypózna, amelynek kátrányillatát most is az orromban érzem. A hatalmas halszáлка tetején sápadt holdként ült fehér tányérjában a villanykörte. Alatta jelent meg a lány és a fiú.

A lányka fehér kabátot viselt; akkor is ősz volt. Kis fehér táskája nagy köröket írt le, amikor ide-oda csapongva folytatta a nemrég abbahagyott táncot. Illetlen leselkedésem ablakpáncélja mögött is szinte hallottam az akkor népszerű dallamot.

A fiú komótosan követte. Vörös, motoros bőrdzsekiben. Valamit mondhatott, mert a dallam megszakadt. A kis neszesszer lehanyatlott és a következő körívet penge vágta el. A vörös dzseki közelebb lépett, megragadta a fehér kabátkát és a sötétbe vont. Pár pillanattal később egy, egyetlen egy sötét árny siklott el a lámpa alatt. Az utca néma maradt...

Savanyú ez a bor, megint rá kell gyűjtanom. Miközben a szemközti bejárat lassan visszaváltozik barlangszájja és a piszkosfehér lámpatányérból ismét hold lesz, félszememmel látom, hogy az a kis ágacska nekilendül és felnyújtózik. Egy lobbanás: azután a menyasszonyruhas kis jövevényt már hiába kerestem.

Halk sóhajomra a Csillag is felalél, de ismét összezárja a térdeit és a tűzbe bámul. Eddigre már a nagyobbik is eldőlt. Szájacska szélén egy morzsa illetlenkedik: a zsíroskenyér utolsó emléke közben lepte meg az álom. Menni kellene. A csikket a parázsba vetem és felhajtom az utolsó kortyot. Menni kell.

Halk motoszkálás jelzi, hogy megjöttek a fiatalok. Csendben adjuk meg a végső tisztességet a tűznek. A kicsi a vállamra kerül, a nagyot a kénytelen ébresztés után ketten támogatjuk az úton lefelé. Nem fogsz fájni? – kérdezte a Csillag. Átöleltem a derekát – nem, nem fázom – és nem tartottam fáradt előadást arról, hogy én többé már nem fázhatok.

Sokkal, de sokkal később a tűz meglátogatott bennünket komolyan is. A Honvédkórház intenzív osztályán Marika odahajolt fölém: csak nincs baj? Nincs, mondtam, de óvja meg azt a fehér pillét a tűztől! A kedves ápolónő megnyugodott: azt hitte, hogy csak félrebeszélek.

Nem sejthette, hogy én egy kellemes estére, a Csillag lágy derekára és két csöppnyi lány jövőjére gondolok. Az elmaradhatatlan tüzekre. A barátságosakra, a szolgálókra, az öszülőkre. A fiatalosakra, a mindig játékosakra, a csábítóakra. És persze arra az útra, amely a lángoktól a parázsig, majd pedig a hamuig vezet...

ÁTEREDŐ FÁJDALOM

„Amit nem akarsz magadnak...”

Nem volt magas, talán úgy 160-165 centi. És szőke, olyan Eszti-s. Nem tudom miért jut eszembe az ilyen típusokról az Eszter név, de bizonyos, hogy a fekete ruhája még jobban megkarcsúsította a fájdalmát, az alakját pedig még törekenyebbnek láttatta a sírgödör peremén.

Két Eszti-s lány volt az életemben.

Egy Rezső-téri családi ház udvarán rohangáltam a kicsikkel, amikor szólt egy nagyobb: rajtad a sor. Remegő lábakkal botorkáltam a zongorához, és félszemet csak kicsit enyhítette zongoratanárnóm, Vali néni biztatása: „No, csak rajta!”. A két egybenyitott szobában az átjáró mellett volt a hangszer és én belekezdtem Boccherini híres menüett-jébe, amit egészen jól elklampíroztam, de amiről még ma se tudom, hogy miért teszik mellé mindig ezt a bizonyos jelzőt.

Az ajtó mellett állt a szőszke lányka, talán hétéves, nagyjából velem egykorú és tágranyílt szemekkel bámult rám. Addig csak a lábam tremolózott, mostantól a kezemet is erősebben kellett kontrollálnom. Szerencsére a darab nem hosszú és már csak azt kellett figyelmem, hogy a többiekkel együtt ő is tapssal jutalmazza-e a félszemet; de az ajtófélfá magára maradt. Mivel mindig is mulya voltam, a románc véget ért, mielőtt rászántam volna magamat az elkezdésére. Nem Eszternek hívták: lágyabb neve volt, talán Annamária vagy Gyöngyvér.

Az a nő ott Farkasréten pont olyan kislányos frizurát viselt, mint életem legelső kérészéltű szerelme. A kereszten lévő kicsinyke kis fénykép akár róla is készülhetett volna.

Mivel a piarista fiúkórus a Knézich-utcában a karzaton állt, jól láttuk a lánycsapat tagjait, akik az oltárt díszítették, mint körülöttük a liliomok. Volt közöttük egy kis melegszőke, aki miatt reméltem, hogy a magas regiszterekben nem túl biztos hangom csak erőre kap, hogy ő is meghallhassa. Egyfolytában csak az ő szemét kerestem, de ez nem volt kölcsönös. Sebj, találkozunk a közös táncórákon – gondoltam. De kiderült, hogy azok pont a kosáredzésem idejére esnek és így lőttek nekik. Egyetemista koromig nem is tudtam táncolni.

Ez az Eszti-s lány – az ő nevére sem emlékszem – alaposan feladta a leckét: megelőzött a középiskolai földrajzi tanulmányi versenyen. Egyoldalú vonzódásom végül egy közömbös kézfogással elégtelt ki, amikor gratuláltam a sikeréhez.

A kórus csak folytatás volt. Kiskoromban elég szép hanggal dicsekedhettem: majdnem tökéletes fiúszopránnal. Bár túlzás azt állítani, hogy azzal kerestem a kenyeremet, valamit csak hozott a konyhára. Azért is szerettem Farkasrétre járni.

Meg főleg Feri bácsiért, aki vörösre égett halkszavú Fred Astairként a rózsáit gondozta az ottani völgyben és hogy legyen hozzá hangulata meg ereje, időnként a belsőbb alkatrészeit és az orrát is vörösre festette a megfelelő nedűvel.

Meg persze az anyagiakért, mert a szertartás vége felé a rokonok, a férfiak, odaosontak hozzám és a kezembe lapítottak egy-egy tizest. Bizony nagy pénz volt az akkor, amit Annus néni szatócsboltjában volt szokás nyalánkságra költeni.

De nehogy azt higgyed ám, hogy ilyen pénzsóvár vagyok. Nem: én szerettem ministrálni, azaz szolgálni, mégpedig gondosan. Mert nem mindegy, hogy a tisztelendő atyának intenie kell-e, hogy add már azt a keresztvízszórót, vagy te tudod, hogy mikor van annak ideje és pont a kellő pillanatban nyújtod felé. Amikor Bíró bácsi, a sekrestyés, már nem jött ki a temetésekre, rád merték bízni a füstölőt is és szó szerint neked kellett ráncba szedned a papot, márminthogy az albáját. Majd rendben kivonultunk a sírhoz. Mindez rutin volt és elmondhatom, hogy a temetési szertartás ismereteit tökélyre fejlesztettem.

Viszont ezúttal minden másként, minden szokatlanul történt. Ez alkalommal nem kaptunk cukorkára valót és igen hamar elzavartak minket, amikor az a bizonyos dolog megtörtént. Persze megintcsak gyalog indultunk haza.

Fölfelé többnyire villamossal jártunk, amely akkoriban még kis ékszerdoboz volt és drukoltam, hogy a végállomáson járja körül az izgalmas nagy hurkot, ahelyett, hogy csak úgy egyszerűen visszafelé indulna. Bár az is igaz, hogy olyankor már nem szabadott rajta ülni.

Viszont az igazi élmény a busz volt, de csakis az a bizonyos fajta. Ha az állt be, akkor úgy tülekedtem az ajtónál, mint az átlagpestiek egy akciós vásárnál. Mert előre kellett rohanni a vezetőfülke mellé, amely tudvalevőleg csak a kocsi jobboldalát foglalta el, baloldalt meg három ülés volt az ablak mentén egymás mögött, de csak a legelsőből

láthattál közvetlenül az útra. Ha emlékezni lehetne a szagokra, akkor felidézhetném a műbőr és az égett dízelolaj párosát.

A busz olyan volt, mint egy nagy kék dakszli. Képzeld el, pontosan olyan hosszú, kinyúló orra volt, az elején ezüstpántlikákkal díszítve. Hátul ide-oda ringatta a farkát, azt a szép fekete fodros füstcsíkot. És mindennek tetejébe időről-időre pontosan úgy tüsszentett egy nagyot, mint egy csiklandós orrú kutyus. (Régen a teherautókra nagybetűkkel volt festve: „Vigyázat! Légfék!”. Az adta a tüsszenős hangot, akárcsak ma a kukáskocsi.)

De ismétlem: az eset után a lábainkra bíztuk magunkat, hiszen ráértünk, az idő ragyogó volt és a Sasadi út a szokásos meghittségével várt ránk...

A temető ilyenkor, április táján szép és illatos a sok virágtól. A szertartás a szokott módon kezdődött: az atya a sír fejénél, Bíró bácsi a bal oldalán, az ikrek és én a jobbon. Feltűnhetett volna, hogy az atya nem feketében van, hanem halványlilában (fehérben?), de a szokásos ökörködéseink miatt nem figyeltünk arra.

Csak a sír mérete és a kicsinyke fehér koporsó némított el bennünket. Egy fiatal édesanya búcsúzott egyetlen gyermekétől, egy tizenöt éves lánykától.

Azután minden olyan hirtelenül történt...

Nem néztem oda, mert éppen a kézi keresztvízszórót csavartam ki a tokjából, amikor nagy tompa puffanást hallottam és Bíró bácsi rögtön megragadva a karunkat sürgetően suttozta: „Menjetek vetközni. Aztán alomars haza!”

Nekilódultunk lefelé a Sasadi útnak. Máskor sebesen sasszézva rohantunk le arra, a felnőttek nagy ijedtségére: „Elesel, te gyerök!”. Most csak vánszorogtunk. Azután az ikrek rákezdték: „Láttad a hülyéjét, beleugrott a sírba!” A másik kontrázott: „Az ilyet diliházba kellene csukni” – és így tovább, egyre durvábban.

Mindig gyáva és megalkuvó voltam (édesapám haláláig), nem is tudom, hogy a lányaim mitől ilyen karakának: biztosan az anyjuktól. Nem szóltam, de némasággal tüntettem a viselkedésük ellen. Egyébként se láttam az esetet, de feltehető, hogy a fiatalasszony csak elszédült és megbotlott.

Kedvetlenségem az ikrekre is átragadt. A vasúti alagút se értette a tőlünk szokatlan csendet.

A 140-150 méteres aluljáróban tízméterenként sejtette egy halvány körte, hogy mennyire sötét van, bár átlagosan kettő abból is mindig ki volt égve. Az egyik oldalon vaskorlát fölötti járóka húzódott az itt-ott megrepedt és bőszt illatokat árasztó eternit csatornacső mellett. Nem ajánlom, hogy azt az utat válasszad, hacsak nem érzel fura vonzalmat az arcodba csapódó hideg pókháló-függönyök iránt. A másik oldalon a trutyi ennél egyszerűbb módon folydigált, csak úgy. A középső száraz térségben volt a lényeg: három darab másfél-szer-kétszáz méteres vaslemez takart valamilyen aknával.

Kínálták magukat.

Ha egyedül voltál, akkor a félsz miatt. Ha társakkal, akkor a kivágiság vett rá arra, hogy nekifutásból páros lábbal a vaslemez középeére dobbantsál. Erre valami eszméletlen hanghullám söpört végig a csöszszerű térségen, a frászt hozva a netán benne tartózkodó felnőttekre. De hiszen az is volt a cél, ugyebár?

Most ez a móka is elmaradt. Engem a vékony, Csontváry-alakra emlékeztető fehéren izzó fájdalom foglalkoztatott, de az ikrek is elgondolkodtak. Bizonyára csak a zavaruk vitte őket arra a kamaszos idétlenkedésre.

Annus néni meg is jegyezte: „De szótlanok vagytok ma.” Mindig tülekedve, lármásan szoktuk követelni a finomságokat, most pedig halkán dörögve, kedvetlenül kértünk egy kis rágcst. Felmarkolta az odakészített négyszögletesre vágott kis újságpapír-darabot, tölcsért formált belőle és megtöltötte szotyival. Az alacsonyra méretezett ajtóhasadékat ilyenkor csak egy egykor fehérszínű lepel takarta, pont úgy lebbenve, mint az ott a szemfedő peremén ...

Borzongva léptünk ki a mindig hűs vályogviskóból. Már csak százötven lépés maradt a házunkig, az otthonig. A lépcsőházban némán váltunk el.

Anyám az ajtóban könnyes szemmel fogadott: „Képzeld, T. bácsit (az ikrek édesapját) egy órája agyvérzéssel kórházba vitték.” Soha nem tért vissza ...

Ne kívánd másnak, amit nem akarsz magadnak. Tiszteld a másik fájdalmát, mert ami megtörténik vele ma, az a holnapi sorsod lehet.

TANULSÁGOS TANÁRI TÖRTÉNETEK

Egy bélást talán megérnek...

Zavaros öntudat

„Tanár úr! Maga nem széégyelli, hogy Bbéla?”

„De miért is kellene?” – így én.

„Meert mminnden Bbéla olyan hhülye!”

Neszenekem!!!

Miközben a körülállók szörnyülködtek vagy nevetgéltek, én már tudtam, hogy miről van szó. Nem is tévedtem. A huszonöt-huszonhét éves fiatalember, aki minden Bélát fenyegetve rázogatta előttem az ujját egy kellemes Duna-parti tanfolyam szünetében, maga is erre a királyok-viselte szép névre hallgatott. Azt viszont nem tudta, hogy amint egykor a Lajost, a Jóskát és a Gézát ragasztották a valamiért cikizendőre (ha jól tévedek, akkor ezt most „lúzernek” illik mondani), volt egy Bélás-korszak is.

Felvilágosításom csak részben nyugtatta meg, mert szemlátomást az a típus volt, amely az úton a göröngyöket keresi, bár anyukája biztosan korholgatta, hogy az rosszat tesz a cipőnek.

Te pedig most ne húzzad ki magadat, mert kevés az olyan ember, akinek nincs ilyen-olyan bélabajja. Szegénynek ennyire futotta...

Az is tolvaj, aki a más szokásait veszi el

D. Feri gazdasági igazgatónk, ennek a mindenkinek kedves és mindenki által kedvelt volt piaristának sokat köszönhetek. Például azt, hogy április 14-én mindig felhív, hogy megköszöntsön a május 14-i születésnapomon. Meg persze a rengeteg libamáját az akkor nyílt füredi Marina-szálló panorámás éttermében.

Node most egy másféle falatot fogunk kóstolgatni.

Valahányszor találkoztunk, Feri így harsant rám: „Tiszteletem, szép szőke hercegem.” A formulát sokan utánoztuk, de csak én keveredtem miatta kisebb kalamajkába.

Előadást tartottam a Bocskai-úti TIT-ben, amely régen köztudottan zsinagóga volt és ahonnan – talán kevésbé köztudottan – engem 16 éves koromban kisöprűzött egy takarítónő, amikor érdeklődésére (mit keresek ott) bevallottam, hogy éppen Üdvözlégyeket mondogatok ...

Szóval folydogál a tanítás, amikor is halkan nyílik a bejárati ajtó és a keretében megjelenik egy 150 centis vékonyka legény, aki magát győzködve végül nagy nehezen kirebegi: „Megszakítom az előadást!”

A leendő számítógép-kezelők, többnyire lányok és fiatalasszonyok, mind hátrakapták a fejüket, mert az illető fizikai megjelenése és a határozottsága közötti ellentétben volt valami figyelemre méltó.

„No és miért tenné azt?” – érdeklődésemre elszánt mozdulattal így vádolt meg: „Mit mondott a feleségemnek és követelem, hogy azonnal vonja vissza!!!”

„Node mégis ki a felesége és mit is mondtam én neki?” – kezdtem egyengetni a dolgokat. Addigra már a padsorok külső szélén előre merészkedett. Rámutatott egy kissé molett, barna, kedves, de nem valami csinos asszonykára és idézte az inkriminált szavakat: „Maga azt mondta neki, hogy ‘szép szőke hercegnőm’ és most követelem, hogy azonnal vonja vissza és kérjen bocsánatot.”

Mit tehettem: „Már bocsánat, de tévedtem” – kezdtem a nem túl sikeres magyarázkodást, a jányzó meg kiabált: „Lajos mit keresel itt és mondtam, hogy ne...!” és elkezdett bömbölni. Húsz kislány hozzám rohant „Tanár úr, ne tessék rá haragudni, jaj mit is mondott!”, én meg szelíden vállon fogtam a hőst, nyugtatni próbálva az ajtó felé vezettem: „Sajnálom, és akkor megengedi, hogy folytassam az előadást?” – majd hirtelen mindenkit újra az Esc-gomb kezdett foglalkoztatni.

Az apróka szép szőke herceg – jaj, bocsánat! – kivívta minden tiszteletemet. Az igaz, hogy kicsit hülye volt a szitu, de aki így ki tud állni a párja mellett...

Megpróbáltam leszokni a fordulatról. Még sokáig nem sikerült.

Szelíd repülős

Mindig is tudtam, hogy úriember vagyok, aki csikket nem dob el és kerüli, hogy másnak gondot okozzon a cigarettafüsttel.

Balatonra utaztam vonattal és félúton két ok miatt vonultam ki a folyosóra. Részben azért, hogy ne a fülkében gyújtsak rá. Részben azért, hogy mások előtt meglengethessem a legújabb szerkómat. No

nem vagyok olyan magamutogatós, de azt a legújabb svédből hozott lágyan omló puha világoskék farmergatyát és a kék dobókockákkal tarkázott hófehér batisztinget bizonyára más is meg akarta csodálni. (Mellesleg a két cucc valóban prima minőségű volt.)

Rátámaszkodtam a lehúzott ablakra, de előtte jobbról felém biccengett egy alak, egy karcsibácsi-forma úr. Visszabiccen tettem.

Az apró termetű Karcsi bácsi, harmadfokú unokabátyám, amolyan hörcsög volt. Neje, Elly néni, elkövette azt a hibát, hogy székelykáposztás ebéd közben rőtta fel neki a szivarzsebében talált idegennek tűnő női fehérneműt. Biztos, hogy a legközelebbi említés valamilyen rágósabb ebéd során fog történni, mert a néne fejére öntött káposzta eléggé folyós volt. Azt viszont nem értem, hogy mégis miért Karcsi bácsi volt a kopasz? Talán azért lett repülős, mert így kisebb volt a légellenállása?

Szóval az úr a folyosón a száját ily szavakra tátotta: „Jó napot kívánok!”. Utánoztam, majd átvéve a kezdeményezést rátaláltam a kellő formulára: „Már ne haragudjon, de nem is tudom, hogy hová tegyem.” Erre ő az addig is mosolygós száját még barátságosabbra húzta: „A tanár úr tetszett tanítani.”

„No és hogy megy, hogy megy fi..., a dolog?” Elharaptam a szokásos tanáros „fiamat”, mert korunk szerint a viszony éppen fordított volt: már idősecske volt. „Abbahagytam.” – közölte vidáman.

„Kár, igazán kár, de miért is..?” – érdeklődtem.

„A tanár úr tetszett megbuktatni” – volt a tárgyilagos válasz. Az „easy pilot”-tól, a könnyű repülőstől, aki nem vette szívére a dolgokat és nem haragudott rám. Mit mondjak, de hiszen abban a szerkómban nem is tehetett volna.

Öreg bútorként

Utólag bevallom, hogy kicsit szerettem volna flörtölni a feleségével, de csak azért, mert a csodás énekesnő, Joan Baez tökéletes alteregója volt. A férjének, a ... Múzeum munkatársának fordítottam angolból, németből és oroszról szakcikket az egyik legérdekesebb témában. Ezt nevezhetjük Art Noveaunak, Jugendstilnek, részben Bauhausnak, általánosan meg Industrial Designnak.

Barátom akkori szerelme kapcsán kerültem e társaságba. Annak révén lettem újra – ki tudja hányadszor – félművelt egy témában.

Szóval a Karolina út sarkán egy ideig vegetáló bútorboltnál megértően bólogattam: Igen, ez itt a hajlított bútorok világa, a Thonet-varázslat.

Az Akadémia informatikus főkorifeusa dühödten kommentálta előadásaimat: „Ez a fickó jegyzet nélkül, fejből beszél, felül az asztal sarkára, meg mászkál: ez nem tudomány.” Akkor igazítottak el, hogy a tudomány a fenék helyzetéről szól...

A „nagy tudósok” ellenjavaslatai dacára megőriztem ezt a kettős szokásomat: előadás közben olykor az asztal sarkára csücsülök, majd nekilátok meglátogatni az előadóterem távolabbi tájait is.

Egy szép májusi nap Balatonkenesén villogtam az előadásommal, majd szokás szerint megindultam a padok peremén. Főleg a második sorban üldögélő Brezsnjev-szemöldökű barátságos bolgár bolondériája izgatott: Mit jegyzetel ez annyira? Az üléséhez érve láttam a füzetében egy nagy kerek idétlen fejet, fölötté a címmel: „Továris Béla”.

A főszer ennyit értett az adatbázis rejtelseiből, legalábbis ennyit jegyzetelt le. Köztünk és szerényen szólva ennyi elég is, mert amint valaki azt mondta, hogy az „állam én vagyok”, abban a korban úgy véltem, hogy „az adatbázis én vagyok”. Talán nem jogtalanul: egyesek azóta is az „adatbázisok atyja” néven tisztelnek.

Egy akkori jó szokás szerint a tanfolyamok első napját ismerkedési est zárta. Erre az adott alkalommal a kenesei X kocsmában került sor. Vacsora előtt a sűrű szemöldökű, de nem oly sűrűn jegyzetelő bolgár barátunk bejelentette, hogy köszöntőt akar mondani a tiszteletemre.

Ezzel kezébe vette a poharat, majd mondani-valóját és természetes alakját kiemelendő fellépett egy Thonet-székre. Azt minden szépsége dacára nem rajta álldigáló 130 kiló viselésére tervezték, ezért nemes egyszerűséggel a földre engedte a fenekét.

Bolgár barátunk egy ilyen apróságtól nemigen zavartatta magát. Immár talpig Thonet-székből, vagyis annak megmaradt rozoga kerete által szépen övezve mondott fennkölt bolgár idézeteket az adatbázisoknak és azok atyjának a tiszteletére.

Hát erre most mit mondjak? Igencsak jólesett...

FÉLELMEIM

„Jobb félni, mint megijedni.”

A főhadnagy mindent szépen elmagyarázott, majd kért egy önként jelentkezőt. Úgy tűnik, hogy a seregben romlik a katonák felfogása, mert szavait mindenki úgy értette, hogy szemlélje meg, hogy előző este eléggé fényesre suvickolta-e a csizmája orrát. Nem akartam túlzottan tolakodónak tűnni, ezért csak két másodperc múlva léptem elő:

„Jelen!” Egy regnumos semmitől sem fél.

A srácok nem véletlenül húzódoztak: az előzetes bemutató kicsit megviselte őket. No meg azt az egérkét is, amelyet a farkánál fogva a dinamitrúdhoz kötöttek, mielőtt fél méter mélyre ásták. A dörrenés iszonyatos volt, a gödör pedig túl méretes egy rágcsáló sírjának. Bár ő még jól járt, szemben szegény társával, akit a tréfáskedvű szakács a körözöttünkbe darált...

Szóval felvettem a páncélsityakomat, lehasaltam mintegy hetven centiméterre (!) a dinamittól, a fogóval a gyújtózsínorra erősítettem a gyutacsot, begyugtam a hét-dekás TNT (trinitrotoluol) rúdca, kevéske földet kapartam rá, majd meggyújtottam a zsinórt és karjaim közé öleltem a földre szorított fejemet. Majd hallottam egy kis pukkanást, teleszóródtam apró rögökkel és annyi.

Bezzeg a többiek rosszabbul jártak: őket megrázta a robbanás és többet kaptak a szórásból, pedig onnan tíz méternyire álltak. Hehe, tudtam én ezt előre ...

Egy regnumos nem fél semmitől, bár ezt a szabályt a körülmények felülírhatják. Velem ez négyszer esett meg az életben: éppen elégszer. Sajnos egyszer még a tűztől se féltem, de az már egy másik történet.

Köszönöm, csak adrenalint ne!

Barátaimmal együtt kirándulós fajták voltunk, meg a korunknak megfelelően eléggé hebrencsek is, akik nem mindig mérik fel, hogy hol vannak és mit miért csinálnak. Bár büszkék voltunk tájékozódási

képességeinkre, egyszer alaposan eltévedtünk, mert Pomáz helyett már Csillaghegyen szálltunk a HÉV-ről.

Na és? Olyan nagy baj az? Hiszen itt is van tennivaló. Lám ott vár minket az az elhagyott kőbánya a húsz méteres falával! Nyilván azért, hogy megmásszuk.

Talán aggaszt egy tizenhárom éves fiút, hogy utcai cipőben van? Esetleg zavarja, hogy addigi életében a legnagyobb magasság, amivel próbálkozott még az öt métert se érte el? Egyszer mindent el kell kezdeni és egy férfi nem habozik! Kivéve az aggályos Pityut, aki felülről szemlélte, hogy mire megyünk Gyurival.

Tíz méter magasra egy szusszanás nélkül jutottunk fel. Balról Gyuri, jobbról én kísértettük a sorsot. Azután egyszerre akadtunk el. „Lógtunk a szeren”: se té, se tova. Elfogyott a lendület, kihagyott a tüdő, nem talált megfelelő helyet a kéz, alig támaszkodott a láb. Egy rossz mozdulat és ...

Gyuri szerint imára buzdítottam és az mentette meg. Tényleg? Én inkább arra emlékszem, hogy döntenie akartam. Tudtam, hogy ha csodára várok, akkor elfogy az erőm. Muszáj fogást találnom! Muszáj azonnal felfelé indulnom! Muszáj tennem valamit akkor is, ha a következménye zuhanás lesz!

A jobb kezem fölött egy kis résben mintha virágot láttam volna, bár biztosan nem havasi gyopárt. Gondoltam, hogy jó lenne leszedni. Fogást találtam és most itt írom ezeket a sorokat.

De nincs az az adrenalin, amiért még egyszer az életemet így kockáztatnám!

Az 1-es busz néha várat magára

A Bartók Béla és a Somogyi út sarkán munkásszálló állt. Srégen átellenben kétszáz méternyire volt tőle a buszmegálló, de én nem a járatra vártam, hanem a barátomra, akinek kocsival kellett értem jönnie. Késett.

A szálló előtt az ifjú proletárok hada gyülekezett. Nem tudtam eldönteni, hogy az átlagosnál hangosabbak vagy részegebbek voltak-e. Annyi bizonyos, hogy öreg S...t, aki Kelenföld legnagyobb verekedője volt, több darabból rakták össze a Tétényiben, mert nem ismerte a számosállatok törvényét (sok lúd ...). A rendőrség pedig azt tette, amit ilyenkor szokott: széttárta a karját.

A nagy tömegből egyszer csak levált 8-10 fekete alak és elindult felém. Nem akartam mindjárt megfutni, mert abban bíztam, hogy hátha... Amikor odaértek hozzám, tudtam, hogy vigyáznom kell, nehogy körülvegyenek. Amúgy kedves ifjancok voltak, olyan érdeklődő típusok, akik dicsérték a szép pulóveremet és kíváncsiak voltak arra, hogy mivel mérem a pontos időt.

Amikor az egyikük mögém akart volna kerülni, nagyot rikoltottam és balra mutattam: „Né, már jön is a busz!”. Persze mindenki arra kapta a fejét és nekem máris húsz méter előnyöm volt. Mondogatta is M. Gyuri kosarazás közben, hogy Béla, te félelmetes gyorsan startolsz a labdára. Most is azt tettem. Szóval amikor a srácok visszafordultak, már csak egyikük tett egy halvány próbát a követésemre, de legyintve csakhamar visszafordult.

Az idevágó szöveget pedig módosítanom kell: Szégyen a füllentés, de hasznos.

Amerikai zsaruk dicsérete

Miután mindenki óvott, hogy a Central Parkba tévedjek éjszaka, New York-i újságíró barátom éjjelkor vitt el oda, hogy lássam a Nagy Alma fényeit.

Sanyi nagy fotós volt. Műterme falán ott díszeltek Anita Ekberg képei. A dús bájjokkal megáldott művésznő csak azokat a cuccokat viselte rajtuk, amiket szükségesnek vélt magán tartani. Nem ő tehet róla, hogy nem talált egyetlen az alkalomnak megfelelő göncöt sem.

Sanyi félméteres teleszkópos gépe, amivel a park egyik oldalán hadonászott, testvérek között is megért vagy egy milliót (1975-ben). Ezen a véleményen volt a két fekete testvér is, akik váratlanul léptek be a képbe és nem úgy tűnt, hogy a panoráma fényét akarják emelni. Szerintem művészek voltak, mert szinte gyermekesen ragaszkodtak ahhoz, hogy a gépbe kukucskáljanak.

Eszembe jutott az etnikumok előli korábbi „nagy futásom” (lásd fent). Most is megpróbálhattam volna, mert bár a két suvickos nagy darab volt, eléggé lomhának és az italtól-narkótól pilledtnak tűntek. Viszont mégsem hagyhattam cserben a barátomat, aki a reménytelen meggyőzéssel próbálkozott. Szóval úgy tűnt, hogy a „gépet vagy életet” alku előbb-utóbb egyértelműen záródik.

No akkor hallottam meg azt a rövid „böffenést”, amit Amerikában a zsaruk kocsija ad ki, amikor arra vágnak, hogy az út mellé álljal. És valóban a járdán, elsötétített lámpákkal, a büfitől eltekintve szinte nesztelenül megjelent a fekete-fehér járorkocsi, amely éjszaka kering a parkban.

Ugye még te sem láttál kámfort? Én is csak a cseppjeit nyeltem másnaposan, mert elveszi a macskáját. A két fotós tesó kámforként szívódott fel. A rendőrök lehordtak minket, majd a magyarázkodásra elnézően legyintettek.

„Szóval ez itt egy európai? Igazán? De azért jobb lenne vigyázni...! Vagy talán nem félt?”

Hát most erre mit mondjak ...?

Gördülő kavics

Az élet olyan, mint a gördülő kavics: sohasem tudod, hogy mikor és hogyan szalad ki alólad.

A győrzámolyi sekrestyés négy buksi gyermeke imádott velem lenni, mert odafigyeltem rájuk, megértettem apró gyerek gondjaikat és szívesen játszottam velük. Az egyikkel így, a másikkal úgy, koruk és nemük szerint.

A legkisebb leányka talán négy éves volt. Paciztunk vele, majd miután csak nem akart megfürödni a bányatóban (picit hideg volt a vize), a nyakamba véve besétáltam a parttól egy-két méterre. Onnan integetett boldogan a szülei felé: „Látod apu, én most igazán fürdök.” És valóban azt tette – a lábacska. Aztán ...

Aztán kisiklott alólam a világ. Megindult a kavics és vele csúsztam én is a tó belseje és mélye felé. A fejem a víz alá került. Hirtelen semmit se láttam és nem kaptam levegőt. A picike a nyakamban rettenetesen megrémülhetett. Sikolyát még hallottam és aztán két kis keze elkezdte görcsösen szorítani a gigámat. Egy felnőtt kétségbeesett erejével úgy, hogy a fogásán nem tudtam lazítani.

Soha még ennyire nem fuldokoltam. Pedig egyszer, egy örült tavaszi focizás után, pont április negyedikén begyalogoltunk a fagyos Dunába. Engem elkapott az ár és besodort egy uszály alá. A sok gyermekkori vízalatti fogócska mentett meg: a szememet nyitva tartva láttam, hogy merre végződik az uszály sötét árnya és afelé úszva menekültem ki a bajból.

Most viszont elfogyott az erőm. Levegőm nem volt és a lábam hiába keresett támaszt, hogy fellökjem magamat a felszínre: a fenék négy méter mélyen volt. A kicsi pedig felfelé tornászva egyre csak nyomott lefelé. Halálfélelem fogott el és egy még annál is rosszabb gondolat: ahhoz, hogy én megmeneküljek, hogy én életben maradjak, le kell ráznom magamról ezt a terhet, meg kell szabadulnom tőle, el kell veszejtenem ezt a gyermeket! Vagy ő, vagy én!

Istenem, ne add, hogy ez előforduljon velem és ne add, hogy döntennem kelljen! – fohászkodtam szinte öntudatlanul.

Megragadva a pici két kis kezét és fölfelé rántva azokat valami hihetetlen elszántsággal rúgtam fel magam a semmire támaszkodva egy örült Münchhausen báró módjára, szinte a hajamnál fogva. És megláttam a napot és kortyoltam egy nagyot a levegőből: olyat, mint soha-de-soha az életemben.

Az apuka vidáman integetett felénk: „Ugye te is megmártóztál, kis szívem?” Mire a pici nem túl meggyőzően sápadozta: „Igen apuci, azt hiszem, de én most inkább kimennék innen...”

Egyetértettem vele.

Azt pedig csak neked árulom el, hogy egész életemben igazán csak egyetlen egyszer féltem: ekkor, amikor nem is az én életem volt a tét.

Jobb félni mint megijedni? Ez a szólás nesze-semmi-fogd-meg-jól. Amíg lehet, el kell kerülni a helyzeteket, amelyek alkalmat adnak a félelemre. Lásd az első három történetet. Ha pedig igazán félsz, akkor bizony meg is fogsz ijedni, mert a dolog egyáltalán nem rajtad múlik.

PÚP NEM VÉSZ EL

doktori értekezés

„Aki esetleg ért hozzá, az csinálja.
Aki biztosan nem, az kritizálja.” (Piusz)

1. Tudományos háttér

A Forint u. 3. tudományos közvéleményét egy ideje foglalkoztatja a nevezett társasház renitensek által alig elítélhető módon ping-pong-teremnek becézett részegységének az állapota, közelebbről az újonnan felragasztott PVC-padlón mutatkozó púpok teóriája.

Sz.A.R. Broskov szerint a Forint-utcai púpok eredete a *tevékben* keresendő. Ugyanis, ha egyesek nem tevék, hogy linóleum legyen a pregnáns szolgáltató központban, akkor nem lenne púp sem. Azonban ez a véleménye csak részben mérvadó. A Broskov-féle ún. *statikus púp-tézis* ugyanis így hangzik:

Púpmagasság cm = $x \text{ dl/y m}$, ahol x a teve által fogyasztott folyadék (sic!) – értsd víz (fújj: A szerk.) – mennyisége, y pedig a teve által megtett távolság.

Bizonyítékaink vannak arra, hogy ez a feltételezés tevé (pardon: téves), legalábbis a jelesül hivatkozott egység relativ elnyomorodására nem érvényes. A tapasztalatok alapján ui. a helyes képlet így hangzik:

Púpmagasság cm = $x \text{ dl/y h}$, ahol x a linóleumozók által fogyasztott vörösbőr mennyisége, y pedig az eltelt idő órában (alias kenési távolság).

Ezt nevezzük gyakorlati, másképpen *dinamikus púp-tézisnek*.

2. Alkalmazott módszer

A Broskov-tétel cáfolata érdekében először hosszában kenve és c.p. érintetlen lábbal, majd – a tudományos feltételezések tükrébe a gyakorlatot lefektetendő – keresztbe kenve és ragasztóban tapicskálva applikáltuk a PVC szurféjszt a szóbanforgó együttes szórakoztató,

egyesekek által alig elítélhető módon ping-pong teremnek nevezett egységében.

Konklúzió: Sz.A.R. Broskov alapfeltételezése igaznak bizonyult! Ugyanis amíg a ragasztó fölé nem került linóleum, azon egy szál púp sem mutatkozott. Tézisét mégis el kell vetnünk, mert a feltett linóleum nem egyenletesen, hanem az ablak felé egyre jobban púposodott. A púpok mérete az idővel, tehát evidens módon a vörösbőr dl-egységével volt arányos.

3. Az értekezés főbb megállapításai

Theorem 1: A púp relatív fogalom, amint azt már Popov alias Pupov Rigoletto is kimutatta. A púp csak a felületes szemlélő számára jelent egy, a folyamatos síkból kiemelkedő, a szemet érintő fénysugarakat ferdén visszaverő és ekként az aktív szemlélőnek (készítő) belső fájdalmat, a passzív szemlélőnek (semmittevő) „káröröm” néven ismert igazolást jelentő dudort. A relativitás értelmében, amint azt már Al Kenstein is kimutatta, alulról nézve a púp egy helyes kis bemélyedés, amit különböző praktikus célokra is fel lehetne használni. Ugyanis formája akként határozottan egy boroskehelyre hasonlít...

Theorem 2: A púpok – kiemelés: tölem – nem szűnnek meg maguktól. Az önmegszüntetés tézisét azok a nyugati reakciós, áltudományos, kapitalista padló-tudósok hangoztatják, akik két hamis, vulgáris feltételezésből indulnak ki.

Feltétel-1: A bekent linóleum annyit zsugorodik száradáskor, amennyit nyúlott bekenéskor. Feltétel-2: A bekent betonlajzat egyenletes.

Ezek a feltételek nem alkalmazhatók a keleti ún. okospadlókra, amelyek túl akarnak járni a készítőik eszén, mint a telefonjaik.

Theorem 3:

Nyúl Tomi szakértőnk szerint amilyen erővel húzza a ragasztó a melegpadlót az alaphoz, ugyanolyan erővel húzza azt a feltett PVC padló.

Kiegészítés: az okos enged.

Újabb kiegészítés: nálunk a beton volt az okosabb és elengedte a linóleumot.

Theorem 4: A púp nagysága arányos a relatív elnyomorodással. Nem ragasztó, hanem társadalmi feszültség okozza. Az önérzetes ember maga ken; majd a hibát rákenik, ahelyett, hogy megkennének egy maszek púpozót. Megállapítás: a vörösbor olcsóbb, mint a maszek és jobb hatással van a púpok növekedésére.

Theorem 5: Púp nem vész el, legfeljebb a legjobb esetben átalakul. A végső megoldást a következő résztételek alapján vonultatjuk fel:

5.1 A padlóban lévő púpok a priori oka a gáz. Ezt a törvényt megfigyelhetjük más testeknél is, pl. sörfogyasztás után. A púp tehát abszolút szükségszerűség.

5.2 A púp a méretéből többnyire annyit veszít, mint a belőle kiszorított gáz súlya. Sör esetében a „majdnem” vagy „közel sem” kitétel alkalmazandó.

5.3 Mint ez más testek esetében is tapasztalható, a gáz a megfelelő részen át távozik a pútból. Padlóknál a gáz tehát csakis és kizárólag rozsdás kötőtű kérdése. Részkövetkeztetés: a púpok száma egyenesen arányos a kötőtű bökésekkel.

5.4 Az okos enged elv miatt a púpok alatt szilárdtestek (azaz beton-morzsalékok) halmozódnak fel. Ezek egyáltalán nem távoznak el.

5.5 Emiatt a „sima” fogalom tartós relativitásával kell számolni. Viszont amíg van púp, addig kisebb a linóleum csúszási együtthatója is. Helyét a botlási koefficiens veszi át.

5.6 Szubjektív érv: Varietas delectat (a változatosság ...)

5.7 Tudományos záróérv. Akinek mindez nem tetszik, az ragasszon maga padlót, de másutt. Egzaktan szólva: menjen a fenébe.

4. Végső konklúzió

A Forint-utca szóbanforgó, egyesek által – alig elítélhető módon – ping-pong teremnek hívott egysége a tudományos érvek alapján használhatónak minősül, vagyis lehet ping-pongozni. A jelentőségüket és méreteiket vesztett púpok egyébként sem képezhetnek ideológiai akadályt a teremben végzett további alapos kutatás szempontjából. Következhet a meszelés, amely remélhetőleg újabb vizsgálatokra és eredményekre nyújt majd lehetőséget.

KÉT BUCKÓ

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthonra leljünk benne.”

Prológus – A tetthely

Kklottt! Kklokottt! Először csak sértődötten, majd rémülten hangzott fel a riasztás, amint nyakát kinyújtva próbált iszkolni a kétoldali zárt kerítéssorok között. Csak egészen kis gázfröccsöt kellett volna adnom és meglett volna a másnapi leves. Az a szöröncsétlen fácánkakas későn kodácsolt fel és rémült botladozó rohanása már nem menthette volna meg, ha nem fog el a száanalom.

Minek bántsam? Azt a régesrégi esetet, amikor a balfácán tesója az M7-esen lekapta a Zsiga bal tükrét, már megbosszultam egy másikon. Nem mondom: félelmetes élmény volt, amikor a madár-meteor valami iszonyatos csattanással a kocsinak vágódott. A félelem béreként egy döbröközi pajtása bűnhődött, aki éppoly tohonya volt, mint ez itt, ni.

Amúgy be kell vallanom, hogy a sárgállóbb, zsírosabb, olyan igazi tyúklevest sokkal jobban kedvelem, mint az emilyenből készült soványkát. Szóval a madár elérte azt a bizonyos rést és eltűnt a dzsumbujban.

Nevezd csak bátran asylumnak. Az a bozótos sokakat mentett meg. Azokat is, akiket senki se akart bántani, akiket csak a saját félszük hajszolt...

Fáradt reménytelenséggel indultam ismét az élet peremén billegő barátomhoz gondolva, hogy még utoljára pici fényt vihetek neki. A telekről levezető út hirtelen kanyarodik balra, utána egy egyenes szakasszal, aminek a közepén van ez a vadcsapás. Reggel fél öt volt és szeptember lévén még alig-alig derengett. Mielőtt felkapcsoltam volna a fényszórót, váratlan látomásban volt részem.

Szemmagasságban, mintegy tíz méterre előttem furcsa hallowe'en játszódott. Négy sápadtka fehér, picit oválisnak ható kör rengett le, fel, jobbra, majd balra; most ismét le, jobbra, fel, balra, de egyáltalán nem szinkronban. Aztán, mintha csak egy mozgólépcsőt kapcsoltak volna kettesbe, a le-föl-jobbra-balra mozgás ütemesen felgyorsult és a

négy vattacukor-karika – mindegyik közepén egy-egy fekete pöttyel – leváltott jobbra, pont oda, ahol a fácánkakas is eltűnt.

A szarvascsalád illetlen módon már ikszedik alkalommal a fenekét rázogatta felém, de csak illő távoból. Ej, pedig szívesen billentettem volna rajtuk egyet! Merthogy ők megérdemlik.

Füles Buckó

Most miattuk kell feldobnom a kerítést némi tüskésdrótokkal, amiktől hasad a hasam, szántódik a kezem és pirosra pöttyöződik a karom. Fogom a fogóm, a csípőt és elegáns hurkot rittyentek a kiskapu mellé, amikor is működésbe lép az a bizonyos hatodik érzék.

Engem néznek! Engem bámulnak! No persze van is mit, de most éppen ki, miért és hogyan?

A széles kocsikijáró közepén ül Buckó, a füles. Úgy döntött, hogy a két hosszú füle közül a baloldalt billenti felém, mintegy jónapotként. Azzal a fenekét emelgetve betotyogott a terasz elé. Közben megvető pillantást vetett az alig huszonhárom éves Fordomra. A terasznál kétszer megturbózta az orrát, majd a nagy kedvencéhez, a tüzelő-hordóhoz baktatott. Ott mélyeket szippantott a vastag ájerből, majd engem már csak fél pillantásra méltatva kiosont a kapun és visszafelé kezdett ballagni a lejtőn.

Közben én az ámulattól a csípőfogóval majdnem egészen rossz helyre nyúltam ...

A nyuszi úgy félúton, Valika telkénél megállt. Vállat vont és ismét felcaptatott hozzánk. Rám se hederítve egyenesen a házunkhoz igyekezett. Ott még egyszer körbenézett és – ha hiszed, ha nem – bölintott egyet, majd méltóságteljesen bevonult a kőgúlákra álló faház alá.

Nem lehetett sok lecuccolni valója, mégis csak hosszú idő után tűnt fel újra. Elégedettnek látszott, ezért úgy döntöttem, hogy talán folytathatom a drótozást. Legalábbis füles Buckó nem emelt kifogást.

Hallottam valamit harangozni Árpádról, meg a honfoglalásról, meg ilyesmi. Hát tudod az a művelet hatékonyságában utol nem érhetette a Buckóét, aki jött, látott és alig győzött engem az egyik bámulatból a másikba ejteni.

Vézna Buckó

Kkrodd! Kkrododd! Hmm, ez a riasztás is pont a menedék felől jött, de most reszelősebben, brummosabban. Lényeg, ami lényeg, a madár-csivitelés elhalt, a nyárias háttérzümmögés lehalkult és a csend kezdte zavarni a fületem.

Nem sokáig. „Gyere ide! No, gyere csak ide! Nem bántunk. Add fel!” – reccsent fel a hang, amely úgy tartozott a zömök egyenruhához, mint a brumm a rendőrkocsihoz. Az „Add már fel! Csak jót akarunk neked!” szöveg valamiért nem úgy hangzott, mint egy selymes anyai biztatgatás.

Vézna Buckó egyet hátralépett. Szürkésfehér foltos ing lapult a felsőtestéhez és azt alul egy kakibarna gatyá támasztotta alá. A két ruhadarab együtt volt talán negyven kiló, amibe a szinte átlászóan vézna Buckó is beleértetik. Így utólag a színhatás teljesen olyan volt, mint a füles Buckóé. Egyébként maga a fickó is nyuszi volt, bár sokkal félénkebb, mint fentebbi kövér névrokona. Ja, és nála a két kajla fül a föld felé lógva képezett egy magamegadó fordított V-betűt.

Csiklandozta-e az izzadság? Nem csodálnám, akkora hőség volt. A derekához nyúlhatott, mert felcsattant a fiatalabbik hangja: „Fegyver van nála!” Ūristen, mibe fogunk keveredni – gondoltam, amikor a tag a lejtőnkön felfelé kezdett hátrálni, a korábbinál gyorsabb ütemben. Tehetetlenül lógó két kezében nem láttam semmi gyanúsat, mégis a többieket fedezékbe parancsoltam és jómagam is lehasaltam a nyírott sövény mögé.

A furcsa felkérés-a-táncra pedig folytatódott. A rendőrkocsi előrébb mordult öt métert, az öregebbik az oldalának támaszkodva lépdelt, vézna Buckó pedig párat taposott hátrafelé és valahogyan érződött, hogy egyre csüggedtebben.

Most értek – a szerencsére zárt – kertkapunk elé. A két lány ekkor már a fürdőbe rejtőzött, a teraszon lapuló fiút pedig ismét csendre kellett intenem. Bár az én agyam is lázasan járt: mit teszek, ha mégis átugrik a kerítésen? De hál’ Istennek nem kellett közbeavatkozni.

Egy tétova mozdulat után, amivel a szembeni telekkaput kísértette, vézna Buckó megadta magát a sorsának. Csak két-három méterre állt tőle üldözője, a kérlelhetetlenül morgó kékfehér kuvasz. Az idősebbik egy gyors lépést tett előre, megragadta Buckó karját, öklével kétszer

keményen gyomron vágta, a két karját kíméletlenül hátrafesztette és a csuklókon máris csattant a bilincs.

Fohászkodtam, hogy ne lássam vézna Buckó tekintetét! Hála az égnek, nem fordult felénk...

Epilógus – Sorsok

Ne lépj felé! – szóltam kicsit keményen Rékára, amikor kedvét lelve benne meg akarta simogatni füles Buckót. Szegénykém persze nem érthette, hogy mivel járhat egyetlen lépés. Aztán szelídebben intettem: merthogy bizti fél tőled.

Fél, hogy elveszíti minden érző lény legfontosabb kincsét: a szabadságát. Jómagam meg se próbáltam megsimogatni füles Buckót, pedig igen jól esett volna. És lám, már egészen közel mehetek hozzá, már nem tart tőlem.

Ketten jöttek egy úton ugyanahhoz a kapuhoz. Az egyik előtt nyitva állt, a másik elől bezárult.

Az egyik a fogságból jött (füles feltehetően húsvéti nyuszi volt, aki valahogyan meglógott) és kertemben a szabadságra lelt. Nagy kövér feneke két nap alatt belapult, szóval most már kifér a kapu résein át, ahol ki-be flangál. „De nagypapa, nem fog itthagyni bennünket?” – aggódtak az unokáim és mivel Buckó két egész napra eltűnt, aggályuk jogosnak látszott. Csakhogy aki maga választhatta meg az otthonát, az nem fogja másért elhagyni.

A másik, a vézna Buckó is sokkal inkább szökevénynek tűnt, semmint valamiféle bűnözőnek. Nem tudtam, csak úgy éreztem, hogy odafent, a buksijával lehetett valami baj. Ami miatt újra bezárják valahová, egy nem zöld, nem békés, embertelen helyre. Furcsa sorsok. Én úgy bánok füles Buckóval, mint társammal. Ők pedig úgy kezelik vézna Buckót, mint egy állatot...

Nézem a kertkaput, de az élet igazságtalanságáért nem tudom őt okolni. Az egyiknek megnyílik az otthon kapuja, a másik csak másféle kapura számíthat...

Ezért kellett feltennem magamnak a kérdést: Valóban mindnyájan azért vagyunk a világon, hogy valahol otthonra leljünk benne?

FORINT-UTCAI HÚSVÉTOK

„Zöld erdőben jártam, kék ibolyát láttam...”

Nálunk az volt a szokás, hogy Húsvét hétfő reggelén beállított hozzáunk Kicsi Béla, még józanul, de a kezében több üveg szesszel. Nem borral és sörrel, te csacsi! Csereáruval, vagyis kölnivel. Miután végzett Györgyi locsolásával, no meg az első sütiével (a többi magától adódik), kart-karba öltve végigjártuk az emeleteket. Barátom emlékére is közlöm ezt az apró észrevételt:

Egyszer egy évben minden férfi igazi tiszteletét mutatja a teljes női nem irányában. Nem, ez nem az anyák napja, hisz’ az ötéves Kiskata is a boldogabb nem tagjának számít ezen a csodás napon. Nem is a hivatalos nők napja, amely köztudottan a Húsvét-hétfő behozhatatlan előnyeinek a politikai ellensúlyaként született. Nem-nem! A nők igazi, egyetlen, valódi érdemeiket elismerő és számukra igazi boldogságot jelentő ünnepe a Húsvét hétfő.

Ilyenkor a pihenést jól megérdemelt hölgyek reggel alig hatkor, kipirultan, izgatottan és mégis felsőbbrendű nyugodtsággal ébrednek. Nyugodtan, hiszen már előző nap megvették azt a kölnire hasonló színű, de illatában attól távol álló folyadékot, amelyet férjük majd oly bőkezűen locsolgat ezen a nagy napon. Nohiszen! Szégyen is lenne a jó feleségre nézve, ha nem szerezte volna be a kelléket, amelyről a drága férj persze megfeledkezett. Lehet, hogy az illatár nem felel meg tökéletesen a szomszédasszony ízlésének, de ez legalább kölcsönös! A figyelmes nej lent járt nemrégén a szomszédnál, paprika-kölcsönzés ürügyén, mélyeket szippantva, hogy kitapasztalja az illatszokásokat, de a készülő kelkáposzta kizárta a végső helyes következtetést.

Szóval az asszony nyugodt, mert szép ünnepét megelőzően már megfestette a tojásokat, megsütötte a pogácsát, megvette a szükséges italokat. Mindent megtett, hogy az a drága férj ünnepelni tudja őt. Az asszony nyugodt. Hattól kilencig csak ül és ül, miközben megfőzi az ebédet, mert arra később nem lesz idő. Ki tudja, mikor toppannak be?

A rántás két kavarása közben kivasaltatik az ing, előkészül a pöttyös nyakkendő – ezt vedd fel drágám, nem mehetsz *úgy* a szomszédokhoz.

Eközben a férj is lázasan készül. Azazhogy alszik, mert nagy nap ez a mai és férfiasan helyt kell állni. Nem semmiség annyi szomszédot felkeresni és bírni májjal meg tüdővel! Lassan minden rendbe rázódik. Fél kilenckor az asszony szelíden fellocsolja férjét, figyelmeztetve a még mindig bamba házurát aznapi kötelességeire. Az erősebbik nem álmosan túri, hogy ráhúzzák a tiszta inget és felkössék ama pöttyös nyakkendőt. Valahonnan szegfű kerül a hajtókéjába, közben pedig felolvassák neki a női nagykönyvből a 'hogyan viselkedik az illedelmes férj Húsvétkor' című fejezetet. Majd kezébe nyomódik a kölnis flaska. A locsolási kódex rövid idézését követően a férjet szelíden kituszkolják az ajtón. Az bambán maga elé néz, mint aki töpreng egy elfelejtett apróságon és megfordulva még annyit nyögne: 'Ja, és te drágám ...', emelné az illatvizet az első aktusra, de az ajtó már zárva. Nincs mit tenni! Elszántan nekilódul és ezzel el is tűnik pár órácskára.

Jobb is ez így, mert a drága asszonyka legalább picit rendbe kapja magát. Közben benéznek a szomszédurak, majd rövid idő után kis pogácsával, festett tojással, meg pár korty borral gazdagabban távoznak. A makacsabbak még jól elvannak a sarokban az üveg körte-pálinkával.

Nem igazán zavarnak: igen rendesek. A bútorról a hamut lesöpörni, a csikkeket felszedni igazán nem nagy ügy. Bár az ebédet újra kell melegíteni, mert férjemuram késik...

Végre beállít. Kicsit morog az éték miatt, mert a szomszédasszony buktája után... De azután csak-csak ledől, hiszen annyira elfáradt. A háziasszony pedig boldogan mosolyog magában. Már csak a haját kell rendbeszednie, mert az a sokféle lé...

Elégedettségét fokozza a tudat, hogy ez a nap érte van. Csakis őérte. A gyönyörű Húsvét hétfő.

Be kár, hogy csak egyszer van egy évben...!

A BOR ÉS MÁS ÉLŐLÉNYEK

„In vino veritas.”
Borban az igazság.

1971-ben megszólított a vesém: „Ki kő menned...!” Az orvos szerint a görcsöt okozó darab oxalát képződmény volt, ezért hosszú listáján eltiltott (volna) a vörösbor, a vörös húsok, a ... fogyasztásától. Azért volt közöttük más színű is. A követ a 49-es busz hátsó peronján való zötyögős hegyi utazás (kétszer fel-és-le) távolította el.

1973-ban színt és követ váltottam. A szülési fájdalmakat ezúttal egy szulfát valami okozta. Így az orvos hosszú listáján eltiltott (volna) a fehérbor, az ilyen-olyan fűszerek és más ínycsikszégek bevitelétől. Ez alkalommal világcsúcsot döntöttem a féllábon való lépcsőugrálásból: már a harmadik emeletnél kisdolgom akadt.

A két lista felölelt minden élvezhető kulináris jószágot. Szerencsére a két vesém vitáján a nyombelem örvendett („Inter duos litigantes...”). Mert amikor meglátogatott a duodenitiszem, újabb korlátokra már nem volt szükség: végleg átszoktam a sok-sok vitamint és ásványi cuccot tartalmazó sörre. Ezeknek a pozitív hatása ma már világosan látszik rajtam, főleg úgy az övem táján, bár azért nem köteleztem el magam végleg egy oldalra, mint majd meglátod.

Megjegyzem, hogy mindkét fenti „műtéti beavatkozásom” sikerében igen nagy szerepet játszott *gyógyászati segédeszközként* a sör (4-4 usque korsó). Nem is értem, hogy miért nincs rajta EÜ-támogatás és miért nem kapható receptre...

A bor és a „gólya”

Bár édesapám nem volt borrend, töviről-hegyire ismerte nemcsak a hazai borvidékeket és szőlőket, hanem itt-ott még az évjáratokat is. Sok mindenre megtanított a szőlővel kapcsolatban, ami nekem rosszat is, meg jót is jelentett.

Kis almádi telkünkön 27 féle szőlőtő teremte a maga gyümölcsét olyan ritka fajtákkal, mint a Mathias Jánosné, a Szauter Gusztávné,

hogy Erzsébet királynőt, meg Izabellát ne is említsem. Csupa hölgy, kivéve persze Otellót. A 27 kilós réz permetezőgép teteje nemcsak a rézgálictól, hanem az izzadságtól is ázott: a permetezés nem éppen a legüdítőbb szórakozás. A kapálás se tartozott kedvenc elfoglaltságaim közé, de legalább megtanultam szőlőt metszeni. Ja, és a szőlőkordon alja tele volt nyurga paradicsommal, mert derűsen oda mertem a derítő tápláló tartalmát.

Viszont a Közgáz Egyetemen a legeslegelső vizsgámon gazdasági földrajzból kitűnőre sikeredtem. Bora tanár úr – *nomen est omen* – két dologról volt ismert. Egyrészt volt egy Renault 16-os kiskocsija, a Citroen kiskacsa örök vetélytársa. Nem is tudom, hogy a nagydarab jókedélyű ipsisze miként fért bele. Másrészt imádta a bort és az volt a kedvenc témája. Ezért amikor kihúztam a vizsgatételt („Vas- és acélipar Borsod megyében”) szerény sunyisággal tapogatóztam: „Nem dumcsizhatnánk kevésbé száraz témáról, mondjuk a borvidékekről?” A Renault nem volt vizsgatétel, Borsod megye pedig kellemetlen emlékeket ébresztett. A földrajzi tanulmányi versenyen arról írtam, de csak dicsérettel jutalmaztak és megelőzött egy szőke kislány...

Amikor aztán kiderült, hogy picit tájékozott (?) vagyok az erdélyi küküllői és Arad-hegyaljai szőlővidékek ügyében is (hála a Történelmi Magyarország iránti töretlen érdeklődésemnek), a vizsgajegy nem lehetett kérdéses.

Később szakértőként kerültem Szekszárdra. A városi kórház adatbázisát formálgattam, majd este meghívtak egy magánpincébe. Ott tapasztaltam meg, hogy milyen az igazi Bikavér. Az volt életem *harmadik* legemlékezetesebb bora. A zsíroskenyerekkel ágyazott prima itóka a gyomromra hatott, de a fejemre nem és így másnap reggel bátran indulhattam kocsival Almádiba – szőlőt kapálni.

A bor és a cica

A Csillaggal boccsáztunk Itália legkedvesebb kempingjében. Dobásainkat élénk figyelemmel kísérte egy fiatalúr, meg a macskája. Az utóbbi több hajlamot mutatott volna a velünk való játéokra, viszont az előbbi beszélt többet.

Meghívtuk egy pohár borra.

Mint kiderült, a német fickó egyedül járta Olaszországot és éppen Szicíliába tartott. A macskájával. Pedig volt egy (talán kevésbé cicás?)

felesége, akit otthon hagyott. Ritka egy fazon volt. Mi hívtuk meg borozni, ő meg magával hozta a saját flaskáját.

„Az olasz borok a legjobbak, nincs párjuk a földön.” – állította a söréről híres Bajorország borszakértővé avanzsált szülöttje ellentmondást nem tűrő hangon.

Spécel épp akkor volt velem tiz liternyi kékoportó a Királyhágó-téri (óh, édes Erdély!) borászati szaküzletből, amit megfogyva bár, de *törve nem* cepeltem végig a napfényes Itálián egy demizsonban. Oda, ahol tényleg vannak igen finom borok, de azért egy ilyen hatéves markáns magyar bornak aligha akad párja.

Hiába kínáltuk a cicát, meg a gazdáját: maradtak a toszkánai mellett. A tag *bor-nírt* volt, mint egy porosz: furcsa egy vendég, még egy pohárkával se kóstolt meg a miénkből. Pedig az volt életem mindenkor *második* legjobb nedűje.

Megjegyzem, hogy értő olasz barátaink elfogulatlanul akként is díjazták egy hihetetlen vacsoránál, amelyről majd máskor mesélek.

A bor és a nyúl

Hispánia kellős közepén, Madrid előtt két házzal álltam szemben. A baloldali ígérkezett a szállásunknak. A másik étteremként szolgált. A tulajok ikrek voltak, amint az épületek is. Mindkettőbe betértünk.

A rendelés közben egy felvidéki (ott: „sierra”) borra böktem az tűnt a tájegység védjegyének, a ház borának. A pincér egyetértően bólogatott: az kitűnően megy az általam rendelt nyúlgerinchez. Majd a prima vacsora végén a számlával együtt kértem a főnök társaságát is. „Uram, szükségem lenne egy X összegről szóló számlára ... és a különbséget majd ...”

Spanyolul nem beszélek, pesetául viszont jól megértettük egymást. Megkaptam a számlát és mellé ajándékba egy üveg igen kiváló spanyol felföldi palackot.

A száraz vörösbor 18,2 fokos volt – ha nem hiszed, meg tudom mutatni a címkéjét – és bizonyítottan cukormentesen. Persze én se akartam elhinni, hogy létezhet ilyen, de a szakkönyvek is szólnak róla: a Sierra száraz felföldjén jó évben előfordul az effajta bor.

Ennek a neve „Cariñena” volt, vagyis körülbelül „drágaságom”. Ilyesmivel csak egyetlen egyszer találkoztam az életemben: borban is, asszonyban is.

Mindkettő az *első* volt és az *első* is marad a számomra.

A bor és a kutya

Jóatyám prima kis bort készített kotyogóval felszerelt 60 literes üvegballonban. Mivel a Csillag a MÁV-nál dolgozott, ahol még ezrével voltak ilyen butykosok, én is próbálkoztam vele. Amíg volt Almádiban szőlőnk, nem is sikertelenül.

Mellesleg ott ribizliből is készítettem bort. A palackokat rosszul dugaszoltam be. A lé levegőt kapott, de nem romlott meg, hanem lett belőle egy igazán finom kis habzóbor. Ha akarnám se tudnám még egyszer úgy elkészíteni.

A dolog csak egyszer sült el balul. Az előszobában addig húzgáltam a védő vasrács nélkül applikált ballont, míg a fal élébe nem ütközve nagy pukkanással a vérét ontotta. Hatvan literrel már egészen jól fel lehet mosni egy padlót, és ha a rongyot kicsavarjuk egy-két vödörbe... Nejem lebeszélte erről a próbálkozásról.

Később a Forint utca 3. ping-pong teremnek becézett pincéje lett a nagy darálások tanúja. Szemeztük az Otellót, amit különként nyolc forintért vettünk Kiskőrös táján. Nem mondhatom, hogy Tóni túl aggályos lett volna a minőségre. Mindent a darálóba tett vidám röffentéssel: „Majd kiforrja.” Mint kiderült, a PVC-padló darabkái erre kevésbé voltak hajlamosak, ámde a csakis az összehasonlítás kedvéért próbálgatott tavalyi boron ez már nem igazán érzett.

Tóninak nem esett nehezére a – hmm, hogy is mondjam, pedig valahogy csak meg kell tennem – szellentés. A görögországi Fanari kempingjének a tisztálkodó egységében is utat engedett az illetén képességének. Hatalmasat dörrentett, kiváltva az ott piperkedő, hónaljszört kölniző, hajcsimbókot zseléző tucatnyi Narcissus viharos tapsban megnyilvánuló tetszését.

Pár kilónyi szőlő ledarálása és pár pohárka előleg benyakalása után Tóni belekezdett az ilyenkor szokásos előadásai egyikébe. „Mert te kedves Bélám nem hallottad még a két székely esetét, akik együtt borozgattak a konyhában, amikor is az egyik...” A „majd bégyűn” becenévre hallgató viccet nem mondom el, ne is orrolj meg rám. Úgyis

tudod, hogy a főszereplője az a kutya, amelyik nem is volt ott, mégis ráfogták az orrokat érő hatások ódiumát.

Mondanivalója végére érve Tóni felállt, hogy nagyobb nyomatékokat adhasson a produkciójának. Túlzás lenne azt állítani, hogy a vakolat akkor repedt meg, de azért nem zörög ...

Tudnod kell, hogy a ping-pong terem szomszédságában van a mosókonyha, ahol főleg a feleségek tüsténkedtek kedvenc gépeikkel.

Naszóval a produkcióval kvázi egyidejűleg az ajtó felpattant és a keretben ott állt a ház egyik csinos asszonykája. A tőle szokott vidám kézmozdulattal söpörte félre a haját, majd bájosan mentegetőzve így csiripelt: „Semmi, gyerekek, ne haragudjatok,

csak én csináltam egy kis zajt.”

Érthető, hogy nem tudtuk neki elmagyarázni udvariatlan, dübörgő, ámde feltétlenül jogos nyerítésünk okát. Még hogy „majd bégyün”...

Borban a vígasság és borban az igazság.

De melyikben? Kiében? Milyen igazság? Hiszen annyiféle bor van a világon...!

És igenis tudd meg, hogy a bor él: a szőlő halálával kezdi az életét. Avagy fogjuk fel úgy, hogy a kettő ugyanaz és a bor nem más, mint feltámadt szőlő?

Félek, hogy kezdek egy kissé messzire kalandozni...

CSAK SEMMI CIDERT, KÖNYÖRGÖK ...!

„De gustibus (non) est disputandum.”

Az ízlésekről nincs (?) mit vitatkozni.

London először

Ilyesmivel már régóta nem dicsekszem, de nem is titkolhatom, hogy régen meglehetősen jól beszéltem angolul. Részben a filhallásomnak, de főleg Schmidt tanár úrnak köszönhetően; vagyis a dolog nem az én érdemem. A brit kollégák szerint nem is érezhető az akcentusom, legalábbis nem jobban, mint amikor egy felföldi skót értekezik egy kelet-londonival. Ezt eleinte nyájas bóknak vettem, de amikor a Fleet street-i ominózus kocsmában döntöttem befelé a sört...

Társaságra, társalgásra vágytam – bár persze szomjas is voltam – így hát elővezettem a „korsó-sör-tíz-másodperc-alatt” című csepeli kosaras-produkciót. Bevált, felfigyeltek rá. Az „establishment”-nek a fűrészporral felszórt hajópalló padlója 1320 óta tocsog a sörtől. A tartózkodónak vélt szigetországiak annyira elengedik itt magukat, hogy még engem is hátba veregettek. „Szevasz haver, ez ügyes volt. Ízlik a *mi* világosunk (pale-ale), ugye?” Ezek szerint már tudják...

Két dolgot rögvest el is árultak nekem. Nem a kiejtésem alapján ismerték fel, hogy „európai” vagyok. Nem viseltem se kockás inget, se gyapjúzoknit, se félrecsapott sapkát. Szóval öltözékemnek egyetlen darabja se volt londoniasnak mondható. Továbbá nem is annyira rátartiak és tartózkodók, mint híresztelik róluk és ők saját magukról, mint mondjuk Agatha Christie is a poén kedvéért.

Persze bezárkóznak, ha ki akarják oktatni őket. Osztálytársam, Stronci, matek- és fizikatanárként Angliába disszidálva meg akarta mondani nekik, hogy miként kell az ifjúsággal és a tantárgyakkal európai módra bánni. Nem sokáig túrték meg...

Stockholm

Rendes srácok voltak... Mármint a svéd és a norvég akadémia elnöke, akik közül az előbbi lett származású. Nem engedték, hogy ők fizessék a sörömet. Ez a mindenki-a-magáét („dutch-treaty”, holland

egyezség) stílus nem nyűgözött le. No azért a második körre csak-csak meghívtak, amikor menni készültem.

Egymással hol norvégül, hol svédül beszéltek, ami állítólag szinte ugyanaz. Néha meg velem is, ami már nem ugyanaz. Tegeződtünk. „És áruld el, hogy melyik programot választod? A sarkkörön túli repülést, vagy a finnországi hajókirándulást?” Az előbbi a szemnek, az utóbbi a gyomornak szólt, mert ott csak a sarki fényt láthattad, itt viszont akármilyen villanást, merthogy a finn hajóút három dologról szólt: pia, pia és pia... (Montecuccoli után szabadon.)

Soha az életben nem álltam könnyebb döntés előtt. Miután a konferencia résztvevőinek szánt kirándulások darabja 5-500 dollárba került, nekem viszont a teljes heti ellátmányom se volt annyi...

A norvég szívélyesen meghívott Trondheimbe, az egyetemre konzultánsként és előadóként. Ez még nyáron történt, de a meghívás január-ra szólt: nem fogadtam el. Mert nem volt fölösleges 100.000 forintom, amibe került volna nekem az a kis kilengés. Télkabát, télisapka, télikesztyű, télicsizma – és talán téli orr ...

Így történhetett meg, hogy a norvég fjordoknál nem fjordultam elő, viszont addigra legalább tanultam valamit az ilyen utakhoz szükséges felkészülésből. Mert korábban ezen a téren (is) tájékozatlan voltam.

London másodszor

A fent említett két úriember hívott meg egy londoni konferenciára előadóként. Állítólag ezt az alábbiak dacára se bánták meg.

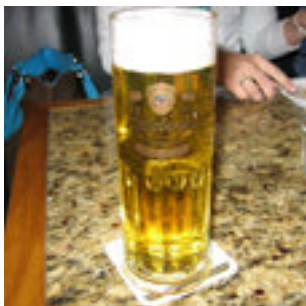
Szerinted mekkora a távolság London két külvárosi buszmegállója között? Ne sokat töprengj: a helyes válasz: nagy. Sőt unokám kedvenc fordulatával szólva bazi nagy, vagyis lehet *akár* két-három kilométer is. *Tulajdonképpen*. (Remélem, hogy eléggé divatos voltam...)

No és ugyanez egy bazi nagy bőrönddel? Gyakorlatlan utazóként ilyenekkel indultam egy windsori konferenciára, node legalább a kelleténél egy megállóval korábban szálltam le a buszról!

Ja, és pont arra a délutánra esett az azévi angliai nyár...

A pár kilométeres cipekedés után betámolyogtam a koleszba, amely helyet adott az összejövetelnek. A portás végignézett az izzadságtól lucskos külsőmon és legelső benyomása bizonyára nem az volt, hogy jó, hiszen ez a neves vendégprof.

Szóval kaptam egy rémségesen szürke – és száraz!!! – szobát. Hát ez már sok. Lementem hozzá reklamálni. „Én leszek holnap a felvezető előadó és ...”

Hatalmas bocsánatkérések következtek. Mert a „doktor professzor úr”... Amilyen szerény – inkább hülye? – vagyok a szállodai úrlapokon (se) szoktam odabiggyeszteni a „doktort” a nevem elé. Szóval végül birtokba vettem egy prima kis egységet, ám sajnos határozottan sör nélkülit... (Nono, nem vagyok olyan lökött, hogy a minibárból vegyem ki azt a cumisüvegnyit 8 fontért.)

Leszaladtam az éppen zárni készülő büfébe. Heves követelésemre csak három palackot tudtak felmutatni, azt is „Cider” címkével. Mint kiderült, mégse tudok jól angolul. Mert ez az íz nem sör, hanem maga a torokszorító száraz szikkadt-savanyú-savas sivatag. Még pisilni se lehet tőle rendesen...

A Cider bosszúja

Az a megtiszteltetés ért, hogy az indító szakmapolitikai előadás után én voltam az adatmodellezés téma mérvadó felvezetője. Nem akarlak a részletekkel untatni. Pár *elméleti* nagykutya írt egy könyvet arról, hogy miként kell az adatbázisokat megtervezni. A mondanivalót egy példával támasztották alá.

Amikor a pódiumra léptem, a Cider működni kezdett bennem. Félrerakva a korábbi mondanivalót, egy savas felvezetésbe kezdtem, miszerint a kérdéses szuperkönyv példája 150 *elméleti és gyakorlati* hibát tartalmaz. Csak úgy lazán, elsőre.

Az előadóterem úgy felbolydult, amilyet még nem láttam. A könyv jelenlévő szerzői felugráltak: „Ezt nem lehet, azonnal hagyja abba!”. Viszont a hallgatóság többsége dübörögve tapsolt és kiabált: „Halljuk! Hallani akarjuk! Folytassa!”

Azt tettem. Mert én csak tiszta sört akartam önteni a pohárba. Cider helyett. Ha nem tévedek, ezt a világ minden részén így mondják.

És azt történt velem, ami már annyiszor az életemben: sok-sok jelentéktelen emberke megkedvelt, viszont egy-két potentát megorrolt rám. Elárulom neked, hogy ez alkalommal szerencsére csak egy. Viszont Billt egy idő óta már úgyse lehetett komolyan venni.

A mottó szerint az ízlésekről nincs mit vitatkozni. Azonban a szabály alól vannak kivételek. Például amint láthattad, a Cider és a sör kizárja egymást és egészen máshová vezet.

Mert képzelj csak el, hogy milyen lett volna az az előadás, ha pár korsó hideg, lágyan és habosan omló sör toroksimogatása után dőlök álomisten karjaiba...?

ÚJRAKEZDÉS

„Az élet célja a küzdés maga.”

A „félkegyelmű”

A félig zsúfolt HÉV-en utaztam. Szembe velem leült egy *olyan*, igen esetlenül öltözött, bumfordian mozgó, talán 18-22 éves lány. Az *ilyeneknek* nem lehet megállapítani a korát. Időnként egy pillantást vetett a mobiljára, mire én rögtön elkönyveltem: no ez is egy *ilyen* dinka, aki az eszét a kezében hordja...

De azután rájöttem, hogy nem mobilozik, hanem az időt nézi, mint olykor én is, mert tíz éve nem hordok karórát. A telefonom helyettesíti, amely csak úgy okos, hogy roppant olcsó. Továbbá a jövevény körül valami nem volt rendben.

Széles puha arc, jellegtelen áll, álmosnak tűnő laposan pillogó szem, a száj időnkénti mammogása elárulta, hogy olyasvalaki, akinek ott fenn nincs valami a rendjén. Finoman szólva kicsit lökött.

Egyszer csak felém bökött: „Mi van az ajkaival?” Ha ismersz, akkor tudod, hogy nem a szám szélében kell keresni az amúgy kétségtelen külső vonzerőmet. Hja, a tűz azon hagyta a legtartósabb, a végleg javíthatatlan nyomot. Donát tanár úr háromszor próbálta rendbe-
evágni: hiába. Egy másik szikezsonglőr női hormont fecskendezett bele: hetvenkét (!) szuri körbe az ajkaimba... Bár csak három tű törött bele, az asszisztensnő mégis elájult. A végén a kedvenc műtészem (jaj, de jó szót találtam ki!) azzal vidított, hogy ha a fülemből kised egy porcot, azzal alá tudja támasztani a lefittyedő ajkamat.

Nem kértem belőle, mert akkor most egy picit se hasonlítanék a Habsburgokra.

Szóval a műkritikus utazótársnak feltűnt a maradandó változás. Elárultam neki, hogy átmentem önkéntes tűzoltóba, eloltván egy karácsonyfát, de ezt a rossz szokást nem kellett volna felvennem.

A fogyatékkal élő – de hülye kifejezés, a fene aki kitalálta – leányzó szelíd, biztató pillantást vetett rám. „Azért ne adja fel! Mindig újra kell

kezdeni. És nem ez a fontos – futott végig a keze a saját ajkai előtt –, hanem a belső. A szív. Hogy szeressék és főleg hogy tudjon szeretni...” Ezzel a leszálláshoz készülődött.

Hát én soha az életemben nem fogom többé használni a „félkegyelmű” szót! Mert a kegyelem Isten ajándéka, hogy teljesek lehessünk. És ebből a – hadd mondjam így – kishölgyből csakúgy áradt a kegyelem. A szomszédok ezt nem vették észre: ők a külső látszattal törődve lenézően megmosolyogták.

„Ugye nem haragszik, én csak jót akartam?” – intett még vissza barátilag mentegetődzve.

Intermezzo – Mengyelejev

A neves kémikus egy reggel lement a laborjába. Ott találta X tanársegédjét, akitől megkérdezte, hogy éppen mit csinál. „Dolgozok, professzor úr!” Délben az eset megismétlődött. A prof nem szólt semmit, de picit hümmögött. Amikor aztán a munkaidő lejárt utána is találkozott az ifjonccal, szelid dorgálással így intette: „Édes fiam, ha maga mindig dolgozik, akkor mikor gondolkodik?”

És most tessék a tételeket behelyettesíteni a villamossal, a rajta utazókkal és a telefonjaikkal. Ha mindig mobiloznak, akkor vajon mikor gondolkodnak?

Mivel én nem találok élvezetet az öncélú billentyűbizgetésben és a kütyüm ilyesmire nem is alkalmas, elgondolkoztam a mondott leányzó szavain. Ilyesmik jutottak az eszembe:

Abbahagyás és váltás

A nap nem egészen 24 órából áll, amihez csak a vizsgaidőszakban a Közgáz Egyetemen adódik az éjszaka. Ennyi kevés a kezdésekhez, ezért ha valamibe bele akarsz vágni, akkor valamit hátra kell hagynod. Mondjuk a zongorázást a kosárlabdázásért, a japán tanulást a könyvírásért, a versek olvasását a szakmai anyagokért. Általánosan a horizontális felszínt a vertikális mélységekért. Végző mozzanatként pedig az életet a halálért, mert mindkettőre nem érhetsz rá.

Azért *olyan* nagy váltások ritkán adódnak az ember életében. Én nem tartom ilyennek a ballagásokat, a házasságomat, a gyermekeim születését, mert ezekre felkészültem, mint az élet örömteli és előre eltervezett eseményeire.

Viszont politikai okok miatt kirúgtak a Műszaki Egyetemről, majd fizimiskámat megváltoztatta a váratlan karácsonyfatóz. Végül az is megesett, hogy pár hónapra munkanélkülivé váltam.

Szerencsére utólag mindig kiderült, hogy azonos maradtam önmagammal és boldogan elkövettem a szokásos apró hibáimat és nagyobbacska bűneimet...

Kisbaj, nagybaj

Az újrakezdésre aligha létezik jobb példa az informatikánál. Egyeseknek már az is újnak számít, amikor először bekapcsolják a gépet. Majd a hardver- és szoftver-váltásokkal kell megbirkózniuk. Eközben pedig jönnek a bajok, sőt a bűnök is. Mindenki másként csinálja, de azért akadnak közös *élmények*.

Csak nem állom meg, hogy megjegyezzem: Mindannak, amit a TV-filmekben a kompjüterekről összehordanak, a tizede sem igaz...

Billentyű baj. Hiába ígérem meg, hogy nem beszélek randán, ha valamit elütök a gépen, ezt soha nem sikerül betartanom. Most is mellényúltam, ergo ide a violinkulcs ellentéte kívánczik, hangulatinapszaki változatban hangszerelve.

Az elgépelést az ember többnyire szó nélkül (?) javítja, vagyis az újrakezdés mindennapos, azazhogy minden kétpercse (affene belél!) gyakorlat. Node bizonyára neked is vannak napjaid, amikor semmi se akar sikeredni. Amikor az elütés nem kivétel, hanem szabály. És ha a ráérő nyugdíjasnak sincs lelkiereje arra, hogy a dolgokat elnapolja, akkor miként lenne egy dolgozó embernek?

Bosszantó baj. Az ilyen többnyire a kapkodásból fakad. Például beírsz egy parancsot, amely olyan állományra vonatkozik, amit meg se nyitottál. Ilyenkor a képernyő közepén megjelenik az a gusztustalan doboz, benne azzal a nyavalyás elmarasztalással, hogy már megint marhaságot követtél el. Ez a számárszürke idegesítő felhívás nehezen tűntethető el, emiatt a hibát újra elköveted.

De miként történhet meg ilyesmi? A dologban nem a te lustaságod a hibás, hanem csakis az egér. Mert ahelyett, hogy újra-meg-újra

beírogatnád a parancsot, ráböksz a már beírtak egyikére. És nyilván nem a megfelelőre. A számítógép könyörtelen sürgetése – villog a kurzor stb. – a felhasználókat egyféle, saját maguk által észre sem vett slendrián kapkodásra ösztökéli.

Borzasztó baj. A jobb szoftverek a szándék megerősítését kérik, ha törlési parancsot adsz ki. De vannak olyanok is, amelyeknél ez a rákérdezés elnyomható. Ilyen az egyes adatkezelőkben használatos ZAP-parancs. Ez ugyanúgy törli egy állomány valamennyi tételét (rekordját), mint a DELETE ALL, azzal a lényeges eltéréssel, hogy míg az utóbbival töröltek az állomány lezárásáig még visszaállíthatók, az előbbivel a tartalmak egyszerre és végleg eltűnnek.

Gyakori mentés ide, sűrű mentés oda, bizony párszor előfordult velem, hogy egy-két napi teljes munkám elszállt. A dolog kicsit olyan, mint amikor kidobsz egy papírlapot, amire valami nagyon fontosat írkáltál, de már elfelejtetted, hogy mit.

Bűnbánat és búbánat

Az informatika az élet tükörképe. Bajai elkerülhetetlenek, mint az élet gondjai is, de ha kicsit odafigyelsz, megtaníthatnak egyre s másra.

Arra, hogy a problémákat osztályozzad, mérlegeljed. Arra, hogy mindig van megoldás, mindig van bocsánat. Végül arra, hogy időnként a dolgokat újra kell kezdeni, bűnbánatot kell tartani, de emiatt nem kell búbánatosnak lenni. Az ember egyik csodálatos képessége, hogy el tudja fogadni önmagát és meg tud bocsátani önmagának.

A Madáchtól kölcsönzött mottóban a „küzdés” újrakezdeként is értelmezhető...

A két megálló között ennyi futott át az agyamon. Majd leszállni készülődtem. A jobboldali szomszéd még nem fejezte be a telefonálást. A baloldalinak még mindig nem sikerült a fülébe erőltetnie a dugókat: keresztbeakadt a zsinór. Az új szemközti pedig üdvözült-bambán vigyorogva tovább lődözgette a bábukat.

De kár, hogy nekem nincs olyan kütyüm! Mert ha lett volna, akkor nem kellett volna koptatni az agyamat és hazaérve ennyi mindent összefirkálni...

KOCKAFEJ ÉS PIUSZ

„Duo si faciunt idem, iam non est idem.”
Ha ketten ugyanazt teszik, az nem is ugyanaz.

A feredőzés

Két karjával a hordó szélére támaszkodott, amiből egyébként csak a kobakja látszott ki. Egy meglehetősen szögletes alakzat, amelyről Kockafejnek, röviden Kockának becéztük. Haja szecskás. Élénk, kicsit mélyen és közel ülő szeme barna; belőle értelem és érzelem sugárzik. Lovasi – a keresztnévét a fene se használta – Rákóczis diák volt és ügyvédnek készült.

Fanyar-flegma vidorai egyikét küldte felém. Lustán, a rábeszélés szándéka nélkül érdeklődött: „Te nem mártózol meg, Piusz?”

Büszkén viseltem a becenevet, amit nemcsak a piarista múltammal és a közismert nézeteimmel érdemeltem ki, hanem – szerényen szólva – a másoknak tett apró szolgálataimmal is.

A harminchárom fokos júliusi hőség sokakat elgondolkoztatott volna. A tágas, fa nélküli telken szinte izzott a föld, leginkább a körletet és a másik épületet összekötő keskeny kavicsos ösvény. Csak a két egység nappal ellentétes oldalán mutatkozott egy-egy tetővetette árnyékszalag. Az egyikben volt az a kétszáz literes rozsdás hordó tele vízzel, amit tűzoltásra szántak. Mármint a lőszerraktár oltására.

Ja persze, hiszen még nem is mondtam...

Órségben voltunk az orosházi műszaki laktanya külső körletében, valahol a tanyák között: meg nem mondanám, hogy merre. Aktuálisan én voltam az órparancsnok és elvileg augusztus másodikán szereltünk volna le. Mármost az őrhely elhagyása – még a cigizés is, nemhogy a levetkőzés és fürdés – elvileg hadbíróssággal járt, ami a szolgálati idő meghosszabbítását is maga után vonja. Ráadásul parancsnokként a barátomat meg kellett volna fenyegetnem...

Sasoltam is sűrűn a bekötő sárút felé. Szerencsére messzire el lehetett látni, de ha kaptunk volna egy villámellenőrzést... Kockafej vidáman vigyorgott az aggályaimra: „Úgyse jönnek ebédidőben...” Node, ha én vetkőzők pucérra?

Kockafejnek volt jó biztosítéka: a rózsadombi neves ügyvédpapa. Viszont nekem vaj volt a fejemen, mert a honvédségnél kaptak el, mint regnumost. Ezért inkább tovább süledeztem, mivel

ha ketten ugyanazt csinálják, a dolgok nem ugyanúgy sülnek el.

A „látogatás”

Tizenegy hónapnyi szolgálatom során senki se látogatott meg, csak egyszer Rudika, a jóbarátom. Megértettem, mert fene messze van Orosháza Kelenföldtől: akkor kilenc órát kellett bumlizni – csak oda.

Viszont egy szép (?) novemberi napon azzal cibáltak a parancsnoki szobába, hogy „látogatóim” vannak. Voltak is szám szerint hárman, de nem hoztak se csokit, se kolbászt, ám annál több kellemetlenséget.

A levegőtlen irodában – direkt nem nyitottak ablakot? – hárman faggattak az Emődi atyával és a Regnummal való viszonyomról. Utóbb kiderült, hogy közben átvizsgálták a cuccaimat. Elvették pár könyvet, olyan „reakciós” műveket, mint Aristoteles „Logika” és Rousseau „Társadalmi szerződés”. A Szentírást meghagyták. (Rajtam kívül ki annyira hülye, hogy a katonasághoz Bibliával vonul be?) Viszont a prima kis solingeni bicskámnak lába kelt.

A három „babaarcú” béemes (a jelző saját védett trade-markom) szereposztása mesteri volt, sokkal rafináltabb, mint a „rossz zsaru – jó zsaru” páros. És ha hiszed, ha nem: a szerepükhöz voltak öltözve!

A balra ülő pulóveres vörös a gyomromra ment. Szüntelenül fenyegetett: „Mondja el, hiszen úgyis tudjuk ...” Szerencsémre már a legelső mondat után felismertem a logikai bukfencet: miért mondjam el, ha már tudják? Attól fogva igyekeztem csak olyasmiről beszélni, amit ők is elkotyogtak, bár nem hiszem, hogy ez mindig sikerült. „Mondja el, mert maga lázította a társait, amint az Emődinek írt leveleiből kiderül. Hadbíróságra vágjuk, hacsak...”

Ekkor vette át a szót a jobboldali magas szürkeöltönyös, a finom modorú. Ő az eszemet célozta meg. „Ne is gondoljon ilyesmire, nem ezért jöttünk. Maga értelmes fiatal, aki előtt ígéretes jövő áll. Miért rontaná el? Segítünk magának, de csak akkor, ha maga is segít nekünk. Árulja el ...” Ezt a típust már ismertem, édesapámnak volt baja korábban egy ilyenrel, amikor a nővérem volt a béem célpontja.

A kicsi kockásinges hallgatott. Az ő feladata volt a magatartásom figyelése. Néha felnyerített. Ha elégedetlen volt valamivel, elővette az ocsmány modorát és az epémre próbált hatni. Közismert tény volt, hogy nem vagyok közömbös egy bizonyos kelenföldi lány iránt, bár az érzéseim és a kapcsolat nem lépték át a „kimondott érdeklődés” határait. A kicsi erre elsütötte: „Azt tudja-e, hogy P.-bá megvizsgálta az összes kelenföldi regnumos lány szüzességét, köztük K.-ét is?”

Azt várta, hogy felugorva orrba vágjam? Annál jobban be voltam ...

Utólag se tudhattam, csak remélhettem, hogy a „három nővér” eredmény nélkül távozott. Erre utalna, hogy Emődi atya tárgyalására nem idéztek be és azon nem olvasták fel az Orosházán velem készített jegyzőkönyvet. Deo gratias!

A retorziók

A dolgok kimenetele az lett, hogy a szolgálat végén alhadnagyból tizedessé fokoztak le és kirúgtak a Műszaki Egyetemről, ahol már előfelvételis voltam. (Hál’ Istennek; nem lettem volna jó mérnök.)

Szolgálatom alatt csak egyszer kaptam ún. háromnapos eltávot és kétszer annyit voltam hadtápon meg őrségben, mint a katonatársaim. 1964 Karácsonyát és Szilveszterét is őrségben töltöttem, holott senki mást nem osztottak be egyszerre mind a két feladatra ...

Szegények nem tudhatták, hogy milyen jót tettek velem! Akkoriban még hajlamos voltam az elmélyült elmélkedésre. És vajon adódhat-e kiválóbb alkalom arra, mint egy csillagos éj az Alföld sötétjében, ahol a bajtársak örömködésének a távoli zaja alig zavarhatott meg?

A kétórás szolgálat alatt elmondtam magamban pár imát, de nem utasítottam el a borosbutykost sem, amit figyelmes társaim hoztak nekem. Csak éppen a fal mögé kellett húzódnom, ahol nem láthattak.

Mert, ha ketten ugyanazt követik el, nem ugyanaz a következmény.

A gödörben

B. Jancsi, a KISZ-titkár és a század írnoka figyelmeztetett, hogy pontosan mikor lesz az az abszolút titkos riadó, aminek az időpontját senki sem ismeri. Ezért előre és alaposan felkészültünk rá Kockafejjel. Ez azt jelenti, hogy a hátizsákokat rendbevágod, összekészítéd a ruhá-

dat, a kulacsodba vizet töltesz és ilyen apróságok. Szóval majd csak a fegyveredért kell rohannod.

Egy februári éjszakán felhangzott a riasztás: nyolc perc múlva a körlet előtt kell állnunk menetkészben. Nyolc perc? Nevetséges! Három perc múlva Kocka és én már glédában voltunk, amikor pillantásunk hálótársunkra, Joványira esett. Ötvenötös mintájú fehér molinóban, vaksin álldogált az ágya mellett. „Te Piusz, én most micsinyájjak?”

A Vasas ifjúsági vízilabda-csapatának kiváló kapusa hatdioptriás szemüveget viselt – volna, ha megtalálta volna. Intettem Kockafejnek, akivel szót értettünk szavak nélkül is. Míg ő összerámolta a kellékeket és elhozta a fegyvert, addig én felöltöztettem Joványit, a szemüvegét ráadtam és a riadó után hat perccel kitámogattam az udvarra.

A nevemen szólítottak. Míg a többiek kivonulnak a külső körletbe, ahonnan majd nyolc óra alatt Ausztriába érnek, addig az én feladatom lesz, hogy védjem a laktanyát az egyik sarkába ásott mély gödörben. Egy gépfegyverrel, amihez töltenyt nem adtak.

Na jó, ha jön az ellenség, akkor majd fejbe csapom azzal a nyolc-tíz kilós szerklivel...

Egy ilyen riadó iszonyatos káosszal, rohangálással, ordibálással, csörgéssel, zakatolással jár. Felbrummogtak a járgányok, már amelyik hajlandó volt rá: az orosházi „technika” fele meg se mozdult. A maradék felének a fele eldöcögött a kapuig, de a meghitt otthont nem volt hajlandó elhagyni. Végül tíz százalék belihegett a külső körletbe, ahol nem kérdezték meg, hogy „Anyu, messze van még Ausztria?”, mint a gyerekviccben. Mert onnan már se té, se tova ...

Mínusz huszonnégy fok volt. A gödörben négy katona heverészett ősszel sem eléggé meleg katonaköpenyben. A zajok lassan elhalkultak. A harci feladat nem sokáig éltette a társaságot. Előbb a kis szőke K. és Joványi, mindkettő eléggé beteges típus, szökött vissza a körletbe. Kockafejjel még váltottunk pár szót, de végül ő is elköszönt. „Gyere be te is a körlet melegébe!” – biztatott.

Nem tehettem. Nem volt bennem kurázsi. Gödörben voltam, és nem csak abban a fagyott fizikaiban. Az előljárók rám szálltak és én nem akartam nekik alkalmat szolgáltatni a retorzióra. Későn, túl későn,

évek múltán jöttem rá arra, hogy ilyesmi nem is járt az eszükben. De honnan tudhattam volna akkor?

A csontkeményre fagyott gödör legalján jobbra-balra forgolódva kerestem azt a helyet, ahol a legkevésbé ér a szél. Nem igen akadt olyan sarok. A csapda rámcsapódott. A többiek csak dezertáltak, de én lettem volna az, aki a fegyvert is ott hagyja, ami már más megítélés alá esik. A körletbe ugyibár csak nem cepelhettem be ...

Most ezeket a sorokat rovom, ahelyett, hogy pingpongoznék a Csillaggal. Ha azt tenném, akkor félóra múlva jelezne a balvesém: itt az idő. Lekopogom, ennél nagyobb bajt eddig még nem okozott. Viszont ha jelentkezik, akkor mindig eszembe jut az a végtelen hosszú éjszaka és Terentius örökérvényű mondása:

Ha ketten csinálják ugyanazt, az nem mindig ugyanaz.

KEDVENC ZSARVAIM

„Ne ítéld, hogy ne ítéltesd!”

Ha a daru többes száma darvak, akkor a zsarué csak zsarvak lehet. Szóval lécci ne ütközz meg a címben szereplő ugor ragozású főnévtől, hiszen már értheted, hogy az alábbiak az általam megkedvelt rendőrökről szólnak.

Persze, hogy nem a zord görögről, aki egy félreértett parkolásért 35 dollárt (1500 forint) követelt rajtam akkor, amikor 150 dollár járt az útlevelemhez. Nem is a mosolygós törökről, aki egy lejtő tetején várt tárt karokkal és a záróvonal amúgy kényszerű átlépését 100 lírára (40 forint) taksálta. Sőt még csak a szőke motorosról sem, bár ő azért megérdemel egy rövid megemlékezést.

Ez a kettő huszas (ez a vállszélessége volt), képregényből kivágott túskehajú óriás biccentve fogadta köszöntésemet. „Merre van Bakersfield?” – tudakoltam. „A seg...m se tudja” – horkantott eléggé lakonikusan, bár cseppet se csúnyábban. Róla ennyit.

Azért lesz még épp elég szó a motorokról, no meg a modorokról is.

A gázolás

Második Ladámmal éppen a Karolinára kanyarodtam, amikor a Hamzsabégi út előtt támadt egy furcsa érzésem. A bal sávban egy busz állt, amitől nem láttam abba az irányba. Háttha kibújik mögüle valami, ötlött az agyamba és ráléptem a fékre.

Jókor, mert jobbról bevillant egy árny. Most már tövig nyomva a pedált a Hamzsabégi képzelte középvonala mellett blokkolt a kocsí úgy, hogy kilencven fokkal balra pördült. A Lada első kereke találta el a motorost úgy, hogy kilyukadt a díztárcsa a motor lábtartójától. Ha öt centivel arrébb... A motoros öt méterre landolt és most a járdaszélen próbálja felfogni, hogy mi is történt vele.

(Semmi komoly. Pár nap múlva meglátogattam a kórházban, ahol a térdét gondozták. Csak azt érte egy komolyabb, de nyolc napon belül gyógyuló ütés.)

A „bácsi” paraszt is volt, meg ötvenen túl is. Én meg egy átlagosan jóképű huszonéves budai fiatalember. Szóval a népek, néhány hölgyet kivéve, mind ellenem fordultak. Az egyik azt kiabálta: „Miért nem szalad már mentőért?” A másik az első mozdulatra: „Vigyázat, meg akar lógni!” A tucatnyi „szemtanú” mindegyike megesküdt, hogy a Hamzsabégi úton jöttem. Az meg se fordult a csöppnyi agyukban, hogy úgy miként találhattam volna derékba az azon hajtó motorost ...

Megérkezett a yard is. A két egyenruhás két perc múlva már tisztában volt a történetekkel. Látták a kétszeri féknyomot; figyelembe vették a mögöttem jövő tefus tényszerű tanúvallomását; no meg főleg az elsőbbségadás táblát, amelyet az „áldozatom” semmibe vett.

A két zsaru barátságos pillantást vetett rám. „Ugye igazul?” – tudakolta az egyikük. „Ne tegye! Maga szabályosan haladt és csoda ...” Tényleg csoda: a mai gyengébb reflexeimmel bizony simán áthajtottam volna az elsőbbséget meg nem adó pasason. A másik hozzátette: „Egyébként is utáljuk a vidéki motorosokat, annyi bajt okoznak. Azért meg kell szondáztatnunk. Remélem, nem ivott...?”

Nem tevém, főleg nem reggel fél nyolckor. „Csak fújjon bele” – válaszolta az egyik a „mit-kell-ezzel-tenni” kérdésemre. Vezényszóra hátraarcot csináltak, hogy ne lássák, mit művelek azzal az eszközzel. Már nem emlékszem rá, hogy milyen volt. De ha már ... – teli tüdőből befűjtam a szondába a felszabadultságomat.

A narancsfák

Placido Domingo egy árnyalatnyival talán szebben, de bizonyosan nem több hevülettel dalolja a „Granadát”, mint én a fürdőszobában. Bár én nem láttam. Nem őt, hanem azt a csodaszép várost. Ez közöttünk egy további apró különbség.

A kocka Lada kereke kétszer pukkant ki, amikor Portugáliába indulva a magyar határ felé tartottunk. A harmadik defekt pont Granada főutcáján ért. A dugig tömött csomagtartó teljes kipakolása eltartott egy ideig. A művelet közben egy motorosrendőr a szememre hánnya, hogy feltartom a forgalmat. Tökéletes spanyolsággal tártam szét a karomat, amit ő perfektül megértett.

A kerékcseré után a lyukas tömlőt ki kellett cserélni, mert bármikor újra elővehette ezt a pukkanási rossz szokását. Útjaink ketté váltak. A fiatalság, azaz a Csillag, a lányaink és a mitfahrer barátom beballagtak azokba az uncsi virággal tömött granadai palotai kertekbe, miközben én bebuktam a szórakoztató gumiszerelőhöz.

Kicsit drágán, bár elég gyorsan rendbekapta a járgányt. Viszont ragaszkodott ahhoz, hogy az egy szükséges helyett két – márkás – belsőt vegyek tőle. A fene ezekbe az utálatos, a szorult helyzeteket kihasználó kufárokba. A franc ezekbe a granadai spanyolokba!

Fölszedtem a társaimat, majd még némileg mérgesen nekivágtam az útnak. Azaz vágtam volna, de Granada nem kicsi és nem találtam az üdvös kijárót.

Felbrummogott mellettem egy motor. Ugyanaz a zsarú vigyorgott rám sötét szemüvege mögül, aki figyelemmel kísérte a kipakolásomat is. „Szóval megint feltartogatjuk a forgalmat...?” – poénkodott, bár mondanivalóját csak szerény olasz tudásom alapján kapisgáltam. „Nem találok a kijáratot” – árultam el egy széles körben elfogadott angol-olasz keveréknyelven.

Szívélyesen válaszolt, vagyis nagy ívet rajzolt a karjával, beindítva a motort. Ezt még én is megértettem és követtem a városhatárig. Ott barátságosan mosolyogva szalutált és megpördült a járgányával.

Én meg elgondolkoztam azon, hogy tényleg, milyenek is a granadai emberek?

Az alcímben narancsfákat ígértem. Akkor miért nem ejtettem egy szót se róluk? Jópofa vagy! Hát nem éppen most meséltem el, hogy Granadából semmit se láttam...?

A hegyen

A Halál völgyből (Death Valley), a sárga száraz sivatag senyvedt ötven fokából indultunk, majd megállított bennünket egy járőr kocsi. „Nem, arra most nem mehetnek” – hangzott a tiltás – „ott most négy méteres hó zárja el az utat.”

Így hát a térképen bejárt út helyett egy ismeretlen csapást kellett követnünk, amely az előbbinél nem kisebb meglepetésekkel szolgált.

Elrobogott mellettünk pár óriási motor, melyek első ülésén a „rider” szakállal, a hátsón a csajának a meztelen keble lobogott a szélben. Pár dugig tömött nyitott platós furgonból átkiabáltak hozzánk: „Ti is a

buliba tartotok?” És az út mentén egyre gyakrabban mutatkoztak jelenetek a Zabriskie Point, nem éppen szüzies tinédzsereknek való (mondhatni pornó) filmből.

Kibontakozott előttünk a hippi-találkozó a maga ötven ezer belőtt résztvevőjével. Ahhoz képest az a pár tucatnyi szakadékba zuhant autó, a mentők hasztalan próbálkozása, hogy megmentsek a párszáz benarkózott hím- és nőnemű lényt, szinte semmiség. A tűzoltó- és rendőrkocsik vijjogása csak fűszerezte, de elnyomni messze nem tudta a mindenünnen dübörgő hardrockot.

Kocsink felkúszott a háromezer méter magas csendbe. Kiszálltunk pihenni, mély levegőt szívni és felejtetni a látottakat. És az a fenyőtoboz is olyan kedves volt hozzám... Volt vagy két kilós, akkora, mint egy emberfej és volt oly szíves fél méterre tőlem a földre csapódni. Két hónapon át cepeltem ide-s-oda, de súlya miatt haza nem hozhattam. A figyelmes életmentőt. Mert mi lett volna, ha jobban céloz...?

Node hol fogunk aludni? A szálláshelyek mind bezártak a tömegtől való félelemből. A hegytetőn az utolsó menedék is csukva volt. Csak egy kocsmá fénycsője pisláskolt még és jé, pont úgy, mint a benzintartály mutatója. Hogyan fogjuk ezt a kocsit gáz nélkül tovább tuszkolni?

Akkor jött a mentőötlet. A kocsmá előtt állt egy rendőrkocsi. Hát majdcsak... A vadnyugati cowboy filmekből ismert vad elszántsággal taszítottam be a kocsmá lengő ajtaját.

A két zsaru a pultnak dőlve álldigált. Odaléptem hozzájuk: „Hi, good evening Jack.” A nagyobbik szóra is méltatott: „Mi a gond?” Elmagyaráztam, hogy elfogyott a benzinünk és megfizetném, ha adnának az övékből.

Azt nem lehet, az szabályzatellenes. De ne aggódjanak, lekísérjük magukat a legközelebbi benzinkútig, ha majd elindulunk járőrözni. Aztán ...

Akkor szólalt meg bennem, de hangosan is, a béla. „Uram, csak egy baj van.” (Ez az uram az amerikai rendőröknél nagyon fontos, amiről majd máskor mesélek.) „Ugyanis én most meginnék egy pofa sört.”

A kisebbik felvihogott: „Mégis mit gondolsz, hogy mi miért parkolunk pont itt?” – és ezzel a korsóhoz nyúlt, amit akkor tolt elé a csapos. Keresztkérdés: Söröztél te már amerikai rendőrökkel egy háromezer méter magasán lévő kocsmában éjjel egy után kocsivezetés közben?

Majd beszálltunk. A nagyobbik intett, hogy menjek előre, ők majd kísérik. Egy idő után megunhatták a totojázásomat, mert egyet

vijjogva a patrolkocsi elélem perdült és a korábbi ötven-hatvan helyett közel száz kilcsis sebességgel zúdult le a jobbra-balra kanyarok végtelen sorában.

Egy év napjaiig, 365-ig számoltam...

A jogsim alig volt hathónapos... Most meg egy háromezer méter magas hegyről kell lerohannom eszeveszetten egy fekete-fehér rendőrkocsi nyomában, amit nem veszíthetek szem elől, mert akkor annyi ...

Majd hamarosan barátságos zöld-fehér fények pislogtak felém az út jobboldalán. A patrolkocsi a benzinkút felé indexelt, majd köszöntésül három rövidet vijjogva eltűnt a sűrű éjszakában.

Háromdolláros, roppant bűdös szállásunknál sorsot húztunk, hogy ki alszik párosban és ki marad egymagában. Én húztam a rövidebbet. A két sötét szobát összekötő lifthókon még át-átszóltunk egymáshoz: „alszotok már”?

Én voltam az, aki elhallgatott. A párnám bizonyára püpos lett a jobbra-balra hadonászó mozdulataimtól. Mert még vezettem, még sokáig vezettem... És két kedélyes zsaruról álmodtam. „Maguk tényleg Európából csöppentek ide?”

Ja, hogy még ezt a trükkömet se árultam el neked? Be kell vetni a gyermekes európai szöveget és még a sötét hegyen is barátokra lelsz...

Zárásként:

Ne ítélj, hogy ne ítéltesse! Ez csacsi, önző szemlélet. Azért ne ítélj, mert nem ismerheted a másik hátterét, amely bonyolult is lehet, hiszen emberek vagyunk.

Granadában Jolánta, a rendőr szívyszerelme alig fél órája csókot nyomott a kedvese homlokára. De vajon ki kísért volna a városhatárig, ha valamiért pofon legyinti...?

ÓH, TI ATYÁK ...!

„*Nihil humani a me alienum puto.*”
Semmi, ami emberi nem idegen tőlem.

Tudom, nem mindenki értékeli őket, nekem is akadt egy-két kisebb afférom velük, mégis azt kell mondanom, hogy kedvelem a pátereket. Ne csodáld, hiszen a piaristák igen jó tanárok voltak, no meg az sem közömbös, hogy kétszer is az atyáknak köszönhettem az életemet. Gyermekkoromban a testit, ifjúként a lelkit.

A dolgok pedig így estek meg:

Úszni vagy meghalni

Amikor egészen kissrác voltam, szüleimnek még volt tartaléka, így párszor az egész délelőttöt a Gelasban töltöttük. Nem a külső „hullám” tetszett, sőt kicsit féltem is tőle, hanem a sok labirintus, meg a belső medence. A popsiáztatókat sohasem díjaztam.

A sok csempével csillogó sejtelmes folyosó egyszerre csak átvitt az utca alatt a domboldali napozóhoz. Tévedsz: nem leselkedtem a női traktusnál, arra csak tizenévesen kerítettem sort. Mindent idejében...

A belső medence is érdekesebbé vált, amikor R. atya vitte el oda a srácokat, szóval akadt nekem való társaság.

„See the children laughing ...” Joan Baez szép dala (Donna) híven adja vissza, hogy a gyermeki örömnél és kacagásnál nincs kerekesebb. Nézd, miként nevetnek teljes mivoltukkal ... Mi is azt tettük. Felnőtt fejjel szinte már nem is lehet visszaidézni azokat az élményeket.

A körbefutó rézkorláton csüngtünk és csak néha rugaszkodtunk el tőle, mert úszni még nem tudtunk. Kócos hajunk csuromvíz, szemünk vöröslök, de elmosódott látásunk kitisztul és felénk csillan a hullámozó kékes méhkaptár. A tetőn át áradó mézsárga fény mozaikszerűen keretezi az azúrkék görbeoldalú trapézokat mindig változó formában, de mindig egyforma ragyogással.

És neveltünk, és neveltünk, ahogyan a másik fulladozik, rázogatja a fejét és menthetetlenül kortyolva sikerül csak elkapnia a korlátot, a

menedéket, a „házat”. Merthogy körbe-körbe fogócskáztunk nagy-nagy vidulások közepette. Ha pedig elfáradtunk, a peremre kapaszkodtunk és oda lecsücsülve gyűjtöttünk erőt a következő menethez.

Persze a dolog egyszerű volt az „alvégen”, ahol a víz bokáig ér. Node a túloldalon, a négyméteresnél...

Olykor R. atya elkapta egyikőnket és jól „megkínózta”. A víz alá nyomta de úgy, hogy néha szinte fájt és már-már alig kaptunk levegőt. Akkor roppant nehezteltünk rá (tán öt percig), ma viszont már tudjuk, hogy az úszómesterek is pont ezt csinálják.

Aztán egyszer, mikor a parton ültem, váratlanul eltűnt a világ és a mélyvízben találtam magam. Ugyanúgy hadonászva törtem a perem felé, mint R. atya alámerítései során. Majd a kapálódzás lassan ütemes mozgássá szelidült: az életösztön megtanított úszni.

Az eset rekonstrukciója szerint nagyfiúk fogócskáztak a parton és az egyik vidám kurjantással nagyot taszajtott rajtam: „Te nem akarnál egy picit úszni?” És jött a csobbanás. Naná, hogy akartam...

R. atya majdnem felpofozta: egészen Don Matteora emlékeztetett. Pedig, hogy úgy mondjam, azt a halált megúsztam...

Jóval később Rómában futottam össze az igazi Matteoval. A magyar apácák házában egy szélesvállú, kedélyes misszionárius érdeklődött, hogy hajlandó vagyok-e ministrálni neki. Hát persze! De mise után már nem volt időm meghallgatni a kajmántörténeteit.

Emberből faragva

Tóni barátom mesélte, hogy azért hagyta abba a ministrálást, majd a templomba járást, mert a papnak voltak, hmm, testi funkciói is. Hát ilyesmi bizony előfordul. Bár én nem tapasztaltam, amikor piarista diákként Adventben egy reggel három-négy atyát is kiszolgáltam.

Képzeld csak, még Sík Sándor albáját is elrendeztettem...

Amúgy nagyon bosszant az a mesterkéltség aurea, mellyel egyes hívők a papjaikat körülveszik, illetve amivel körülvetetik magukat. Elvégre a pap is ember és az ember nemcsak lélekből áll, hanem testből is...

Szóval ha megengeded, most egy-két atyáról fogok szó ejteni, mint emberről. Tucatnyian vannak, akik megérdemelnék a megemlékezést, de sajnos a hely szűkre szabott.

Csikrákos. Épp augusztus 20-án kerültünk oda, még az átkosban. A templombejáratnál a koronázási kellékek képei, közöttük az akkor végleg hazakerült Szentkoronával. A rákosi pap egy csodás prédikációt rittyentett, amelyben kevés szó esett Istenről, annál több a magyar hazáról. Be is kasztnizták rendesen a szekusok.

Hozzá hasonló frenetikus huszadikai beszédet épp R. atya mondott Balatonalmádiban, ahol Pintér atya mindig azzal kezdte a misét, hogy „szeretettel látjuk a nyaralókat ebben a kis magyaros templomban, amely mellett a Szentjobb kápolnája látható Lotz Károly egyetlen aranymozaikjával”. És ministránsként büszkén úgy éreztem, hogy az ünnepnek és ennek az egésznek én is részese, sőt alkotója vagyok.

Halmos Béla népzeneész barátommal szinte mindenben egy húron pendültünk. Kivéve azt, hogy ő igen jól hegedült, én meg kevésbé jól zongoráztam. Ő szerette és utálta az operát, én fordítva. Szinte mindig megvert ping-pongban, amit a sakk győzelmeimmal kompenzáltam.

Kisbélának nem volt kocsija, ezért Nagybélaként én fuvaroztam az első Kárpát-medencei össznéptánci találkozóra, Bálványosra. (Azért volt ő a kicsi, mert három héttel utánam született, Trianon napján.)

Útközben Csikrákosnál lepett meg bennünket az éjszaka, meg az, hogy sehol nem kaptunk szállást. Akkor esett be, hogy a papnak kötelessége befogadnia a vándort. Nem is volt abban hiba, csak...

Az új rákosi pap a fejét csóválta, amikor a kertjében sátrat vertem. „Aludjanak odabe’!” – invitált, de a helyszűke és az áporodott levegő miatt elutasítottuk. Apró kereszteket vetett, amikor a cövekverésnél az ujjamat találva „fohászkodtam”: „Monttam, hogy gyűjjenek be...”

Másnap reggel a jó kis hagymás-szalonnás rántotta közben papunk adomázott. Béla kislánya és az én kettőm holland kakaót szopogatott, mert – istenkém – maradt a nyugatiak által küldött segélyadagból.

„És akkor mondtam a doktorunknak, hogy csinyájjon má’ valamit a gyomrommal, mert nekem másnap miséznem kő. Há’ erre adott is egy medicinát, hogy vegyem bé fertályórával mise előtt. Igen jó doktor vót: csak nyóc métert tévedött. A körítésnél guggoltam le...”

Torja. Egy másik kiránduláson Frici bá’ nyújtott nekünk szállást. Az erdélyi erődtemplom-építészet nagy szakértője volt, de nem erről,

sőt nem is a zsugázási képességeiről – a papok szeretnek kártyázni, de nem mindegyik tud – maradt meg a szívünkben, hanem a humoráról.

A térdeit csapkodva és a saját poénjain *előre* kacarászva mesélte el például a saját plébánosi kinevezésének a történetét.

„És akkor én bémenék a püspökúrhoz, hahhha, és panaszolám, hihhi, hogy ‘püspökatya, miért helyezött engemöt ebben a faluban, hisz ott még állomás se nincsen’. Mire ő: ‘Há ézös fiam tégedöt nem is állomásfőnöknek kütelek vót oda...’” Hehhhehe...

Homoródalmás. Ha valaki tagadni merészelné, hogy az almási unitárius pap birtokolja a legnagyobb barlanglakó tárgygyűjteményt, ami elvileg sem zárja ki, hogy neki van a legjobb almapálinkája, az két deci után hajtson csak ki a nevezetes almási barlang felé és úgy fenn fog akadni az úton, mint a pinty, azaz ahogyan én tettem. Sebj, ezek az ezermester székelyek megfődozták a leszakadt kipufogót is. (Nem került sokba, nem is tartott sokáig...)

Találkozónk nem emiatt maradt emlékezetes. Az útnak csak nagy képzelőerővel nevezhető zúzottkőhalmazon zötykölődve Ladám előbb ért Almásra, mint plébánatos barátom rügő nélküli Ford kisbusza. A templom – amely az unitáriusok Rómája és igen kedvesen játszik a magyar színekben – nem lévén nyitva, a kulcsot a parókián kerestük. Ferenc tiszteletesnek elárultam, hogy székelyföldi körúton vagyunk és barátom, aki mellesleg katolikus pap, még késik, de ...

Mire ő mosolyogva kézen ragadott, behúzott a házába és közben így intett: „Remélem, hogy begyűn. Mert ha egy pap betérés nélkül elmén a másik háza előtt, akkor az egyikük nagy gazember.”

Fulladozás

Randy New Yorkban, a bankban volt a főnököm. Ritkán jöttünk vele össze „privátim”. Most a sőre fölül bárgyún bámult rám. „Beela, I’m stoned” – motyogta – „have one?” Azzal felém nyújtott egy furcsán sodort, ferde illatú, cigire hasonlító rudacsát. Marihuánát. Később tudtam meg, hogy a szleng kifejezés azt jelenti: be vagyok löve.

Soha, semmilyen narkót nem próbáltam, egy körömpiszoknyit sem, de nem részleteztem neki ennek az okát. Neked elárulom.

Életemnek volt egy párhónapos igen rossz periódusa. A szeretett lány elhagyott. Adott okok miatt a barátaimmal nem találkozhattam. Kirúgtak az egyetemről. Amiatt még az apámmal is fasírba kerültem.

Az egyetlen menedékem, a kosárlabda is zűrössé vált. Emberkerülővé váltam, pedig a koromnak megfelelően vágytam volna a társaságra.

Soha nem felejttem azt a magányosan töltött Szilvesztert a Pepita Oroszlán sivárságában, ahol még Paul Anka általam kedvelt száma – „Put your head on my shoulder” – sem melegített fel. Társat kerestem, de szerencsére senkit nem találtam, aki a vállamra hajtotta volna a fejét. Mert milyen is lett volna... Ott...

Akkor szólalt meg a belső hang, amely M. Miska bácsihoz, egykori hittanáromhoz vezetett. Talán sejtet, hogy kié volt a sugallat...

„Rég láttalak” – fogadott a tőle megszokott mosollyal és szeretettel – „mi hozott felém?”

Dadogva zúditottam rá magányom keserveit, kételkedésemet az élet értelmében, meg... Vigasztaló szavakra vártam, de többet kaptam.

„Béluskám, de hiszen te tudsz angolul, ugye?” – kérdezte nyugodt és biztató stílusában. Ezzel leemelt a polcáról egy könyvet. A „Juvenile delinquency” címet viselte. „Ha akarod olvassad el, majd kerülj vissza hozzám” – nyomta a kezembe.

A „Fiatalok bűnözése” könyv példákon át ismertette az okokat és módokat, amelyek egy ifjút tévútra vezethetnek. Egyik-másikban szinte magamra ismertem. És elgondolkodtam...

Már másodszor fordult elő, hogy valaki megmentett a fulladástól, de nem egy alkalomra, nem közvetlenül, nem szavakkal, hanem bölcs útmutatással, hagyva, hogy magam találjak rá az életemre.

Node illik egy felemelő történetet ilyen hervasztóan befejezni?

Számos esetet tudnék felsorolni, amelyek igazolják Terentiusnak a Szent Ágoston által is átvett mondását:

„Semmi sem idegen tőlem, ami emberi.”

Lássunk tehát egy dörgedelmes zárópéldát!

M. esperes úr idősecske volt, gyenge emésztéssel. Forró kávéját egy előkelő társaságban, több püspök által körülvetten élvezte, amikor is váratlanul elpukkintotta magát. Erre mentegetőzés helyett így szólt: „Szöröröncséd, hogy kigyüttél, máskülönben leforráztalak volna.”

ELSZAKADÁS

„Nem minden törik, ami szakad.” (Piusz)

Darázsölelés

Két karom könyékig lucskos a vértől. Ötven darázs lakomázik rajta. No ne ijedj meg, nem az enyémből, hanem az afrikai harcsáéból. Nem nagy: úgy négy és fél kilós. Most rántottam le a köpenyét, mert ebben a hőségben biztosan melege volt. Hát még milyen lesz a serpenyőben!

A vajban enyhén megpirított harcsaszelet olyan szépen fog mutatni a fehérboros, enyhén fokhagymás tejszínes mártásban esetleg némi snidlinggel, korianderrel vagy ilyesmivel megszórva, hogy az anyukája is büszke lehet rá.

Sietek megjegyezni, hogy ámbár minden horgász dicsekszik, én ezt nem teszem (halügyben). Egyetlen dicsekvésem az, hogy nem vágok fel a fogásaimmal. Ez a harcsaméret is csak átlagos: a pocsolyányi Kis-tóból bárki kifoghatja, főleg ha van hozzá olyan „mozsgós” (lányom hároméves-kori szabadalma), kapálódzó lótetűje.

Kisanna meglátott és megrémült: „De nagypapa, nem félsz, hogy megcsípnek?” Nem igazítottam ki, hogy ökelmék szúrni szoktak, és engem főleg a talpamon, mert ott lassabban gyógyul. „Általában félek, de ilyenkor finomabban vannak elfoglalva. Egyébként...” – volt a válasz és belefogtam meséim egyikébe. Ez aktuálisan a darázsölelésről szólt. Nem, ne is reménykedj: nem egy darázsderék öleléséről, hanem egy valódi, rossz helyre tévedt darázs szorult helyzetéről lesz szó.

A patakból elzárt Kék tavacskán fél ötkor látott meg a hajnal és a két éppen akkor szomjas szarvas. Bár a vidéken viszonylag ritkák az oroszlánok, a kettő úgy berregett erre-arra a fülével, mintha ragadozót sejtenének. Láruk igen méretes terpeszben állt, én pedig rosszmájúan elképzeltem, hogy mi lenne, ha a sáros parton szétcsúsznának...?

De csak a vaddisznók társultak hozzájuk. Méltatlankodó röfögéssel utasították hátrébb a tolakodó csemetéiket. No, ebbe már beleszólt a kékvércse is, amely engemet is éles vijjogással üdvözölve körözött a tó fölött. Bár lehet, hogy másféle ragadozó volt – tudja kánya!

A vízipatkány mama most pacskolt ki a parthajlás alól, hogy reggeli shoppingra induljon a vízközértbe. A felém tekergőző, nyilván a siklósuliba siető vékony kis jószág ettől nem gyorsította meg a „lépteit”.

Minden a szokott rendben zajlott, már csak a kék villámot vártam. Meg is jött. A szemközti bokor ágára ült fel a kis jégmadár, majd minden előzetes bejelentés nélkül fejest ugrott – brrrr! – a még nap-nem-érte sötét vízbe. Jé, és pont szájon csókolta a küszt.

Ddannngg! Kapásjelzőm méltatlankodva jelezte, hogy olyannyira elmerültem a tavaszi hajnal szépségeiben, hogy a munkámmal már nem is törődök. „Miért jöttél ide?” – kérdezte felkunkorodva a botom is. Na jó, ha már ennyire sürgettek: bevágtam. És az a lökött ...

A minden horgász számára legszentebb pillanatban, amikor a botot a pecás magához öleli és a végső nagy harca készül, a hónaljam felől egy parázsló érzés igyekezett a tudtomra adni, hogy nem, nem és ez tényleg nem csak izzadtság: ez egy nagy reményekre jogosult darázs. Szuri ide, szuri oda, a bot megfelelő tartása miatt a hal szákolásáig nem engedhettem szabadon ökelmét. Bár, mint látod az a fekete-sárga mély nyomokat hagyott bennem.

A pontyocska ízlett. Relatíve kisebb volt, mint a maga nemében a rossz helyre tévedt szurdancs. Vajon mi történhetett szegénykével, amikor a hónaljam végre újra szabadon lengethette szőrét a szélben?

Sikamlósan

Nagy halat sohasem fogtam. Pontyból a legnagyobb is csak három és fél kilós volt. Ámbár adott szempontból rekorder: olyan pocsolyaízű ehetetlen halászlét még soha nem készítettem, mint abból.

Szóval azt mondod, hogy nem ismered se Tónit, se Imrécskét? Kár, nagy kár. Az utóbbival szoktam pecázni a Velencei tavon. Egyébként is egy jelenség. Fogott három szép példányt (engedélyezve), beletette őket egy közönséges nejlonzacskóba, amit távozáskor a fülénél fogva

próbált meg kiemelni. A több kiló víztől a szatyron folytonossági hiány támadt és akkor láttam először pontyot kalapot emelve távozni.

Látod, ott tök véletlenül volt egy „nagy” fogásom. Éppen ivás volt és egy pataktorkolatnál ültem le, de még be se dobtam a sneciszerkót, már a levegőben rákaptak a vadak. Egy óra alatt 140 darabot fogtam. A Csillag tudta, hogy mire jök az édes apróságok... Azazhogy sósak.

Amikor egyszer Imrével indulni készültünk, Tóni meglepett minket. „Hová, hová?” – érdeklődött. „Megyünk fenekezni.” (a csalizás egyik módja) – vidámodott Imrécske. A válasz: „Én ezt itthon fogom tenni, de Zsóka szerint csak este...” Hmm, na de az legalább biztos fogás...

Cooper és Verne regényeiben vannak olyan félelmetes jelenetek, amelyekben két elszánt és hősies vadász egymással szemben, lábukat az elejtettre téve vitatja, hogy ki lötte meg halálosan a nemes vadat.

Nagy ügy! De hallottál-e valaha is arról, hogy két nagy és nemes horgász együtt fogja ki ugyanazt az angolnát? Pedig megtörtént:

Kapásom volt. A bevágás közbeni halk pengés minden horgásznak sérti a fülét: biztos jele a damilszakadásnak. A halam elúszott. Ámde nem telt el egy perc sem, amikor Imre kapásjelzője táncolni kezdett. Bevágott – és kihúzott egy szép kis angolnát.

Igen ám, de a szájában az én horgom volt. A lökött teremtés tőlem megszabadulva úszott át Imrécske zsinórján („kapás”) és úgy érte el a végzete. Egyszer töviről-hegyire elolvastam egy 1930 táján írt párbaj-kódexet (fene sok időm lehetett akkoriban). De egy szó sem állt benne arról, hogy kié a kétszeres-kapású angolna?

Fogjál ki már na...

Nagymarosnál fürdőhelyet kerestem a gyerekeknek. Végül bele is botlottam egybe, amely mellett jó pecaállás is ígérkezett. Végre egy igazi kapás következett. Majd a „nem pendülök veled egy húron” zsinórszakasztó pattanás.

Nem adtam fel a reményt: másnap újra kísérleteztem. Fel kellett figyelnem arra a furcsa csapkodásra: a vízbe lejtő betonlap oldaláról hallatszott. Az odanőtt fűzbokor gyökerébe akadt a *tegnapi* zsinórom, a végén pedig egy kilóska márna. Emelj ki már na ... – esedezett.

Pontosan olyan volt, mint némelyik színésznő. Gyönyörű, kíváncsós fehér hússal – és temérdek, az élvezetet megkeserítő szálkával.

A legnagyobb – lehetett volna

A napijegy vételekor a fali fotóra bámultam, amelyen egy méteren felüli teremtény állt függőlegesbe a szerencsés horgász oldalán. „De a tesója még a tóban van és kitol velünk” – így a halór. A 11-12 kilós süllő ravaszul elkerülte a lehalászást és én is láttam olyan pontyokat, amelyekből a harapása miatt – nem vicc – tenyérsnyi darab hiányzott. „Ha kiveszi, hazaviheti ingyen” – szolt a felkérés keringőre.

A Kék tó alsó sarkában áll egy fűzfa. Szomorúan hajlik a víz fölé árnyékot vetve a csücsökre: ideális hely egy ragadozó támpontjának. Igazán csak viccből helyeztem oda az egyik szerelést. Sokkal inkább a másokra, a pontyra készített szemközti fenekezőre figyeltem.

Majd ...

A csattanás óriási volt, szinte akkora, mint az üvöltés. Pecabotom a drónokat megirigyelve az égbe emelkedett és – még szerencsémre – a fejem fölött elszáguldva tíz méterrel odébb csapódott egy farönkhöz. Az üvöltés pedig a szemközti pecásoktól jött: „Mekkora kapás...!”

Eltoltam, mert bevágtam. A süllőnek nem szabad: hagyni kell, hogy kószolgassa, lenyelje a csalit és magát fogja meg. Én tapasztalatlanul pont kihúztam a szájából a horgot. Persze még a zsinór is elszakadt.

Már ne haragudj! Én azt nem árulom el! Hogy mire jött? A horgász magánügye, legszentebb titka a csali mineműsége...

Na jó, egye fene, jókedvemben neked mégis megsűgom.

Mivel kishal épp nem volt nálam, fogtam a nejem által a reggelimre szánt szalonnát. Vágtam belőle egy halforma szeletkét, majd azt igen alaposan bebugyoláltam a cigi ezüstpapírjába és rátettem egy pörgős hármas horogra. Ideális villantó volt.

Neves horgászberkekben azóta is hírlík, hogy a süllő leginkább a Helikonra kap. De – kérlek senkinek se áruld el, maradjon a mi kis titkunk – csakis a világoskék füstszűrőre...

Gondtalan gombászás

Nem tudom, hogy az anyák és lányaik közötti nézeteltérések mikor ütköznek ki. Azt hiszem, hogy minálunk ez a korszak pont akkorra esett, amikor éppen a műtéteimet „élveztem” és azok foglaltak le.

Viszont arra pontosan emlékszem, hogy az apa-fiú ellentét mikor kulminálódott az én életemben. Ez általában durva formát is ölthet, de nálunk csendesen, egy horgászáshoz kötötten tetőzött.

Édesapám a korkülönbségünk miatt és az akkori idők szellemének megfelelően nem sokat foglalkozott velem. (Az iskolai csintalankodásért is anyunak kellett elvernie a popsimat.) Viszont két kedves időűzésére – a gombászás és a horgászás – szívesen elvitt (volna) engem is.

Párszor megjártuk az almádi Öreghegyet, vargányát és nyúl-gombát fürkészve. Az öreg pontosan tudta, hogy merre kell keresni ezeket az ingyenségeket. Megmutatta nekem is, majd szétválva kotorásztunk a bokrok alján és a púposodó avarban. Ha netántán kicsit messzebbre kerültünk egymástól, akkor a Trubadurból ismert „Cigánykórus” füttyjelére – trrrriiii-leri-lááááá – találkoztunk újra össze.

Egyszer egy kicsit nehezebben. Az egyik fa oldalán megláttam egy olyan szép, szabályosan kerek lyukat, amely minden kisfiúnál felkelti az örök érdeklődést: odabent bizonyára szép madártojások vannak.

Odanyúltam...

Az első lódarázst, amely a gyorsan kikapott ujjamat zsinórvonalban követte, még hitetlenkedve néztem: ez tévedés, nem téged kerestelek, mi a frászt akarsz tőlem? Majd uzsgyi, irány Horány: lezúdultam a hegyoldalon, de szerencsére nem botlottam el a gallyakban.

Az első ponty

Apu tanított meg pecázni is. Barnakockás flanellingeink bánták, amikor engedély nélkül fogott ki három balint a Balcsiból: az ümögbe rejtve vittük őket haza, merthogy a rendőrség előtt vezetett az utunk. A fogás az almádi nádasban történt, amely a „kákán csomót keresni” szólást kicsit kiforgatva így szemléltette: ott egy „csomó kakát találni”.

Nekem mogyoróbokorról vágott botot. Ahol nyaraltunk, Nelly néni trágyadombjából szedegettük ki a lilavörös, igen mozgékony cigánykukacokat, azaz a másság tisztelete szerint etnikai gilisztákat. A néne nem is sejtette, hogy az anyagmegmaradás elve alapján miként váltak át sügerré, durbínccsá, paptetűvé. Arról meg végleg hallgatott a fáma, hogy a (nem is) kicsit boszís Nelly néni fekete macskája miként dobta fel a pacskert a 63 darab szűrös-bőkös halacskától, amit kifogtunk.

Node ideje, hogy a lényegre térjek.

16-17 éves lehettem, amikor apu újra megkísérelte, hogy együtt űzze velem kedvenc időtöltését. „Lejössz velem pecázni?” – bizakodott a szinte lehetetlenben. „Mikor?” – így én. „Ötkor indulok.” Sületlenség. Ma mindennap akkor kelek, de akkor... „Hétkor ott leszek” – ígértem.

Leballagtam. Szép nyári reggel volt. Apu a „négyméteres” partján ült, amit szabadstrandnak is tituláltak. Mert szabad volt ott beakadni a hínárba, a rejtett gyilkos betondarabokba, netán abba a háborús repülőroncsba, amit csak nemrég piszkáltak ki onnan.

Az egyik botját felém nyújtotta: „Aztán csak óvatosan!”

Nagy lendülettel behajítottam, majd egy picit visszatekertem, hogy a zsinór feszüljön. Akadt!!! „Apu, ez beakadt, ezzel most micsi...”

„Jajj, csak egyszer jössz le, máris bajt okozol, most úszhatok be, hogy kiszabadítsam a szerelést” – korholt, hihetőleg nem alaptalanul.

Azonban a zsinór engedett. Lassan megindult felém és mire kiért, a végén egy csinos kis pontyocska fickándozott. És akkor elkövettem az illetlenséget, amit egy tinédzser persze nem hagyhat ki: „Apu, én már eleget horgásztam, megyek haza és megsüttetem anyuval.”

Információ a mérlegeléshez: az öreg már régóta semmit se fogott. Aznap sem.

Többé nem hívott. Életem legelső pontyánál nem a horgász zsinór szakadt el, hanem az a láthatatlan kötelék, amely egy apát és egy rá minden fenntartás nélkül feltekintő kisfiút összeköt.

Persze ilyenkor mindketten úgy érzik, hogy valami eltörött, mint egy kényes porcelán. Azonban szerencsére ez nincsen így, mert nem minden törik is, ami szakad.

E tekintetben egyetlen kivétel Gyuri barátom esete. Szülinapjára vettem neki egy jó is pecabotot. A Patkányosnál a legelső alkalommal „a nyakára hágott”. Igen nagy lendülettel dobta be a zsinórt, aminek a végén álldigált. A zsinór pendült, a bot pedig nemcsak meghajlott a nagysága előtt... Élt egy napot – szólt a gyászbeszédem.

Édesapámmal pár röpke év múlva újra egymásra találtunk, amikor az ő tanácsára – bár némileg kényszerből – a közgazdasági pályát választottam. Node az már egy másik, törésekben gazdag történet.

A „NEGYVENKILENCES”

„Legszebb öröm a káröröm.”

A téma sínre tétele

Te csak azt hiszed, hogy a Somogyi (Béla nélkül a nevében) úti, a jeles történelmi értékek iránti érzéssel meg nem áldott egyének által felszedetett néhai sínek csak ugyanolyan sivár, itt fényes, ott rozsdás vasdarabok voltak, mint másutt a városban. Pedig vagyunk egy páran, bár egyre kevesebben, akik ennek az ellenkezőjét tanúsíthatjuk.

Leginkább persze Sz. Gyuri, alsós padtársam. El kell ismernem, hogy ő volt a sínek igazi értője, hiszen a T. utcában lakott, közvetlenül a remíz mellett. Persze nem kaptunk intőt érte, de H. tanító néni néha-néha ránk szólt: „Hát ti mit firkálgattok egymásnak? Tessék kihozni!” Majd a katedrán értetlenül bámult a kockáspapírra, amelyen rejtélyes vonalak kriksz-krakszolták egymást, látszólag rend nélkül.

Pedig minden normális srác láthatta, hogy az egyik a kisérdalatti végállomásának a sínrajza, a másik pedig a remíz-bevezető vázlata. Gyurival még a tanórák alatt is azon versenyeztünk, hogy ki tudja szebben, hűbben kockáspapírra vetíteni az izgi villamospályákat.

H. tanító néni, mint minden felnőtt, a negyvenkilences villamoshoz csak annyit konyított, hogy azzal járt a Bartók 141-be, a sulinkba.

Különös vonzalom

Nem vagyok ferde hajlamú, a 49-es iránt mégis furcsa vonzalmakat éreztem – és igenis: fizikait is –, amelyekről be kell számolnom.

Na jó, csak hogy megnyugtassalak a fizikai nem a szép alakjának, hanem a tömegének szolt. Tudniillik amikor a sínrel párhuzamosan bicajoztam (ez általában ritka jelenség volt), akkor a mellettem éppen elszakató szerelvény magához „édesgetett” és roppantul vigyáznom kellett, hogy ne hajtsak neki. Nem József Attila sorsa vonzott.

Naplót vezettem a sárga kocsikra pingált számokról, bár azok nem sokat árultak el a járgány típusáról. Ezt azért nem kellett külön is leltárba vennem, mert mifelénk egyféle fordult elő. És türelem rózsát terem: a múlt héten, alig 65 év múltán már meg is tudtam, hogy ezek a nem-beszélő, kódolatlan jelek a „pályaszám” tisztas nevet viselik.

(Azt mondják, hogy a népeket nem illik globálisan megítélni – ezt Benesnek kellett volna a tudtára adni – mert nincsenek „faji” jegyeik. Egy frászt nincsenek! Nincs még egy nemzet, amely az informatikában olyan hülye, a tartalmat leplező neveket alkalmazna, mint a magyar! A pályaszám se a pályának a száma, hanem egy sorszám. A sorszámnak titulált dolgok viszont szinte mindig betűt is tartalmaznak.)

A régi villamoskocsi annyival voltak korszerűbb, mint a mai metró, hogy az ajtóként szolgáló rácsozatot nem kellett úgy feszegetni, mint a metróajtót, amikor rád csapódott. Az a kicsit bonyolult szerkli nyolc napon túlival tudta összezsípní a praclidat, ha rosszul lendítetted le. Annak idején sok-sok dohányosnak lett általa kék az ujja.

Állíthatom, hogy a mai kocsiajtókat a mobilszolgáltatók találták ki, mert külön kedvezményt adnak kuncsaftjaiknak, ha fel- vagy leszállás közben mobiloznak – különben értelmes ember miért tenne ilyet – és erre a régi kocsik barna rácsozata nem tökéletesen felelt meg.

Szóval a peronajtó nyitásának az ütemre vigyázni kellett. Amikor elértük a 16-17 éves, azaz a tökéfelelőtlen kort, a 49-essel behajtottunk a Somogyi út harmadáig és a házunk előtt ugrottunk le róla. Ott úgy 15-20 kilcsivel száguldozott.

Szerencsére a tömegvonzás ott ránk már nem hatott, bár Péterke nőzija csipkés lett. Ennek két „apriori” oka volt. Egyrészt a lököttye (így) a menetiránynak *háttal* ugrott le. Másrészt *murvás* útfelületre bukott az orrával és hiába volt az rózsaszín. Haha, legszebb öröm a káröröm. Bár nem ő követte el a 49-essel a legnagyobb ökörségeket...

Vidámabban

Néha-néha a legszebb öröm kacajaira figyeltem fel. Ilyenkor persze abba kellett hagynom a lecóírást, mert az ingyenes cirkuszi produkció kötött le: a Somogyi útra megérkeztek a tanulóvezetők.

Zavarodon látom, hogy két dologgal még nem vagy tisztában. Na jó, akkor hallgass ide!

Először is az utcában nem egy, hanem két párhuzamos sín pár volt. A felénk esőn zötykölődtek a normál járatok, a túlsó oldalin, amely a rózsaszín murvába volt ágyazva, történtek az izgalmas dolgok.

Másodszor régen a villamoskocsi elején volt két függőleges túske és azokra volt ráaggatva a tábla, amely a járatról tudósított: innen-oda, majd (pördítettek rajta), onnan-ide – feketével. Na de, ha pirossal? Akkor kétféle szövege lehetett: „Kocsiszínbe” és „Tanulóvezető”.

Most az utóbbiak érkeztek meg.

Az utcában némi verseny folyt az utcakövekért. Jajj, de csacsi vagy! Az nem a macskakő: az kicsi, fényes és formázott. Az utca kő pedig jó húszszor-húszas és két dologra való. A gondos háziasszony ilyenre nyomtatja le a készülő savanyúkáposztát. A tanulóvezetőknél pedig az nyújt támpontot a delikvens táblájának.

A sínek közti táv felénél leteszik az utca követ, aminek függőlegesen nekitámasztják a 80-90 cm-es „Tanulóvezető” táblát. Maga a villamos cirka egy méterre áll tőle. Ekkor keveredik a „sofőrülésbe” a golyó, akit harsányan biztatnak. Hóóó... A jelölt pedig szabadjára engedi a kocsit, mint a pórázt feszítő kutyát és az előreugrik húsz centit! Hóóó... Majd még huszat. Hóóó... Már csak tizet. Az egész olyan, mint egy rángató mély csuklás: huu-kkk.

És akkor... Ennek a hölgynek a legkidudoróbb része (nem az, te kis sóvár, hanem a kocsi ütközője) csókolózni kezd a táblával, de az nem dőlt be a csábításnak, vagyis állva maradt. Viharos taps jutalmazta a sikert. Viszont az az úr hevesen rohamozott és feltaszította a táblát. Így a káröröm – bár mindig bajtársiasan együttérző – kacaja fogadta. Majd próbálhatja újra.

„Muki” és a huzakodás

A másik féle huzakodás se volt uncsi. No ne már, azt mondd, hogy a Mukit se ismered? Az volt a szerkocsi, amely szürkére volt pingálva, de áldozatkészségéről az ajtaján díszlő András-kereszt tanúskodott, amely minden szerelésnél megnyílt. A Muki olyan mint egy kismama: mindig egy apró, alacsony kocsikát tolt maga előtt édes gyermekeként.

Most éppen kettőt is, de nem ikrek. Az egyiket hetven centiméter átmérőjű dróttekercsek, a másikon egyelőre semmi, csak egy olyasmi, amit a gumisoknál láthatsz, olyan ízé, olyan vízszintes pörgettyű.

Kívülük a némajátéknak két szereplője van: két szürke úrruhás szolgaféle, hatalmas kesztyűkkel. Az első felvonásban a kicsi kocsiról lekapnak egy dróttekeresztet, a pörgettyűre rögzítik, majd azt a kocsit befékezve a Muki elindul a pörgőssel a sín pár másik végének, közben egyre jobban feszítve a drótot.

Amikor a drót már olyan feszes, hogy épp elpattanni készül, a két szolga kesztyűs kézzel bánik vele. Egymással szembe állva utánozzák a lépegető eszkavátort. Öles lépteikkel a köztük lévő három méteres „mini-óriáskerék” egyre gyarapodik, miközben fogy a sima szál. Mire a kiskocsihoz érnek, már tehetik is be az adagot a helyére. Majd ezt a tekeresztet – és nem az eredeti túl görbét – használják felső vezetékként.

Ezt a játékot annyira kedvelik, hogy egy délelőtt akár hússzor is eljátsszák, de szerencsére sohasem fordul pendülésbe: a drótok mindig kitartanak. A Muki pedig dolgvégeztével siet máris haza: talán egy hibás áramszedőjű motorkocsit kell bevontatnia. Most nem osonok utána, hogy kilessem, mert neked kell mesélnem.

‘56 néma áldozatai

Utáltam a rákoskeresztúri temetőbe járni, ahol két nagymamám és az egyhetesen meghalt nővérkém pihent, mert sokáig tartott az út, utána pedig elpillesztett a temetőkerti két kilométeres gyaloglás.

Azonban *mindennek megvan a maga fény-, és árnyoldala*, hogy egykori katonatársamat idézzem. A Népszínház utcából vezetett a két vonal (28-as és 37-es), amelyek azokkal az izgi kocsikkal jártak, tudod a gömbölyű orrúakkal, amelyekre középen kellett felszállni, majd előre vagy hátrarohanni a fapados, félkörös „kilátóülésekhez”. Hát ez bizony nagy élmény volt egy tízen alulinak, bár később...

Nagyobb társaim irigy tisztelettel néztek rám, amikor 56-ban arról tájékoztattam őket, hogy arrafelé a piac mellett nagy harcok lehetnek. (Mint tudod, tényleg voltak a Köztársaság téren.) De honnan szedtem én az információt, aki a szigorú apai parancs miatt a Somogyi útnak a környékéről még csak el se mozdult?

A segédvágányra sorra tolták be a halott és sebesült villamosokat. Az egyiknek a fele hiányzott, a másiknak csak az ablakai törtek ki. És igen sok volt közöttük a szám nélkül is felismerhető gömbölyű orrú. Amúgy az egyetlen közös vonásuk az volt, hogy mind el volt kenődve. Mármint belülről, úgy barnásan, pesties parfümmel kísérten. Jókat

kacagtunk Kocán, aki valamilyen hasznosíthatót keresett rajtuk, de csak a cipőtalpa lett vastagabb. Nevettünk, mert legszebb öröm ...

A vérfoltokra nemigen figyeltünk.

„1812” – gitárral

Anyukám óvott attól, hogy az utca túloldali árkát végigkísérő bokor gyümölcsseit élvezzem: a farkasbogyó mérgező. Szegényke azt viszont nem tudhatta, hogy október végén Farkas-bogyót találtunk benne.

(Ha nem tudnád F. Mihály volt az a komcsi honvédelmi miniszter, akinek a rendeletére lett a jellegtelen és lényegtelen Pákozdi csata napja a honvédség ünnepe, mert szeptember 29-én van Mihály nap.)

De mi az a Farkas-bogyó? A fiúk találtak a bokorban egy eldobott gitár-tárat, csupaszon, a fegyver nélkül. Tudnivaló, hogy a nálunk is rendszeresített orosz PPS géppisztoly beceneve volt a „gitár”. Amikor bevonultam, akkor váltottak át a terroristák kedvencére, az AK 47-re.

A nagyfiúk úgy döntöttek, hogy a gitár zenélésre való. Csakis azért használták ütőhangszerként, mert nem voltak eléggé muzikálisak. A robbantgatás addig se állt távol tőlük. Én is bármikor össze tudnék tákolni egy miniszterklit kulcsból, gyufából és madzagból, de itt nem árulom el neked a „receptet”, mert felnőttként úgy dönthetsz, hogy esetleg szükséged lesz még a kezedre, de főleg a szemedre.

Amit nekem később tucatnyiszor meg kellett tennem, azt a srácok a Somogyi útról önként vállalták: szétszedték a tárat. Borzalmasan feledékeny vagyok, ezért nem emlékszem már, hogy 72 vagy 73 apró „bogyó” – gömbölyű rézfejű töltény – volt-e benne. No, volt éppen elég. Egyet szétszedtek próbaként, de aztán megjött a zenei ihlet ...

Koca és Ludi előbb csak öt töltényt helyezett egymástól méteres távolságra a villamossínre. Majd arra ballagott a negyvenkilences. Jó zenei érzéke lévén Karaján nélkül is eldurrogta az „1812” Csajkovszkij mű pár bevezető taktusát. Orosz nótát, orosz hangszerrel...

Álhír, hogy a villamoskalauzokat felszerelték színházi távcsővel. Az viszont igaz, hogy a sulis előtt a negyvenkilencesről többen szálltak le. Azok is, akik ott akartak, meg azok is, akik azt még biztonságosnak vélték. A tuja – ez a villamos neve, ha netán nem tudnád – pár félős

mozdulattal begörbült a Somogyi út felé és megállt. A kalauz kiszállt: vigyázó szemeit a sínre vetette, majd megkönnyebbült karmozdulattal jelezte a vezetőnek, hogy ma nincs szimfónia.

Egy régi muzsik szólás szerint több nap, mint muzsika, azaz hogy Csajkovszkij. A kerek dobtár tartalma hamar elfogyott, csak a szovjet filmekben tart ki újratöltés nélkül a végtelenségig.

Úton a műveltség felé

Miről ismerni fel a piarista diákot? Arról, hogy lyukas az oldala. És mitől lyukas az oldala? A kíváncsiságtól. Szóval lécci keress most magadnak egy oldalfódozót, mert egyelőre nem fogom elmesélni, hogy miként ballagtunk a 49-es villamossal a műveltség felé, a gimibe.

Azt viszont elárulhatom neked, hogy a „legszebb öröm a káröröm” szólás – annyi mással együtt – egy nagy hülyeség. Akarsz ellenpróbát? Szerinted mi vonzott minket a negyvenkilences villamoson történő utazásra: a leendő matematika óra, vagy pedig annak a feketehajú, matrózblúzosan is tágkeblű lánykának a látványa és közelsége, aki szintén rendre a nyílt peront választotta?

Szóval egyelőre úgy tűnik, hogy a legszebb a fiatalság öröme.

De arról még nem volt szó, hogy a Somogyi útra csütörtökönként besiklott egy kurta kocsi, ott felül a szám helyén egy nagy „K” betűvel. Node mit te gondolsz! Az csak a könyvtár villamost jelentette.

A Szabó Ervin könyvtár szépen rendezett polcaival igen vonzó volt. A fényesre lakkozott, barna és sárga csíkokat váltogató faülések pedig barátságosabbak, mint ezek a mai büdi műanyagok, amelyek forma- és szagtartók. A lényeg az, hogy nem kellett – naná, hogy a 49-essel – a Körtérre villamosozni a nagy könyvtárhoz.

Brehm-től az „Állatok világa”-t nem lehetett kölcsön venni. Ezért, csakis ezért – most már bevallhatom – téptem ki a bernáthegyi kutya képét az ikszedik kötetből. Meg kell értened: egyszerűen muszáj volt!

Hogy barbár voltam? Nem mondanám, inkább csak még útban a műveltség felé. Hogy nem volt gyerekszobám...?

Mondd! Te egyáltalán nem figyelsz rám? Hiszen már több oldal óta másról se beszélek csak a gyerekszobámról, amely olyan tág volt, hogy a negyvenkilences villamos csilingelt át rajta. Hát semmit se értesz? A hét csodás szám. És mennyi hétszer hét...?

Hetedhét csodák vártak ránk abban a gyerekszobában. És miután már majdnem mindent tudsz a legcsodásabb villamosról, a mesét be is fejezhetem a végső tanulsággal:

A Somogyi úton is a legszebb öröm a gyermekek önfeledt kacaja.

KISKATONÁK

„Tempora mutantur...”

1956-ról rengeteget hallottunk és bár még ma sem minden világos a számunkra, a szereplőket, helyszíneket, eseményeket helyreraktuk. No és az érzéseket...?

A történészek dolga, hogy megítéljék a történeteket, azt viszont nem tudhatják, hogy mit látott és mit érzett akkor egy tízéves kisfiú. Az alábbiakban ezt kívánom elmesélni neked. Ne is próbáld mérlegelni az olvasottakat, hacsak nem vagy nagyon-nagyon empátikus.

Ketten a megszállók közül

1964-ben másodikkak lettünk a középiskolai kosárbajnokságon: egy evidens bírói csalás miatt nem első. Baján döntetlenre álltunk, én szedtem le a labdát és támadhattunk – volna. Az egyik bajai szorosán rám állt (ő volt szabálytalan), majd úgy tett, mintha meglöktem volna (ez meg rájátszás). Mégis ellenem fújtak faltot – és vesztettünk.

Még a nyáron alaposan visszavágtunk a Bajának és mi lettünk az akkor legelőször kiírt országos ifjúsági bajnokság győztesei. Ha hiszed, ha nem, Géza bácsi, akit mindig puritánként könyveltünk el, maga töltötte tele pezsgővel a díjként megnyert kristályvázát (kb. ötliteres). Miközben vígan locsoltuk a szánk mellé – ittál te már csipkézett szélű vázából? – Gézát elhívták. Mint kiderült, azért mert tudott – oroszul.

A „vasember” egy idő múlva sápadtan tért vissza. Csak Rudikának és nekem mesélte el igen feldúltan, hogy egy orosz kiskatonát találtak a vonat által széttrancsírozva. „A koponyájába szaladtak az ujjaim.” Szegénykét kivételesen engedték eltávra, ami évente talán egyszer történik meg, és valamilyen vétséget elkövetve nem mert visszatérni a laktanyába. Milyen lehetett az az orosz katonai fegyelem, ha inkább az önkéntes halált választotta...?

Az idők változnak. Tíz év alatt is.

1974-ben Charlie szakértőnket és barátomat fuvaroztam a tizesen Visegrád felé, mert dacára amerikai voltának, érdeklődött a történelem iránt és meg is értette. Naná, hiszen skót vér folyt az ereiben!

Valahol a hegyen az ikszedik kanyarban, egy útkereszteződésnél két orosz kiskatona perdült elénk AK 47-tel a kezükben. Jézusom! „Charlie! Húzódj le! Egy pissenést se...! Oroszok, majd én elintézem.” (Akkor nemrég vizsgáztam és még eléggé jól beszéltem oroszul.)

A két bakának valami lehetett a rovasán rovincsből kifolyólag, mert szelíd mosollyal kínálták megvételtre a stukkereket, láthatóan készen jelentős engedményekre is. Node mit csináltak volna a lével? Az ő dolguk. „K szozsalényiju, já nye magú” – stb. Nem volt üzlet.

Később majdnem az árokba hajtottam, úgy röhögtünk. „De igazán Charlie, vihettél volna egy emléket az asszonyoknak. Hát a vámon picit nehéz lett volna áttuszkolni, de mondhattad volna, hogy szuvenír, ha rózsaszín masnit kötsz rájuk.”

Mindkét alkalommal az a kiskatona jutott az eszembe...

Ifjú szabadságharcosok

Az osztályunkban – még alsós voltam – mindig akadt olyan srác, aki kétszer-háromszor is bukott. Ezért sokkal idősebb és persze jóval erősebb volt a többiekénél. Mint az utolsó padban kuksoló L...ga.

Engem – kivételesen – sohase vert meg, mint annyi mást. Ennek két oka lehetett. Egyrészt mindig segítettem a „gyenge tanulóknak”, ami együtt talán áll L...gára is, bár külön-külön nem. Mert bivalyerős volt, de a tanulás szót nem lehetett vele kapcsolatba hozni. Másrészt az ofő tanító nénik mindig engem küldtek családvizitára: „XY már megint nem jelent meg a suliban, teccik tudni róla?” Én viszont nem hergeltem a szülőket, hanem a delikvens útját egyengettem például így: „Pedig tegnap is jól felelt.” (Mifelénk az égbolt nem túl szakadós.)

Decemberben a suliban megjelent pár olyan bőrkabátos. A folyosói ruhatárakban turkáltak. És aki keres, talál. Két fiataalt is elvittek, mert pisztolyt rejtegettek – a legfeltűnőbb helyen. L...gát soha többé nem láttam. Nem tudom, hogy szegény hol nyugszik. A kelenföldi vagányok szerint elkapták és ott helyben főbe lőtték.

Nem vagyok biztos benne, hogy értette: miért és mitől lett mártír...

A kihagyott buli

Nem tudom, csak így utólag sejtem, hogy huszonharmadika volt, amikor Apu későn és nehezen keveredett haza. Biztosan a HÉV miatt, mert közel járt a Bem térhez. Arra sem emlékszem, hogy a következő napokban egyáltalán bement-e dolgozni. Valamit később hallottam harangozni arról, hogy a munkástanácsba őt is be akarták választani, de mindezek a dolgok számomra igen homályosak voltak.

Mint a konyha. Áramszünet volt és apu meg anyu az asztalon álló petróleumlámpa mellett halkán diskurálva beszélték meg a dolgokat. Csak egy-egy szófoszlány ütötte meg a fülemet, de egyébként gőzöm sincs, hogy miről volt szó.

Ezt a kitételt meg kell ismételnem: *Gőzöm sincs, hogy akkoriban miről volt szó* és nem akarom utólag okosnak hazudni magamat. Mások megteszik helyettem. Én csak pár dolgot érzékeltem.

Mi „osztályellenség” voltunk, a szomszédunk pedig „komcsi”. Ezért világos, hogy a házmester mindig hozzánk aggatta ki a vörös zászlót, náluk pedig a nemzeti színűt. Amit ők középen megcsonkítottak, bár akkor még nem tudtam, hogy miért. Ne aggódj, idővel visszavarrták és amúgy se volt az köpönyeg, hanem csak egy lobogó.

Megtiltatott nekem, hogy a Somogyi út szokott körletét elhagyjam. Ezt az ukázt nem egészen tartottam be, bár a T. fiúkkal együtt sem sikerült kiszerezniük a Sasadi út melletti árokban felejtett magyar tankocskából a rádiót. Mert mások már megtették.

A srácokkal megegyeztünk, hogy mit fogunk játszani a Légo-ban. Látod milyen kicsit változik a világ! Gyermekeink, unokáink legóznak, szüleink és mi meg légóztunk. Azazhogy... Apu nem volt a légótalmi (légo) pince feltétlen hive, pedig az igencsak büdi lehetett, noha volt benne hatvan emberre egy vöcö. Plusz a rongyok-testek kipárolgása.

Mérges voltam. Azon az éjjelen – de melyiken? – én a fürdőkádban, anyám és nővérem mellette, apu az előterében durmolt, miközben a haverok álmatlanul odalent rohangálhattak.

Károk

Amikor a dolog vége tért, bár nem tudom, hogy mi, apám szigorúan elővett: „Ha van nálad valami fegyverféle, rekeszd el, de nem akarok tudni róla!” – parancsolta bölcsen. Két tételben voltam ludas.

A farkasbogyó bokorban találtam egy rozsdás flintát, csak a csövet, olyan girbe-gurba kovácsolt vasat, amit bizonyára még Hamzsa bég rejtett oda. Nem tudva a címét, nem származtathattam vissza neki. Kidobtam: pedig akár negyven fillért is kóstált volna a MÉH-ben.

Lelkemet, azaz a zsebemet, még egy tíz centis töltény is terhelte. A fene tudta, hogy mit is jelent a tövénél az a piros sáv! Nyomjelzős lövedék volt egy gépfegyverhez, ami szép fényes csíkot húz a légben. Első ötletként a kályhába találtam rejteni.

Kár, hogy anyám begyűjtött. A kályha agyagteteje – szerencsére csak az – nem az égbolt volt, így nehezen viselte az üstökösöket. Még sokáig azt hittem, hogy a drága velencei csillárunk is attól szakadt le, de hál’ Istennek nem, hanem a fölöttünk lakó ÁVH-sok duhajkodása ártott meg neki. Még szerencse.

Mit vesznek el tőled?

Elterjedt a hír, hogy orosz repülőgépet lőttek le az Etele-tér fölött. Persze ez is csak álhír volt. Nem is ezért, hanem az ott parkoló tankok miatt mentem ki a srácokkal az akkor még füves, tágas térre. Hat-hét monstrum terpeszkedett tunyán egymás mellett.

Az egyikén egy olyan húszévesforma. Rövidre nyírott buksiját pont úgy követte a világos félhold, mint az enyémet. Barátságosan intve a karját nyújtotta: de csak itt fenn, odabe’ nem nézhetsz – jelezte a mozdulata. Talán jó lett volna beszélgetni vele.

A vadgesztenyés, az iskolától balra díszlő fasor szerintem sokkal szebb volt, mint akármelyik Stefánia. Most viszont zajos. Nagy-nagy csörömpöléssel, a kockaköveket tördelve zúdult el rajta három-négy páncélos, utólagos sejtésem szerint a körtéri erők utánpótlására.

Igen, a Körtér.

Veszélyes hely, ahol valamit biztosan elvesznek tőled. Például a mai McDonald’s (?) helyén állt egykor a gyorsbüfé, amely a „Lordok háza” megtisztelő névre hallgatott. Talán kétszer kajáltam benne, másodszor már kellőképpen óvatosan. Először valamilyen pörköltet választottam, majd kevésnek találva a „pofagyalt”, két asztallal odébb rukkoltam szalvétáért. Ez a pár pillanat elegendő volt arra, hogy egy szőrös alak (ma hajléktalannak neveznéd, de a szocializmusban olyan nem volt) csupasz kézzel kimerje a pörkölted javát. Majd bambán mammogva, miközben az ujjai között „vér” csordogált, várta, hogy újra hibázzál.

Amikor az a dolog véget ért, apám hosszú sétára vitte a családot „láss és emlékezz, hogy mit tettek velünk” felkiáltással. Végimentünk a Bartókon. A Szabadság híd két oldalán tankok álldigáltak, egymásra szegezve a csöveiket. Ezen az oldalon egy ágyú is volt, pont a barlang-kápolnára irányozva, mintha afelől is ellenséget várnának.

Nem mesélek a Kálvin-tér, a körút, a Corvin-köz, az Üllői sarkán szétlőtt Petőfi laktanya és a többiek látványáról. Egyrészt mert a Petőfi hídnál már holtra fáradtam és nem kizárt, hogy úgy cepeltek haza. Másrészt mert bennem még mindig *az* a kettős kép égett, tartósabb tűzzel, mint ami a várost megfeketítette.

A Lordok házánál van egy beugró, kis előkerttel. Egyszer-kétszer oda jártam a Vali nénihez zongoraórára, sőt az se kizárt, hogy éppen ott nyertem meg életem második díját. Az egész Körtér szanaszét volt dűlva. Engem mégis az a második emelet borzasztott el, amelynek a külső fala leomlott és a téglaroncok között türemkedett ki az éppen csak földre nem zuhanó, a peremen egyensúlyozva billegő zongora roncsa. Azé, amelyen annyit, annyi szépet játszottam.

Mit vettek el tőlem?

Vele átellenben a sarkon füstölgött annak a tanknak a maradéka, amely talán azt a végzetes falbomlasztó lövést leadta. Mellette a földön egy valami – ne nézz oda, takarta el apám a szememet, de később – ami most hetven centis zsugor, de egykor ember volt, deli fiatal és talán egy sápadt félkör karimázta a homlokát.

Mit vettek el tőle?

Az idők változnak és talán mi is változunk bennük. Sajnos nem eléggé. A hamis képek igen sokáig megmaradnak bennünk...

Talán egyszer eljön majd az az idő, amikor a füstök kitisztulnak és a saját könnyeinken túl meglátjuk azt a sírós szemű orosz édesanyát is, aki hiába várta haza azt a rövidre nyírtat. Aki nem sokkal többről tehetett, mint te vagy én.

A NYELVEK ÉS ÉN

„Ahány nyelv, annyi ember.”

Bizonyára nem tévesztesz össze L. Katóval. Főleg azért nem, mert ő nyelvzszeniként tizenhét nyelv teljes birtokában volt. Én viszont, mint gondos és aprólékos számításal megállapítottam, csak 3,854 ember vagyok. Beony! Ámbátor ebből is majdnem egy a magyar, ugyibár.

Hogy miként jött ki ez a szám, arról fog szólni mostani mesém, bár a képlet részleteit nem árulom el. Ja, majd' elfelejtettem, az egész cucc alapja ez a mondás: „Ahány nyelv, annyi ember.” Ugye máris kezded kapisgálni a lényeket? Az alábbi tételek időrendiek, nem fontosságiak.

Didereg a dendi

Fogadj el tőlem egy atyai tanácsot! Vagy ne essél a patakvízbe, vagy legalább ne a Lajos-forrásnál tegyed azt, mert a hely bizonyos német-tanárok kedvenc kirándulásainak a célpontja!

Német nyelvi pályafutásom a gyökerekbe vetett túlságos bizalom gyakorlati megrendülésével kezdődött. Míg anyáink falatoztak, én a patakmederben tocsogtam felfelé, majd megunva a kóborlást, a fejem fölötti gyökér felé nyúltam, hogy kikapaszkodjak.

Okos enged! Derékig huppantam a vízbe és az utólagos vizsgálat szerint a gatyám condrájába egy pisztráng se került, pedig abban több is eltanyázhatott volna. A HÉV-hez úgy indultunk, hogy a szárazon maradt melegítőfelsőt húztam a lábaimra. Ezzel tökéletesen imitáltam a kínai kiskölköket, akik gatyája praktikus célokból azon a fertályon – mármint a fartájon – eleve folytonossági hiányt mutat.

A HÉV-en bogárszemű, hegyesorrú – auszgetippelt tanárforma – emberke érdeklődött főleg nővérkém felől. No ne értsd félre! Egy-két évtizeddel később maga árulta el: „Öcsikém! Elmondhatom, hogy az életem során se nővel, se férfival nem volt dolgom.” Mármint „úgy”...

Viszont tanárként lett. Kiderült, hogy a betiltott cisztercita rend tagjaként megélhetése meglehetősen nehéz. Anyu megszánta, és ...

Die, der, den, die – a névelő többes számának a memoriterje máris a nyelvemen van, mert „didereg a dendi”.

Tanárbácsi óránként 10 forintért nem sok nyelvtant kényszerített ránk. Valójában két dolgon nevelkedtünk: a német klasszikusokon és a természetben. Többes számban, mert hol a Pannival volt együtt az óráim, hol a T. fiúkkal. Nevelkedtünk, mert az órákon nem csak a német volt a tárgy. Tanárbácsi nagy természetbarát volt. Ezért aztán a német természeti könyv olvasása közben rátért arra, hogy miként találkozott azzal a kedves kis lefotózandó őzikevel, ami már magyarul hangzott el. Mi pedig a szemünkkel szuggeráltuk, hogy valahogyan abba ne hagyja, mert akkor vissza kell térni a derdidasz-ra. Szóval Tanárbácsi elmélázva hörpölgette a teáját, mi pedig feledtük a „Röselein in der Heide”-t, a „Loreley”-ről nem is beszélve.

Mégis miként ragadt rám a német? Csak azzal tudom magyarázni, hogy a fiatal agy még mindent hamar befogad. Már házas voltam, amikor elhatároztam, hogy németből is vizsgát teszek. Volt japán tanárom házigazdáját, K. Kálmán bácsit kértem meg, hogy segítsen a felkészülésben. Ő a fejét csóválta a kiejtésemen, viszont elcsodálkozott a viszonylag komoly német szókincsemen.

Értékelése tökéletes volt. Elmentem vizsgázni. Ott először adtak egy összetett írásbeli feladatot, amire volt 3 óra. Én 40 perc után beadtam azzal, hogy ennyit tudok és kész, ha most elkezdek javítgatni, akkor annyi. Majd a szóbelin a két vizsgáztató sajnálkozva csóválta a fejét: „Magáé volt a legjobb írásbeli. Azonban sajnós a kiejtése...” Így hát csak a közép fokúért húzhattam bérkiegészítést.

A némettel sokfelé megéltem: a Tátrától kezdve Temesváron át le Brassóig. Sőt: német előadásokat is tartottam Ausztriában, Svájcban és Németországban. (Szegény hallgatók ...!) Viszont egy dolgot el kell árulnom: Ne bízz a „hochdeutsch”-ban! Az ugyanis nem az irodalmi nyelvet jelenti, mint én régen hittem, hanem a poroszos felnémetet. A vizsgáztatók viszont az osztrák-bajor beütésű „niederdeutsch” kiejtést (ejn helyett ájn stb.) kérték tőlem számon...

Я k вам пишу...

„Én írok Önnek...” – Tatjana szerelmes levele Anyeginhez. A csodás sorok közül az első párat még ma is el tudom szavalni. Látod, most pedig én írok neked. Micsoda párhuzam!

Az általánosban az ötödiktől kötelező volt az orosz nyelv tanulása. Az orosz tanár, a Villanymalac arrogánsan bánt velünk, megkokizva azokat, akiknek nem volt nyelvérzéke és sikerült szinte mindenkivel megutáltatnia ezt az alapjában véve szép és értékes nyelvet.

A középuliban az ofönk, Kincs tanár úr próbált minket oktatgatni. Ő maga ingyenes orosz nyelvtanfolyamon vett részt: elhurcolták mint piarista szerzetest, jól megverték, lágerbe zárták és azt hitték, hogy megtörték. Ez még a diákjainak se sikerült... Rendkívül szemléltetően oktatta nekünk a nyelvet, amiről majd máskor mesélek. Itt a sajátos tanári felfogását kell szemléltetnem.

Jó voltam oroszból: kitűnőre értem belőle. Mégis, amikor egy szép napon kihívott felelni, semmi se esett be. „Tanár úr, a nyelvemen van, a szótáramban felülről a harmadik a szó, de ...” Erre így rendelkezett: „Hozzátok ki a szótárfüzetét! Na lássuk! Második oldal alulról az első.” Rávágtam és még így tizet. Lehet, hogy vizuális típus vagyok? A lényeg az, hogy ez a furcsa felelés felső jegyet hozott...

Az egyetemen egy igazi orosz, a Kutuzovra emlékeztető roppant bozontos szemöldökű, szigorú, de jóságos Fegya bácsi próbálkozott velünk: nem is hiába. Ötösre szigorlatoztam gazdasági oroszból.

Persze te nem értheted rögtön az orosz nyelvtudás, a kandidátusi dolgozat, a gyereknevelés és a pompás popók közötti összefüggéseket. Ne aggódj, mindjárt elmagyarázom.

A dolgok sorrendje ugyanis így alakult. Kandidátus akartam lenni. Ahhoz köllött az orosz nyelvvizsga. Legalább alapfokú, ami meg is lett volna a sikeres egyetemi szigorlatom alapján, de az nem fizetős. Ezért gondoltam, hogy ráteszek egy lapáttal és igazi vizsgát teszek.

Aprócska lánykáimmal ballagtam ki a Római strandra, uzsonnával a szatyorban, orosz miegymással a hónom alatt. Figyelmem három dolog között oszlott meg: a kislányok hancúrozása, a nagyobb lányok popója és – olykor, szinte véletlenül – az orosz vizsgaanyag között.

Igazán nincs okod az aggodalomra. Drága nejem a középső miatt se lehetett morcos rám, hiszen az ő megfelelő alkatrészének is igen sok köze volt ahhoz, hogy belézúgtam.

Szóval már a volgai hajósoknál és a költözőmadaraknál tartottam („летят перелётные...”), de az igeragozás és a kommunista szövegek elsajátítása terén még akadtak volna pótolni valók. Végül a vizsgám középfokúra sikerült – ihlet hiányában, zárt szürke női ruhák mellett.

Pedig hányszor próbáltam magamat rávenni, hogy az orosz írókat eredetiben olvassam el, de az elhatározás nem volt kellő akaraterővel megalapozva. Az Anna Karenina-t magyarul is feladtam. Végül csak egy művet olvastam el oroszul, a Pikk dámát (Пиковая дама). Abból opera is készült és amikor megnéztük, orosz énekesek dalolták a szöveget és – ovációt kérek – talán a felét meg is értettem.

Ad rivum eundem, Aeneo ...

Meghatottan gratuláltunk a fent említett Kincs tanár úrnak, amikor nyolcvan éves korában jeles állami kitüntetést kapott azért, mert még akkor is aktívan tanította a latin nyelvet.

Valaki megkérdezte tőle, hogy mit érez ebből az alkalomból. A válasz: „Mundus titulis titillatur. Na ki tudja lefordítani?” – tört ki belőle az örök tanár. A mély csöndet végül én törtem meg: „A világot a címek csiklandozzák.” Rám vigyorgott és kijavított: „Úgy mondanám, hogy a világ a címek által csiklandoztatotttattttttik.” Rendkívül kedvelte a magyarban már szinte elfelejtett passzívumot.

Az ötös érettségi dacára ma már szinte semmit se tudok latinból. Ugyan mekkora a mi szűk kis tudásunk az egykori diákok mellett, akik még azt is tudták, hogy mit jelent a triviális és az alternatíva említésekor nem kerestek harmadik megoldást? (A triviális egykor nem mindennaposat, hanem iskolázottat jelentett. Az alternatíva jelentése vagy ez, vagy az, de mindig szigorúan csak kettő lehetőség közüli választás.)

A kelenföldi plébánián ifjúkoromban volt egy egyházfi, foglalkozásra nézve ügyvéd. Kívülről fújta Homerost és Vergiliust. No és? – hallom a hangodat, amit lenéző mosoly kísér. Hisz te még mobilozni is tudsz...

A latin nem egy nyelv, hanem a műveltség bölcsője. Arról persze nem is beszélve, hogy általa minden más európai nyelvet könnyebben lehet megtanulni, mert az a legnehezebb. Tegyük hozzá, hogy saját mindennapi nyelvünk is telis tele van latin gyökerű kifejezésekkel.

Zárásként legyen szabad dicsekednem. A suliban kisötöst kapott latinból az, aki addig nem említett latin közmondást, szólást kerített

terítékre. Egyszer Kincs tanárurat is sikerült elképesztenem. „Mit találtál fiam?” – kérdezte. „Ange lorum” – vágtam ki büszkén. „Node az angelorum az angelus többes birtokosa. Angyaloknak a ... Mi ebben az újság?” – kérdezte. „Az, hogy ez két szó.” Fordítása ez: „Kössed fel a gatyát!” Mondd, te készen vagy rá latinból, vagy másból?

With the kind permission ...

„Tanár úr kérem, mikor tudok én majd perfekt angolul?” – vettem fel a kérdést. „Ha majd álmodban is angolul beszélsz.” – volt a válasz. Két hét múlva örömmel közöltem: „Tanár úr, perfekt vagyok angolból, mert álmodban is úgy beszéltem.” „No és mit mondtál?” – érdeklődött Schmidt tanár úr. „Nem tudom, mert sajnos nem értettem.”

Pár év múlva az USA-ban tényleg angolul álmodtam, a Chicago-ba érkező Csillagot angolul szorítottam a keblemre, amikor pedig végre hazaértem, megkérdeztem, hogy mit jelent a „Lezön héjcs” tábla, amit Pesten furcsa módon „Lassan hajts”-ként írtak...

Mindez a fotelnak köszönhető. Ha valaki, akkor aztán én bátran elmondhatom magamról, hogy elmélyültem az angolban. Szó szerint! Velem szemben egy arcot és egy angolórát betöltő, kicsit vöröskés uborkaorr és egy sörtésre borotvált fejtető között két ravaszkas szem csippentett rám huncutul: „Foglalj helyet!” Az ülőalkalmatosság főleg egy anyahajóra emlékeztetett, mármint a méreteivel, de ugyanakkor a gyermekkori plüssmacimnak a puhaságával is vetélkedett – volna, ha nekem lett volna olyasmim.

A fej fölött a falon egy díszoklevél, cifra arany-vörös betűkkel: „With the kind permission of Her Excellency of the Queen...” – a királynő őfelségének az engedélyével angol tanárom a világ bármely országában jogosult az angol nyelv tanítására. Naná, hiszen ha Oxfordban is azt tette! Bizony ám, egy magyar piarista az angol diákoknak Oxfordban angol nyelvet tanított; ám ennek a történetét nem fogom itt megírni.

Schmidt nagy hangsúlyt fektetett a BBC kiejtésemre, amit másként Queen’s English-nek is becéznek, bár hol van már attól maga a BBC? A nyelvtant nem erőltette, viszont három dologra figyelt. (Nem ártana, ha te is azt tennéd.)

Ad 1) Példa, példa, példa. Feltételes múlt: Ha nem esett volna, elmentem volna. Írjál e mintára húsz mondatot! Így az ember vérebe ivódott a fordulat és beszéd közben nem a nyelvi képleten agyalt.

Ad 2) Idiómák. Nem tévesztendő össze a TV-beli idiótákkal, akik ezeket nem ismerve betű szerint fordítják az angol szólásokat. Például „There is no use to cry over spilt milk” magyarul „Eső után köpönyeg.” és nem „Nincs értelme a kiömlött tej fölött siránkozni.”

Ad 3) Folyékonyan olvasnom kellett a Reader's Digest igen vegyes tartalmú cikkeit. A zongorában ezt Vali néni „blattolásnak” nevezte. Az olvasásnál nem kell törődnöd azzal, hogy minden szót megértsél, mint ahogyan a kottaolvasásnál is elűthetsz egy-egy hangot. A fontos az, hogy *megérezzed* az összhangot, ami után *megértesz* olyan dolgokat is, amiknek addig nem voltál birtokában.

Most már elárulhatom neked, hogy az angol volt az egyetlen nyelv, amelyet valaha is komolyan tanultam. Napi mintegy hat órát! Bizony. Ez úgy értendő, hogy a reggeli borotválkozásnál a BBC-t hallgattam. Az iskolába menet az aznapi szótár-slejfnit morzsolgattam, mint egy buddhista a rózsafüzérét. Késő délután a tanár úr fogadott. Lecóírás után este következett pár oldal a Reader's-ből. Majd némi Beatles, ha kölcsönkaptam egy magnót. Napi hat óra!

Schmidt tanár úr másfél év (!) alatt felsőfokú vizsgát tetetett velem. Majd meghívott Csopakra, ami csak az angol vendégminiszterekkel történt meg. Borospincéje előtermében ismét csak egy többszemélyes fotelba kellett süppednem és bámulnom a pince görög feliratát:

Μουσειο

Vannak, akiket elbűvölnek a több száz literes hordók. Valóban nem csúnyák, de engem inkább a háromdecis pohárka nyugozott le. Az, amelyben egy *1936-os csopaki* aranylott (1970-ben).

És – most meg fogok hatódni, bocsássad meg – elsőként édesapám jutott az eszembe. Aki pontosan egy évvel azelőtt a hordágyon, amely a szívinfarktus halálába vitte, tőlem elfordulva mondta: „Fiam, belőled sohasem lesz senki.”

Néha rohadt nehéz az apáknak megbocsátani. Az én tapasztalatom szerint ez egy csopakival kicsivel könnyebb. Megemeltam az ég felé, köszöntőt mondtam a tanáromra, majd magamban megkérdeztem: „Apu, még mindig igazán úgy gondolod?”

A sors fintora, hogy először csak 1978-ban jutottam el Angliába. Soha, senki nem említette, hogy a leghalványabb akcentusom is lett

volna. Én most nem dicsekszem: én most ismételten a világ legjobb nyelvtanárának mondok köszönetet.

A 3,854 emberből talán 0,8 az angol. Rengeteget olvastam, főleg Huxley-t. Majd jöttek a szakmai kiadványok. Vicc nélkül legalább 200 ezer (!) oldalnyi, persze gyorsolvasással. És mivel többnyire amerikai, Schmidt tanár úr bizonyára meglóbná jellegzetes nóját: „Node fiam, hiszen az nem is angol.”

Vatasi va densikeiszankono szenszej desz

1970-ben a számítástechnikai fejlődés várható irányára tekintettel bejárógattam a japán nagykövetségre, kockáztatva ezzel a BM-nél amúgy sem makulátlan híremet. A számítógép alkalmazásáról kértem anyagokat, mert „hirtelen felindulásból” nekiláttam japánt tanulni.

Megismerkedtem a háromféle japán írásmóddal. A hiragana-val, amivel a kötőszavakat és ragokat rögzítik. A katakana-val, amely az idegen szavak, például a becses nevem közlésére szolgál. Végül a kandji-val, amely a koreai eredetű képirás japán megfelelője. A kb. 120-120 hiragana és katakana jelet mind ismertem, de a cirka 4.000 kandji közül csak mintegy kétszázig terjedt az energiám. Pedig nem is olyan bonyolult, mint amilyennek az első látásra tűnik.

1973-ban a Budapesti Nemzetközi Vásáron a japán pavilonban eldadogtam a fenti alcímet, vagyis azt, hogy én számítástechnikai tanár vagyok. Kedvesen és biztatóan néztek rám, majd megjegyezték, hogy ha angolul beszélnek, akkor talán meg is értenének. Bár nem tudtak jól angolul, az arra hasonlító sziszegésük sokkal meggyőzőbb volt, mint az én japánom. Számításom nem vált be: a számítógép körüli banzájnak Japánban is az angol lett az „anyanyelve”.

A reménytelen küzdelmet feladtam.

Kisebbrészt azért, mert a havi több száz forintos tandíj megterhelő volt a számunkra és mivel nem akartam műfordító lenni, nem volt kifizetődő. Tanárom, Iwaki Hadzsimu, aki Bartók zenéjét kutatni jött Budapestre, hiába kapacitált azzal, hogy tehetséges vagyok. Én ennél szebbeket is mondtam volna a helyében – annyiért.

Nagyobbrészt azért, mert a japán túl nehéz nyelv ahhoz, hogy az ember csak úgy szórakozásból foglalkozzon vele. Először is rengeteg a szinonima, sokkal több, mint a tőlük hemzsegő angolban. Ráadásul ezek nem felcserélhetők. Angolban sem illik egy férfira azt mondani,

hogy beautiful (szép), a helyes kifejezés a handsome (jóképű). Ez többszörösen így van a japánban, ahol másféle szépet kell mondani a házas hölgyre, mint egy özvegyre és mint egy hajadonra. Bonyolult. Másodszor bizonyos végződések és ragok hiányában a mondanivaló jelentése néha csak a hangsúlyon múlik, sőt nem ritkán az azt kísérő mimikán. Szóval addig nem tudsz japánul, míg ezeket a leheletnyi finom kiejtési szabályokat el nem sajátítod úgy, hogy a telefonon át is tökéletesen megértessed magadat.

Mademoiselle, voulez-vous...

Ha egy férfi így kezd egy mondatot: „Kisasszony, nem akarna...” (vagy nem tenné meg stb. a folytatás szerint), abból még valami rossz – illetve az ifjak szerint nagyon is jó – süllhet ki. Sajnos ki kell, hogy ábrándítsalak: ne várj itt valami trendi epizódot: randa szavakat vagy szexjelenetet. Mert csak otthon beszélek csúnyán, számítógépezés és a vesztes szkópa-partik közben. Továbbá itt csak a megtörtént dolgokról számolok be és valótlanságot még a kedvedért se fogok kitalálni.

Anyáink szerint a francia a legszebb nyelv. Én ezt a nézetüket nem osztom, de nem azért, mert sokukat csak arra tanították a polgáriban, vagyis más nyelvet nem is kóstolgathattak. (A nyelveknek igenis van íze, különben miért mondanánk, hogy a nyelvem hegyén van...?)

Szegezz rám megvető pillantást: még csak Trianon sem okolható a diplomáciainak beállított nyelv elvetéséért, pedig hát ez a fontoskodás valóban elvehetné tőle bárkinek a kedvét. És – ez már szörnyűség – a franciákat se utálok, hiszen hogy’ tehetném azt például Vernével, minden hozzám hasonló ifjú örök kedvencével? Nem és nem...

Az én ódzkodásom a fülemnek és Edit Piafnak köszönhető. Hiába próbálta Mireille Matthieu bársonyosabbra kerekíteni azokat a fránya errrrreket, ez még neki sem sikerült. Akkor tehát mit várnál tőlem? Egyébként is azt a mintegy 900-1200 francia szót, ami a birtokomban van, csak ritkán használtam Párizsban, nehogy elkopjanak ...

Na jól van, ha már ennyire nyaggatsz, akkor két esetet csak-csak elmesélhetek neked.

Vettem egy lábbelit, amely a kisujjamnál már másnap kirepedt. A bájos eladónőt így kapacitáltam: „Voules-vous change...” Kicserélné-e? Amire ő – fene a gusztusát – megszaglászta a darabot és mivel azonnal észrevette, hogy angol vagyok, határozottan állította: „a Bagarol nevű

angol cipőpasztát nem ismerem.” Majd adott egy francia tubussal és hogy máskor ne legyen ilyen élményben része, mellétett egy jó cipőt is.

A Pigalle-on egy kapualjból kihajolva egy nagy puhába akadtam. A hozzátartozó és a razziázó rendőrök elől menekülő „hölgy” hadarva kérlelt arra, hogy karonfogva vezessem ki a veszélyzónából. Miután ez megtörtént (áfás?) kedvezményt kínált a szokásos áraiból. Hirtelen rábukkantam az idevágó francia szavakra: „Voules-vous donner...”, adna-e nekem, mire lemondóan a kezembe nyomott egy ötvenfrankos kaszinózetont. Sajnos a gyerekeim eljátszották. Itthon, te csacsi.

Ma signora, perché...?

„De hisz’ Béluskám, te csalol,” – mosolygott rám M. atya, aki egy időben a lelkem gondozója volt – „az nem is olasz, hanem latin...” Ez volt a reflexió arra, amikor eldicsekedtem, hogy eredetiben elolvastam a teljes „Isteni színjáték”-ot, Dante örökszép művét.

Másik vetületben a dolog így hangzott:

„Kérek két kiló krumplit, kiló hagymát, meg ezt a kilónyi krimi...” – mondtam Porto S. G.-ben az olasz eladónőnek. Addigra már ismert, mint a rossz pénzt, ezért a szeme se rebbent, csak kaccintott egyet.

Erről is Melinda tehet. Vizsgát tett angolból, mire a joggal várt dicséret helyett (no, azért az is akadt), a szigorú kérdéssel szembesült: „És mi a következő?” Mert ugyibár *csak egy nyelv...*

Bölcsen a németet választotta. Mert ami nem érhető el angolban, azt biztos leírták németül; meg az elérhető is jobban. Gondolj például a rakétatechnikára és von Braunra!

Csak hogy a német száraz. A német kattog. A német nehéz. Nem véletlen, hogy a jelentős – vagyis a tök érthetetlen – filozófusok nagy része (Hegel, Kant, Nietzsche) német volt. Ezért aztán amikor egy olasz étteremben lágyan csilingelő hangon némi finomka frutta-di-mare-t rendeltem, Melinda rögtön letámadott: „Apu, nem tanulhatnék német helyett inkább olaszul?”

Hát tudod, máig nem voltam képes eldönteni, hogy az a kérdés vajon minek szólt? A tengeri herkentyűknek, amik ezer nyelven beszéltek, vagy az én érzéki akcentusomnak? (Az olasz nők szerint a magyar férfiak olasz beszéde székszisen hat. No és fordítva, Csicsorina...?)

Az engedély megadatott azzal a szigorú feltétellel, hogy ő előbb fog megtanulni olaszul, mint én. Ezt a lecót magamnak adtam fel. És így

most a tengertől 100 méterre, a bungaló teraszán kényszerülök egy – na jó: több – sör mellett olaszul angol krimi (Wallace) olvasni, mert a „giallo”, a sárgakötésű bűnügyi regény tartalmazza a legtöbb köznapi nyelvi fordulatot. Mint angolban a Reader’s Digest.

Ha próbára akarod tenni, akkor kérdezd csak meg Melindát, hogy miként mondják olaszul a hódfarkú tetőcserepet. Tudni fogja, hiszen tolmácsvizsgája van. Ehhez képest én csak egyes kocsmákban vagyok képes eladni magamat olaszul, de az már egy másik történet.

Ja, és az alcím? Piero és Julia tanított meg minket a szkópára, az olasz kártyajátékra. Ha a Csillag hibázott, Julia rögtön így korholta: „Ma perché, signora...” De miért (azt tette), asszonyom...? Úgyhogy már ő is kapisgálja az olaszt. De hisz’ Béluskám, ez nem csoda, mivel az „érteni” olaszul „capire”. Capisci? Érted?

O senhor é húngaro? Muito bem.

A nyelvtudósok annyi fölösleges dologgal foglalkoznak, de persze azt még nem vizsgálták, hogy mi a főtt tőkehalnak (bacalhau cozido, portugál nemzeti étel) a nyelvtanulásra gyakorolt hatása.

Egyes regényekben a portugálokat kedvezőtlen színben tüntetik fel: lásd például Robinson. Ez az angolok részéről nagy hálátlanság. Mert nélkülük mire mennének a folyton emlegetett portóijukkal? (Tudtad, hogy Portugália 150 éves angol „hódoltság” alatt állt? Mázlisták...)

„Az úr magyar? Örvendek.” Az alcímet egy portugál vendéglős adta a tengerparton. A finom tőkehal eszegetése közben szívélyes csevejt folytattunk a portugál királyokról. Ő egy ólatinra emlékeztető nyelven dicsérte II. Jánost, legkedveltebb uralkodójukat, akiről azt hitte, hogy magyar származású, én pedig egyféle latin-francia-angol keveréken bólogattam hozzá. Na látod! Ha berberül (mór) is csacsognék, akkor szinte tudnék portugálul, amely ennek a négy nyelvnek a vonzóan színes keveréke.

Rokonok pedig abban vagyunk, hogy meghatódunk, ha egy idegen pár szót is ejt a nyelvünkön. Amerikából hazatérve a repülőgépen egy házaspár angol köszöntését portugálul viszonztam. Majdhogy’ ki kellett facsarnom az ingemet, amikor könnyezve a keblemre borultak.

No és akkor ki vagy mi a hibás abban, hogy ennek a nyelvnek az elsajátításában már a tizedúton megálltam, ezáltal örökre kútba ejtve a vérpezsdítő riói farsangokat is? Nem, nem igaz, hogy az öregek agya

„már nem úgy fog”. De ki a fenének van kedve új nyelvvel bíbelődni, amikor műtétekkel és állásgondokkal küszködik? Szóval ez a nyelv kimaradt a gyűjteményemből, pedig számítógépes programot is írtam a szótárazására.

Mivel nem akarok figyelmetlen lenni Emőkével, a másik lányommal szemben, szót kell ejtenem a spanyolról is, amiből ő konzuli vizsgát tett. Ezzel még jobban lekörözött, mint az olaszból Melinda, hiszen a spanyolnak még csak neki se álltam. Hogy miért nem?

Mondd, te hogyan vetnél papírra egy vállvonogatást...?

BEATLES – NAPÓLEONNAL

„Long and winding road.”

Stílusváltás

Mi az ifjúság alapvető meghatározója? Hát a szerelem. És mi ennek a csodálatos érzésnek, illetve inkább állapotnak a szinte legfontosabb kelléke? Persze, hogy a zene. És mivel egyenlő a zene? Zene = Beatles. Számomra nem is egyenlő, hanem, mint látod: azonos.

Elárultam magamat. Az én ifjúságomat, mint annyi kortársamét, a Beatles határozta meg. Voltak persze más jó zenék is, de...

Engedd meg, hogy most egy csipetnyit félretegyem a bölcseségeket és egyszerűen csak meséljek arról a bolondos korszakomról. Persze a hangulathoz nem ártana, ha egy mély fotelbe süppednél, lecsavarnád a villanyt olyan házibulistra és feltennél egy Beatles-lemezt. De kérlek ne a pirosat, vagy a kéket, és főleg ne a fehérét! Nálam a Beatles a Sárga tengeralattjáró *előtti* kort jelenti, ezért leginkább a Love Songs melodikus, romantikus bakelitjét javaslom. Igenis bakelitet, mivelhogy annak van saját élete. Olyan karcai, mint nekem a szerelemben.

Régen, az almádi strandon mély érzésekkel hallgattam Toldy M., Mátrai Zs., Sárosi K. és a többiek szerelmes dalait, hogy a „Reszket a hold a tó vizén” német leheletről ne is beszéljek. Azt hittem, hogy ezek az énekesnők oly’ angyalian szépek és jók, mint a hangjuk. És amikor kicsit öregedtem, mondjuk tizenötig, akkor se képzeltem róluk mást, sőt ma is szeretném azt hinni, hogy minden hölgy megérdemli ezt a *rangot*, viszont a zenéjükkel átmenetileg – úgy 50 évre – szakítottam.

Twist and shout

Ez a szám csak a szerelem kezdete, még nem is az, még csak irány a leendők felé. Különbözik se valami szép emlék, amikor az embert ki akarják rúgni a középiskolából.

Osztálykiránduláson voltunk Miskolcon. A vacsoránál zenészeink műsort adtak volna, a jobblábúak pedig tvisztelni kezdtek. Igen ám, de az a tánc az „ifjúságromboló impirilista fertőként” be volt tiltva! Nem szabadott nyilvánosan lábakat himbálva oly’ mélyre süllyedni. Ezért a műsorral fel kellett hagynunk, de a fiúk a szállodát körülvéő ligetben csak azért is folytatták. Tizennégyünket ezért akartak volna kirúgni.

Engem nem annyira. Egyrészt, mert még a vacsi előtt az ágypróba során Rudikával a fejemre szakadt az emeletes rész, ami átmenetileg „mozgássérüléssel élő”-vé tett. (Remélem, jól írtam.) Másrészt, mert már akkor is kilenc óra táján nehezült el a szempillám. Még hogy én ugráljak, amikor nem is tudok táncolni...? Éjfélkor...!?

Borúra derű. Utóirat: senkit se rúgtak ki. *P. S. I love you.* Mivel Lennon Sarah-t énekel, kíváncsi voltam rá, hogy mi a vezetékeve: P. Sára, node milyen? No látod, ezért érettségiztem kitűnőre latinból.

This boy wants you back again

Almádiban tizenhat évesen bátorságomat összekapva szólítottam meg a strand legszebb tündérét, N. Zsuzsát. Pont olyan szőke villám volt, mint Petula Clark és nem kizárt, hogy az utóbbi dalait is azért hallgattam melegebb szívvvel.

A nap csak rám sugárzott, a víz lágyabban simogatott, a pokrócom alatti fű pedig selymesebben suhogott, amikor vele voltam. Csakhogy megártott a zenei félműveltség.

Először is a szerelmesek buta büszkeségével mutattam be Zsuzsát a barátomnak, nem ismerve Presley szövegét – „If you take a friend into your love affair, that’s the end...” – Az volt a kapcsolat vége.

Másodszor a Beatles nóta elárulta a jövőt (bár talán még meg se született): „If you don’t take her out tonight ...” – ha nem viszed el ma este táncolni, akkor én megteszem helyetted és bánhatod.

F. barátomnak a szülei gazdagok voltak. Eszterházy-kockás szabott öltönye közel annyiba került, mint a mi telkünk. Ezzel szemben az én szívem és a pénztárcám közötti távolság hatalmasnak bizonyult.

F. nem volt aggályos, lecsapta a kezemről Zsuzsát, de rosszul bánt vele (that boy). Én vissza akartam kapni (this boy). De mivel közben a honvédség vendégszeretetét élveztem, ez nem történhetett meg. Három év múlva Zs. könnyesen kérdezte tőlem egy kispadon: „Ugye legalább te nem haragszol rám?” Hogyan is tehettem volna...

If I fell in love with you

Hogyan lehet űrhajó nélkül eljutni egy nemlétező bolygóra? Ha azt mondd, hogy ez lehetetlen, akkor csacsi vagy. Illetve bocsánat: nem az, csak még sohasem voltál olyan igazán ifjú. Mert az úgy is képes mély szerelmet érezni, hogy annak a tárgya nem is létezik. Igenis van egy életkor, amikor az ember szerelmes – a szerelembe.

Van egy csodás képességem: el tudom hitetni az emberekkel, hogy értek valamihez, mondjuk az adatbázisokhoz, pedig ez nem is mindig volt igaz. Ki tudja miért terjedt el az a hír is, hogy akadnak prima kis számaim, amikor még magnóm se volt?

Szelíd lányok engem, pont engem kérleltek arra, hogy csináljak zenét arra a dunaparti házban rendezendő nagy-nagy házibulira. Te mit tettél volna a helyemben? Addig – 18 évesen – még egy olyan igazi házibuliban se jártam, kutyüim száma pedig fagyponton volt.

K. Attila segített ki a nagy Grundigjával. Néha bökte a könykömet, amikor a konyakospohárért nyúltam. Mert bevettem magamat a szoba könyvespolc melletti sarkába, a lecsavart lámpa mellé, a nagy fotelbe magnóval a polcon, konyakos pohárral mellette – V.S.O.P., szabad fordításban talán Végy a Szádba Óh Piusz (akkori becenevem).

Ha most tanácsom szerint te is egy mély fotelban csücsülsz, akkor pontosan érezheted azt, amit akkor én. És nem, nem, bármennyire is vonzott volna egy lány társasága, egyelőre a zenével voltam elfoglalva, abba voltam szerelmes. Mert féltem a másfélétől, az igazítól.

„Szomorú lennék, ha az új szerelmem is hiábavaló lenne.”

She loves you, yeah, yeah

„Mi ez a zörej? Erre nem is lehet jól táncolni. Nincs másod?” – így korholtak a bulizók nem osztózva az én konyakmeleg érzéseimben.

Azeste. A következő héten sorra kaptam a telefonhívásokat, hogy adjam kölcsön a tekercset. Nehogy tárcsázzad a 456-940-et, mert már az a telefonszám nincs meg, a kerek szalagról nem is beszélve.

Viszont Attila magnója egy hétig még szolgálatban volt. Nagyban, fontosban. A visszapillantóval együtt.

Hehe, sokkal előbb volt autós visszapillantó tükröm, mint autóm. Mert köllött és mert Katika megérdemelte. Ő volt a három nővér közül a legkisebb és a szőkékkel szemben fekete. Imádnivaló.

Kérlek, hogy tekints el a helyrajzi vázlat közlésétől, pedig igen sokat segítene. Katika – ez nem az igazi neve, amit sohasem tudtam meg – a Somogyi út túloldalán lakott, szemben az erkélyünkkel. Sajnos csak néha-néha tévedt ki a balkonukra, amikor az egész várost átölelő dübörgéssel megszólalt nálam a „She loves you”. Utólag is érdekesnek tartom, hogy senki se tiltakozott, hogy hangos, hogy miért üvölteti... Pedig a negyvenkilences zakatolását is túlzenélte.

Tapasztalataim szerint a szerelmes ifjuncoknak sem készülnek el maguktól a házilecói. (Akkor mi a fenére jó Ámor istenke?) Ezért bár nem szerettem, időként az erkélyről a szobába kellett vonulnom, hogy eleget tegyek a kötelességeimnek. Node mi lesz, ha Ő éppen akkor néz ki az erkélyre? Ne aggódj! A dolgot elegánsan megoldottam. Ablakunk peremére szereltem a tükröt, amely nem párásodott be a melegtől.

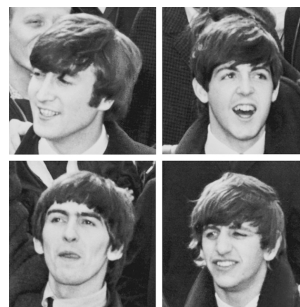
Hogy hasznos volt-e? Mondd, te mindig ilyen nevetlen kérdéseket teszel fel? Igenis tudd meg, hogy...

Kétségtelenül látható volt benne a szemközti erkély.

From me to you

Időnként egyesek hajlamot éreznek a katonai bevonulásra, amire ellenállhatatlan kedvességgel hívják meg őket. Ez a járvány minket 18 évesen kapott el, de a zenei érzékünkre nem hatott.

A laksiban a kicsit svédes kockafejű szőke kultúrosunk nevére sajnos már nem emlékszem, de igen rendes srác volt és – Beatles-szolgáltató. Két hatással volt rám.

Egyrészt írtam bizonyos lányoknak, bár távolról sem mindennap, ahogyan a nóta szólt („I write you everyday”). Másrészt elhatároztam, hogy most, most aztán igazán megtanulok angolul, mert az nem lehet, hogy csak a szívemmel értsem a gyönyörű dalokat, az elmémmel ne.

A kultúros ezen a téren sokat nem tehetett értem, mert egyrészt engem mindenféle lényegtelen dolgokkal foglaltak le, mint a lövészet, az alakítás, a körlettakarítás stb. Másrészt az ő vágyai párhuzamosak voltak az enyéimmal: a szövegeket ő sem értette.

Pedig a suliban engem olyan korifeusok segítettek, mint a kitűnő angolosnak mondott Ernő osztálytársam, meg Varga Cs., a Scampolo ütős zenésze. „Ájj-vájj-dájj ánd mááj-láv-jeeeee!” Írták le szó szerint a Beatles-nóta szövegét a számomra. Melyikét? Phú de lökött vagy, hisz’ ez mindegyikre ráillik!

Csak a reccs nincs benne, mint Cseke László szövegei között. Ernő pszichológus lett, mert az angolja alapján megérti a gyengeszavúakat is. Tibor szövegét pedig a csörömpölésétől úgyse hallani...

No de mit kezdjek én, az ájt-vájtfülű?

Nos ilyenkor kell levelezni Dianával, az ikszedik fokú amerikai unokatesóval, aki bizonyára gyönyörű és egyetlen hibája, hogy nem tud angolul – csak amerikaiul. Mára már csak a számban olvad el a kedves emlékezete, tudod a dianás alakjában.

Hey, Jude!

Az persze tök normális, hogy te belezúgsz egy csajba, node miért teszik ezt a lökött barátaid is? Lám, most mehetek fel Bandival és Rudikával a Nagymeleg hegyre, a nevének némiképpen ellentmondva lányokat űzni. Merthogy Rudika Judittal volt *úgy* és mindig ezt a Beatles-dalt harsogtatta, pedig én nem igazán kedveltem. A dalt se.

És még anyám is leszidott...

A dolog egyszerű. A kis fehér Polski szakadó hóesésben ballag fel a hegyre a tiltott katonai ösvényen. Szembe jön vele a böhöm terepjáró, ami elől ki kell térni, de amelyből mégsem üvöltenek rád, hogy mit keresel arra, ahol a hófajd se jár, mert nem találná meg az unokáját.

A Polski-Fiat beáll egy bokor alá, te pedig a turistaház ivójába. Ahol egyes pofák, olyan lécesek, megszólhatnak, mert rumot kérsz a teádba. Megjelent Éva is, Judit is, szóval minden a helyére került. Csak az nem, hogy azok a szerencsétlen rumtalan teások még a kistrádióra is nehezteltek, amiért dzsúdózott, vagy dzsudzizott: szóval azt hallgattuk.

Egy kínai bölcs mondás szerint egyszer minden Judy véget ér.

Ilyenkor lenne az a dolgod, hogy haza vezéreljed a társaidat, mert ők már pityókosak. (Mintha te nem lennél az, bár nem te vezetsz.) A dolgot úgy kezded, hogy... Én rögtön megcsúsztam és a fenekemre esve negyvennel lezúdultam a gyalogösvénynek mondott vályúban.

No látod, mások mit kínálnak össze a kékfestéssel! Az én farmergatyám megtette a kötelességét, mert az alsómat kikékezte. Anyám szerint tartós-moshatatlanul. Kakaja tyehnológija.

Node hol van a kocsi? A méteres fehér hó alatt a fehér Fiat eltűnt. Már éppen imádkoztam a Miatyánkot – *fiat* voluntas tua – amikor a szemem a cipőmre esett. Pont annak a hegyiben parkolt a kocsikánk: az állított meg a csúszásban.

Long and winding road – I will

Nagyon sok Beatles-számot szeretek. Azonban van kettő, amelyek össze is tartoznak. Időrendben. És persze líraian szépségesek.

Hosszú és kanyargós út. Vannak akik nem is kerestek és akadnak, akik elsőre találtak. Nem tartozom közéjük. Az oly gazdagnak mondott angol nyelv nem tesz különbséget szerelem és szeretet között. Ámde számomra a fizikai vonzalomnak lelkivel kellett párosulnia. Ezért az út számomra nem lehetett rövid.

Ha ismersz, akkor tudod, hogy nem voltam egy Casanova. Akadtak lányok, akik fizikai vonzerejükkel hatottak rám (a fene érti azokat a hormonokat), de elbűvölni nem tudtak. És voltak olyanok is, akiknek a szellemisége megkapott, de nem éreztem mellettük azt a mágneses vibrálást, ami a szerelem fontos kelléke.

Hosszú és kanyargós út vitt a szó kimondásáig: I will. Akarom. Ha egyetértesz vele, akkor ide másolom a szerintem legszebb Beatles dalszöveget. Csendesen, nem tolakodóan, biztatóan folyik – mint az élet.

Who knows how long I've loved you
You know I love you still
Will I wait a lonely lifetime
If you want me to – I will.
For if I ever saw you
I didn't catch your name
But it never really mattered
I will always feel the same.
Love you forever and forever
Love you with all my heart
Love you whenever we're together
Love you when we're apart.

And when at last I find you
Your song will fill the air
Sing it loud so I can hear you
Make it easy to be near you
For the things you do endear you to me
You know I will. I will.

Remélem, hogy keresel magadnak egy Ernőt, aki lefordítja neked e sorokat. És miattad mégis inkább azt kívánom, hogy ne találj.

Mert akkor te is kénytelen leszel megtanulni angolul, megérezni a szerelmet és a végén azzal élni le egy életet.

MINDNYÁJUNK ÜNNEPE

Egy autista kisfiú és egy névtelen tudós emlékére.

Előkészületek

Szépnek ígérkezett idén az Ünnepe. Ragyogó napsütés árasztotta el a Lelki Béke sugárútját. Fáit csak időnként borzolta végig egy meleg fuvallat, kifutva a fasor végén kitárulkozó tóra. Az apró fehér fodrokat kevesen láthatták. Üres volt a sugárút és a tér. A Lelki Felszabadulás többnapos nagy ünnepe előtt mindenki igyekezett befejezni sürgős teendőit, hogy majd az este és a következő napok forgatagában végleg elfeledkezhessen róluk.

Úgy két óra felé mozdult meg a város. Előbb a gyerekek tünedeztek elő, lelki béke-jelvényeket osztogatva a szaporodó járőrelőknek. Pár elkésett felnőtt igyekezett még beszerezni a trafikokban a lelki feloldót, de a sugárutat szegélyező kis kalitkák ablakai már egyre sűrűbben záródtak. Éreltebb sárga, majd vörösebb fénypáasmákat bocsátott a városra a lebukó nap.

Szép alkonnyal köszöntött be idén az Ünnepe.

Most már mindenfelé emberek köszöntgették egymást: „A Lelki Béke legyen Veled!” Ez ilyenkor így szokás, így írja elő a szabályzat. „Boldog feloldódást!” – szólt a válasz. Mindenütt rózsaszín feloldó pirulákkal kínálgatták egymást. A sugárút mellé kitett mikrofonokhoz bárki odaléphetett és elsőhajthatta, elkiabálhatta túláradó érzéseit az Ünnepe alkalmából.

Már látszottak az égre húzott füstcsíkok is és a gyerekek örömmel kapdostak az idei jelszavakat festegető, a repülőgépekről leszárt röpcédulák után.

Nyolc óra tájt hatalmas fényárak világították meg a középületeket, főleg a Taigetosz Bizottság metálszürke kockáját. A transzparenszek parancsolóan villogtak: „Oldódj fel! Éljen a Lelki Béke! Mi vigyázunk rád. Mindened megvan. Boldog vagy. Oldódj fel!”

Ekkorra hatalmas tömeg gyűlt össze a Nyugalom Parkban és arra igyekezett mindenki a sugárútról is. Ott lesz a megnyitó. Hangszórók bömbölték mindenünnen a legújabb slágert: „Itt és most vagy boldog, Te itt és most vagy boldog, veled a Lelki Béke...”

A laborban

Az egyik szürke mellékutcában egy régies, poros épület legfelső emeletén még égett a fény. Alig hallatszott a laborba a távoli zsvaj. A monoton puffogást elnyomta a számítógép zümmögése. A szemközti falra időnként felkúszott a távoli reflektorok rózsás fénycsóvája.

„Akkor tényleg mehetek?” – kérdezte Klára, immár harmadszor, és fázósan összehúzta nyakán a köpenyét: a kísérletek miatt alacsony hőfokon járt a légkondicionáló. A Prof végre feleszmélt. Hátra sem fordulva, félkézzel új adatokat ütve a számítógépbe szórakozottan mormolta:

„Hogyne, drága Klárám, hogyne! Csak menjen! Menjen csak! Hogyne!” Azzal folytatta a számítást.

Klára habozva nyúlt a széken heverő neszesszerért. Fred, aki eddig az ajtóban hallgatott, félkezében cigarettával, a másikkal a félfát támasztva, most ellökte magát. Ajkán gunyoros félmosollyal, a szája sarkában a cigivel segítette fel Klára kabátját: „No végre! Gyere már, elkészünk!”

Klára leejtett kézzel, tehetetlenül állt. „Akkor tényleg elmegyek. Valóban nem segíthetek? Akkor..., akkor boldog feloldódást!” Ezzel az ajtó felé indult.

A Prof most megperdítette székét. „Fiatalember! Itt nem szokás dohányozni...” – kezdte szigorúan, majd felderült. „Hát maga az, Fred? Üdvözlöm, üdvözlöm! Miért nem szólt, hogy itt van? Miért nem szólt? No, menjenek csak! Menjenek csak! Maguk még fiatalok. Nem, menjenek csak, elvégzem ezt már magam is. Hamarosan én is... No, talán...”

Menjenek, és Fred: vigyázzon a lányra!” – fenyegette meg tréfásan az öles atlétát. „Boldog feloldódást!” – mormolta önkéntelenül a szokásos köszöntést. Majd vállat vonva visszafordult a géphez és ismét eltűnt minden más kép, minden zaj, minden fény.

Nemrégen

A fiatalok már a liftben lehettek, amikor a Prof ujjá megállt. A képernyőbe meredve küzdött az emlékrohammal.

Igen, öt éve még ő is így sietett. A partra. Zsuzsa volt az oldalán és kacagva mutogatta a villódzó fényeket. „Te, az nem a Prof? Milyen jó nője van!” – hallotta a megjegyzéseket, fogadva a barátok és az ismeretlen hódolók köszöntéseit. Igen, csinos partnere volt. És igen jó állása: beválasztották a Bizottság elnökévé gyorsan terjedő, népszerű tézisei miatt. És ő valóban büszke volt...

Zsuzsa? Zsuzsa pedig egyenesen csodálatos! Abban a ravaszul tervezett zöldes ruhában... A szóke villám – ahogyan nevezték élénk természetéről. Jól mutattak együtt: a zseniális Prof és a tündöklő szépség.

Mi romlott el? – meredt a számsorra, de a lényegét nem látva. Miért? Azután a képernyő átváltott. Most Anitát látta, az egyszerű asszisztensnőt, akivel többször volt együtt – azután. A briliáns Zsuzsához képest... Homályos, ócska, eldugott kiskocsmák képe tűnt elő, ahol olykor együtt vacsoráztak. A szegényes kis szobáé, ahol Anita melegsége a maga önzetlenségébe olvasztotta mindennapi gondjait, minden keservét, megaláztatását. És ő még a barátai előtt is szégyellte ezt az egyszerű, de megértő teremtetést! Vajon hol lehet? Hogyan élhet?

Szomorúan hajtotta le a fejét.

Töprengés

Az elsötétített lépcsőn nem szóltak egymáshoz. A kapualjban is csak annyit mondott Fred, előhúзва rádiótelefonját: „Akkor hívok egy taxit. Átöltözöl, azután rohanunk a partra.” Klára megadóan, még mindig fázósan bólintott. Nem jól indul ez az este...

A hangulat a taxiban sem oldódott. Fred morcosan meredt maga elé és éppen csak, hogy elfogadta Klára nekidőlő vállát. Fred filózott: így szokta mondani, és ilyenkor minden zavarta.

Hogy tudta így elszúrni magát? Miért volt annyira ostoba? Öt éve előrukkolt azzal a zseniális tézis-sorozattal. Az ember túl sokat aggódik, túl sokszor fél a rossztól. A betegségtől meg lehet és meg is kell szabadulni! A rossz átmeneti, minden rossz felváltható a jóval. Fel kell oldódni. Szabadnak kell lenni. Akkor ezt állította a Prof. Ezért kapta az akadémiai békedíjat. Az emberek megörültek érte és tanaiért. A Prof! Ez, ez, ez ... ez a Prof!

Most pedig ott van abban a szálnalmas vityillóban. Számítógépe is csak muzeális darab. Fred megcsóválta a fejét. Hogy még ilyen akad egyáltalán! De maga tehet róla! Igen, ő az oka mindennek. A Kormány elképzeléseinek a támogatása helyett ellentmondott. Akkor, igen akkor vonult vissza, amikor Taigetosz névre változtatták az általa alapított Bizottság nevét. Visszavonta téziseit és elbújt ebbe a kuckóba. Őrült, bizony egy őrült!

Pedig a lelki felszabadulást tényleg gátolja, ha az emberek tehetetlen, egészségtelen, a lelki békére képtelen lényeket látnak maguk körül. Helyesen döntött a Kormány, amikor elrendelte, hogy az ilyenektől – természetesen abszolút humánusan – mielőbb meg kell szabadulni. A Kormány jól látta a helyzetet, és éppen a Prof téziseinek megfelelően.

Őt pedig nyilvánosan megtagadta a saját dolgozatát! Elfűrészelte maga alatt a fát. Csak azért nem esett nagyobb baja, mert mégis ő a Prof. A Lelki Béke érdemrendet persze visszavették tőle. Ezt a zugot kapta meg. Időnként löknek neki pár fillért a végleg elaggott eszközök pótlására.

De ma már a Profot senkinek sem hívják...

Hogy elbaltázta Zsuzsát is, azt a remek nőt! Az ilyen kényeztetni kell újabb címekkel, külföldi utakkal, neves szállodákkal és főleg sok-sok pénzzel. Maradt volna Zsuzsa a koszos kémcsöveknél? Jól tette, hogy otthagyta ezt a bolondot. Bezzeg István, az új férj, tudja, hogy mitől döglök a légy. Ügyes, határozottan ügyes. Tudja, mi való az ilyen asszonynak. Már a titkári címre is hajt.

Fred egyre jobban behergelte magát. Most már határozottan dühös volt. Mert mindez hagyján, de itt van Klára is! A fenének tart ki a vén süket mellett. Nem mondom, lehet az öregtől tanulni. De elvágja a saját karrierjét. És kereshetne sokkal többet is! No jó, megígértem, hogy nem szólok bele. De akkor is... A francba – morogta maga elé.

Emlékek

Klára csak tudat alatt neheztelt Fred mogorvaságáért. Érezte, hogy ő is tehet róla, csak azt nem tudta, hogy miként. Inkább a saját kedvetlenségével volt elfoglalva.

Nem szép, hogy így otthagytam, teljesen egyedül. Pont ma, amikor mindenki örül.

De erre a melákra is gondolnom kell – szorított aprót a fiú karján, lopva fürkészve annak zordon ábrázatát. Elvégre van magánéletem is, és ő legalább az enyém.

Nem volt mindig ilyen, ilyen ... profos. Az is furcsa, hogy „öregnek” nevezzük. Hiszen alig pár évvel idősebb Frednél! Milyen ragyogóan táncolt! Szellemesen társalgott. Vicceit mindenki imádta. Most meg? Olyan szórakozott. Olyan nyűtt. Nagyon komoly, sőt olykor komor. Szava meghalkult. Szóval olyan ... profos. Már nem dicséri meg a laboros csajok kerek popsiját. Már nem kérdez tréfás-fenyegetően, álféltékenységgel a fiúik iránt. Már nem veszi észre, ha új ruhában vonulok be a laborba és a jó beköpéseket sem kíséri a régi öblös hahotával. Öreg lett az „öreg”.

A lányok elmaradtak. Főasszisztensnői tisztem egy röhej, hiszen más laboros itt már nem dolgozik. Ő meg csak hajt, megszállottként dolgozik és semmivel sem törődik. A múltkor is az új szuperpulcsimra csak akkor figyelt fel, amikor egészen melléhajoltam: Puha, ugye? „Hmm, figyelemreméltó.” – csak ennyit mondott.

Pedig a nagy pillanatokban csak én álltam mellette. Amikor az Akadémia elnöke átnyújtotta a díszérmet, ami maga is egy vagyont ér. A Prof most egy eldugott fiókban tartja. Pedig az a méltatás az enyém is volt! Ugyan ki segítette? Ki figyelt hajnalban a munkájára? Ki hordta neki a kávé és ki erőltette rá a szendvicseket? Talán Zsuzsa? Ő sohasem értette meg; mindig csak bájolgott. Ugyan mit evett rajta a Prof? De azért az ünnepségen én, én álltam mellette és nem az a csinos, de érzéketlen nő. (Talán meg kellene látogatni, hiszen mégis a baráti körbe tartozik és épp gyermeket vár – siklott félre a gondolata.)

Klára édes fájdalommal gondolt arra, hogy valamikor szerelmes volt belé. Ma is előtte áll, amint akkor még barna hajába túrva lelkesen magyarázott a Prof a tábla előtt. A csajok megőrültek érte. De a Prof neki, és csakis neki magyarázott – ezt látta a szemén. Nem vitás, hogy legtöbbször rajta akadt meg a tekintete.

Mindez elmúlt. Zsuzsa is elment. Mindenki elment. Nem maradt az Öreg mellett senki. Csak én. Nem, nem igaz, hogy száanalomból! Nem is nosztalgiaként. Még csak számításból sem. Az Öreg úgyis előbb-utóbb kirukkol valamivel, de nem az a fontos. Akkor miért vagyok itt? Csak vagyok. Talán megbecsülésből? És nem rúghatunk fel minden kapcsolatot csak azért, mert a másik éppen bajban van.

Ma is sokat tanulok és nincs vonzóbb, mint ugrás a bizonytalanba. A jövő megkísértése, a nemvárhatónak a várása. Már nem vagyok szerelmes, de a régi érzés helyét átvette valami, valami kifejezhetetlen, valami másabb, valami tartósabb. Valami, ami nem olyan tüzes, de sokkal-de-sokkal tartósabb.

Önkéntelenül megszorította Fred kezét. Határozottan előrehajolva utasította a sofőrt: „Itt álljon meg és várjon!”. Fred kérdő tekintetére nem is válaszolva tuszkolta ki a fiút a kocsiból.

A szülőszobán

Zsuzsa nyugodtan feküdt az ágyon. Első feloldóját már megkapta. A falra vetített kellemes, pasztell színű fényjátékban gyönyörködött. Finom, dallamos halk zene szólt, amit csak időnként szakított meg a melegbarna bariton, amely női hivatása teljességére emlékeztette.

Igen, szülni fog, már csak pár perc kérdése a kezdet. Ettől nincs is mit félni. Zsuzsa mosolyogva gondolt a nagymami szürke, poros, avított könyvére, amely szerint fájdalommal születik a gyermek. No, ma már ilyesmi nincsen! Itt nem lehet szó fájdalomról, itt nem lehet gond!

Igaz, István kicsit hiányzik. Nagyszerű férfi, hozzá való. Már a kormány tagja, és lehet, hogy nemsokára ő lesz a Titkár. Most is előadást fog tartani az ünnep alkalmából, meghívott díszvendégként. Az fontos, neki most ott van a helye. Egyébként is mit keresne itt és ilyenkor egy férfi? De azért hiányzik.

Az időnként bepillantó nővér figyelmesen törődik vele. Lám, most meg itt vannak a fiatalok, Klára és Fred. Szerbusztok, örülök nektek, picit üljetek le – mosolygott a két talpig fehérbe öltöztetett látogatóra. Ez aztán a kellemes meglepetés! Hát nem siettek az ünnepre?

Szerencsére Zsuzsa nem hallotta Fred kelletlen dörögését a nők, hülye érzékenységről, váratlan látogatási rohamairól, meg arról, hogy bezzeg ha ő nem lenne a Bizottság tagja, akkor hogyan kerültek volna be ide és most. Közben pedig rohamosan fogy az estére szánt idő.

Látogatás! Ilyenkor! – dohogott magában.

Kedvesek – nézi őket az ágyból. Egymáshoz illenek. Bár most nem hiányoztak – érzi az újabb lökést. Azért mégis figyelmesek. Közelebb inti Klárát: „És ti, ti mikor?” – kezdte volna a nők között használatos félszavakkal, de érezte, hogy... „Drágák vagytok, de most menjetek!” – nyúlt sietősen a csengőért.

A nővér belépett, kikészítette az utolsó feloldót és némán intett a fiataloknak: itt a távozás ideje. Klárán valami szokatlan élenkség lett úrrá, már vonszolta lefelé a fiút a lépcsőn. „Jobbra két utcával” – adta ki az utasítást, és mögöttük lassan eltűnt a kórház fénylő bejárata.

Anita és „ő”

„Azonnal gyere le onnan!” – rivallt az ablakpárkányba kapaszkodó kölyökre. „Mondtam már ezerszer, hogy nem szabad. Leesel.” – tette hozzá egy kicsit türelmesebben.

A kicsi kacska kezével és nehezen mozduló lábával ügyetlenül kászálódott lefelé, rángatózó szájacskája sarkában a kitörő sírás első jeleivel. „Nem úgy gondoltam, no ne sírj már!” – visszakozott az anyja. „Gyere, kapsz egy kalácsot” – mondta és a gyerek kezébe nyomott egy kenyérmaradékot. A hüppögő kölyköt a fotelba nyomta és kirohant a konyhába.

Még ezernyi dolga volt. Vár még a vasalás, a kosz is ellep mindent és erre a fiúra mindig vigyázni kell, simított végig deresedő haján. Meddig lehet ezt bírni?

Ki fogom bírni, ki kell bírnom. Őmiatta, sóhajtott Anita. Egyébként volt már sokkal rosszabb is. Kezében megállt a mosogatórongy és látta magát, amint a kicsit egy felmart pokrócba burkolva osont ki a kórház ajtaján. Ha elkapják...! Szerencsére akkor még a Bizottság ellenőrzése sokkal lazább volt. Így most itt lehet ő, kukkantott be a fotelban meghúzódó és majszolgató kis idétlenre.

De mennyi gond! Eltitkolni a létét. Megszerezni kettejüknek a mindennapit. És ez a kis buta nem is sejti, hogy az életéről van szó. Most is felmászott az ablakba. Még csak az kellene, hogy meglássák. Uram Isten...!

Pedig milyen kedves, még így, még így is. Felkapott egy sárgarépát és bevitte a sötét kis szobába. „No, látod mit hoztam?” És mennyire hálás, hogy ragyog most is! Különben is értelmes, már amennyire

lehet szegénykém. Már százig is elszámol, betűzgeti a könyveit és le tudja írni a nevét. És ha nem veszi észre, hogy figyelem, gyönyörűen énekel. Szegénykém, csak ne lenne ennyire rossz ránézni! És el kell tiltanom az ablaktól is, most is, az Ünnepen is. Szegénykém!

Talán mégis szólni kellene neki, gondolta, miközben a krumpli-hámozáshoz fogott. Mégis az apja. Nem, azt nem lehet. Úgysem tudna segíteni, és ha mindez kiderülne, még jobban meghurcolnák. Mennyit szenvedhetett! Az ő tudásával. Nem, neki nem szólhat. Különben jobb is, hogy nem tudja az egészet.

Kezében megállt a hámozókés. Szerette azokat a kiskocsmákat, a lopott perceket és nem, igazán nem sértette még a nagy titkolózás sem. Sőt, volt benne valami meghitt. Milyen buta, buksi nagy feje volt. Egy nagy gyerek – gondolt a Profra. Mindig milyen távolban jártak a gondolatai és ő mennyire szerette ilyenkor nézni!

Sóhajtott és újabb darabhoz kezdett. Még a vasalás is. Holnapra le kell adni a szomszédhoz, hogy kapjon egy kis pénzt. A gyerek miatt nem vállalhatott rendes állást, ezért ilyesmiből kell megélniük. A mosás, a vasalás, mindig ugyanaz. Majd azért este bekapcsolja a tévét egy kicsit. Drága az áram. De ma...

A szeme szürke volt, mégis meleg. Nem, nem szabad neki szólni!

A lánykérés

A parton a tömeg közé vegyültek. Fred valahonnan szerzett egy csokor rózsát és Klára hálásan fogadta. Hmm, tud ilyen is lenni. Néha. Olykor meglepően figyelmes.

Később Fred felkérte táncolni és együtt élvezték az este mámorát. Egy újabb pezsgő után a fiú hirtelen elkomolyodott: „Kedves, már régóta vagyunk együtt. Kívánva se találhatnék számomra drágábbat. Mellettem biztos helyre találsz. Ez az este különben is jó előjel. Miért ne tartoznánk igazán, végleg egymáshoz?”

Klára megsimogatta a fiú vállát és szomorkásan elmosolyodott. Hát igen. Frednél ilyen a lánykérés. Tőle még ez is komoly teljesítmény. Kedves srác. És miért ne? Beleegyezően szorította meg a fiú kezét: Igen – és Zsuzsára gondolt.

Nemsokára az ilyenkor rendkívüli ülést tartó Bizottság előtt álltak. Igen, jó, megfelel, képesek – bólogattak a tagok. Kétségtelenül fejlett, érett, határozott szándékú ifjú pár. Bár a lány kapcsolata a Proffal... Node a fiú karrierje...

Megkapták az együttélési engedélyt. A partra már nem is mentek vissza. Egyenesen Fred lakására hajtottak.

A szülés

Zsuzsa előtt minden elmosódott. Az utolsó feloldó hatása megjött: utána már semmit sem érzett. Egy végső erőfeszítés után elpilledten hanyatlott hátra. Az orvosok az új jövevény körül sürgölődtek, amíg ő végtelenül elfáradva pihegett.

„Kislány, nagyszerű kislány!” – ragyogott a szülést vezető orvos. Zsuzsa a tompa kábulatban alig érzékelte élete addigi legnagyobb pillanatát: életet adott. Arra is csak halványan gondolt, hogy Istvánnal pont így tervezték. Előbb egy kislány. Kiskorában a ház szemefénye, később pedig a leendő öcsike kedves, segítő nővérkéje. Így lesz jó.

„Szeretném látni...” – kezdte volna, de már hozták is. Csapzott kis barna hajából furcsán állt ki két sötét tincs. Élete első és azonnal nehéz munkájától meggyötört, öregesen ráncos kis pofijából élénken villant elő két fekete bogárka, egyre jobban fénylően, amint előntötték a könnyek a méltatlankodó és fokozódó ordibálás közben: mi ez, mi történt velem, itt miért van hideg, miért nem kapok enni, hogyan kell azt tenni, mit csináltak velem, ki vagyok – kérdezte volna – de az őt körülvevő hatalmas lények mindebből semmit sem értettek.

„Most el kell vinnünk, tudja ...” – mondta a szülész. Milyen édes, gondolta Zsuzsa, de úgyis visszahozzák. Most nem is bánta, hogy kicsit pihenhet. Csak lenne itt István. Fontosabb az előadása? Bezzeg ő, ő bizonyára... – rémlett fel előtte a Prof. Majd minden sárgás kábulatba hanyatlott.

Az eredmény

Az Öreg felnézett. A világos képernyőn megjelent a végeredmény. Ugyanakkor mögötte felsistergett a lombikhalmaz. A kép kékes villódzása átváltott meleg narancsszínbe és barátságos üzenet villant fel:

„Az eredmény megfelel. Az eredmény megfelel. Az eredmény... Kér újabb változatot? Kér újabb változatot? Kér új...”

Nem, szólalt meg hangosan, mosolyogva a Prof. Nem kérek – ütötte be határozottan a választ. Ez most jó. Így kellett. Ezt várta, de mióta! Ez most jó. Megtalálta annak a furcsa elmebaj gyógyszerének a képletét. Barátságosan ütött egy picit a képernyő dobozára. Jól van, haver, ezt megcsináltuk...!

Azért lesz még vele munka. A részletek... De mindegy, a kulcs már a kezében van. Kikapcsolta a generátort és megcsapta a mélységes csend, amint a bonyolult műszerek sziszegése lassan-lassan elhalkult.

Boldog feloldódást, búcsúzott a kikapcsolt gép is. A Prof a táblához lépett – ósdi darab, de hasznos – és egyetlen határozott mozdulattal letörölte az utolsó egyenleteket. Most már őrzi azokat a gép agya, és – ami fontosabb – az övé is.

Mivel ő volt a Prof, egyelőre nem is gondolt arra, hogy miként fogja majd megírni az eredményt, hogyan tartja meg majd azt a szenzációs előadást és miként lesznek tele az újságok a fantasztikus hírrel...

Szeretettel simított végig az öreg masina barátságos képernyőjén. No, srácok, mától fogva kevesebb a félelem – gondolta. Fáradtan megfordult, bólintott, így jó lesz, és öreges mozdulatokkal felcibálta szürkés ballonkabátját. Az ajtóból visszanézve végigjártatta tekintetét a laboron, újra bólintott, majd lekapcsolva a villanyt kilépett.

A sűrűsödő ködben átvágott két mellékutcán és betért egy csendes söntésbe. Most végleg elhagyatott volt: a törzsvendégek a tűzijátékot szemlélték a parton. „Régen láttam” – mondta kérdően a pincér. „A szokásosat...?” – törölt végig a látszat kedvéért az asztalon, de észlelte, hogy felesleges a diskurzus. Hozta a sört, meg a három pogácsát.

Megvárta, amíg az Öreg egyet húz a korsóból és amikor látta, hogy visszatér ebbe a világba, letelepedett az asztalhoz, újra végigsimítva azt a kendője szélével. „Hogyhogy ilyen későn?”

„Mikor volt itt Anita?” – kérdezte válasz helyett és végignézett a kopott, megszokott falakon. „Nem, nem láttam azóta sem,” – szólt a gazda – „de ha oly’ nagyon érdekli, meg tudom adni a címét.” Ezzel a zsebébe nyúlt és valamit firkantott a számlapapírra.

Két percet még diskuráltak, majd a gazda felállt, megtörölte kezét a köténye szélében és az ajtónak fordult: új vendég érkezett. Lassan-lassan beköszönt a reggel.

A Prof még egy korsót kért. Megszolgáltam, ezt megérdemeltem – motyogta magában, furcsa képleteket firkálva a párás pohárra. Ha tudnák, hogy ez a cserép mennyit ér, vihogott maga elé. Végtelen fáradt volt. Egy idő után felállt, fizetett.

A sápadt hajnalon egy szürke ballon botorkált a külváros felé. Kis földszintes házához érve a kulcsot a zárba illesztette, majd pillanatra elmélázott, a zsebéből előkotorta a fecnit, vállat vont és a kulcsot újra kihúzva elindult a néma, kietlen utcán. Arrafelé...

Azt, hogy a laborban élesen és sürgetően kétszer is megszólalt a telefon, már senki sem hallhatta. Azután egy harmadik csengés ...

Az ítélet

A szülőotthon neonfényes folyosóján ritmikus léptek koppantak. Középen a főorvos. Balján egy köpcös, őszülő, öntudatos férfi: a Taigetosz-bizottság kirendeltje. Jobbra egy szikár hölgy, az intézeti pszichológus. Egymás után lépdeltek Zsuzsa szobájába.

Az felriadt a vakító fényre, ami hirtelen elöntötte a szobát. „A kicsi, hol van a kicsi?” – kérdezte kábultan.

„Megállapítottam, mint a Bizottság ügyeletes...” – kezdte a köpcös.

„Pedig minden normálisnak látszott...” – mentegetőzött a főorvos.

„Talán jobb, ha itt maradok ön mellett!” – szögezte le a szikár hölgy.

„Nem, hagyjanak!” – sikoltotta Zsuzsa. Erőtlenül hanyatlott hátra és megváltotta a meleg eszméletlenség.

Később a pirosarcú nővérkét látta maga mellett. „Kedvesem, mit tehetek önért?” – kérdezte lágyan. Zsuzsa egy pillanatig habozott, majd gyenge hangon suttozta: „Ha lehet, hívja fel a Profot. Tudja...”

Megnyugvás

A gyerek végre elaludt. Egy ideje egészségesen szuszog. Kezében ott van a répa maradéka: majszolás közben lepte meg az álmot.

Anita a kislámpa mellett, amit letakart, hogy ne zavarja a kölyköt, a nadrág térdeit foltozza. Mert ez a gyerek mindenhová felmászik. Minden érdekli. Mindent kikutat. Jaj, Istenkém, mi lesz szegénnyel?

Most, hogy alszik, nem is annyira csúnya. Megszűntek azok az undorító rángások – jaj, hogyan is tudom elviselni – az arca kisimult, békés, most a fájdalmakat sem érzi. Majd csak...

Az öltésekkel együtt szaporodott a hajnal. Istenem, egy újabb nap. És nem változik semmi. Semmi sem változik. Ezt nem, nem lehet kibírni. Anita csüggedt öléből leesett a picinyke ruhadarab. Remegő kézzel nyúlt a telefonhoz és tárcsázta a rég nem hívott számot.

István

A legelőkelőbb negyed egyik tömbjének a legfelsőbb emeletén István a másnapi bizottsági beszédét finomítgatta. Itt áthúzott egy szót, ott beszúrt egy másikat. Már szinte befejezte, amikor a számítógépen egy bipelés figyelmeztette: üzenet érkezett.

Szórakozottan olvasta át: igen, a kórházban ismét csak történt egy *olyan* eset és „a fogyatékoság miatt meg kellett szakítanunk, és ...”

Hmm, ez jó, ez nagyon jó, ez humánusabb! – jutott eszébe valami.

Vette a vázlatát és a „fogyatékos” szót átfirkálta „fogyatékkal élő”-re. Majd az esetet is említi. Melyiket is? Újra rápillantott az üzenetre. Csak most ötlött a szemébe a „... Zsuzsa ...” részlet.

Neeeeem!!! Néma üvöltéssel borult az asztalra ...

Kopogtatás

Anita a konyhába tért és felkészítette a kávéját. Észre sem vette, hogy a kicsi felébredt, kiosont a bejárati ajtóhoz és halkan nyüszíteni kezdett. Mint egy kiskutya, amely már nagyon várja a gazdiját.

A koppintás halk volt, szinte elnyomta a kifutó kávé kotyogása. Anita mégis felkapta a fejét és a lepattogzott festékű bejárathoz sietett.

A Prof szórakozottan lépett be, mint aki nagyon-nagyon messziről egy váratlan helyre érkezik. De a levegőbe szimatolva megrázta magát és kicsit már határozottabban kérdezte: „Nos, hmm, akkor kaphatnék talán egy csészével én is?”

Hajnalban

A panorámás ablakból pont a Sugárútra lehetett látni. Már a park sarkán sem lézengtek emberek: elpihent a város. A szél erősödött és megtáncoltatta a parti vitorlásokat. Szalagfoslányokat, virágokat, röpcédula-fecniket görgetett szerte a szél a bókoló fák között.

Csönd ülte meg a sugárutat.

Klára visszafordult az ablaktól. Ott fekszik a férfi – nem, hiszen ez csak egy nagy fiú – akit választott. Akinek engedett. Aki megtalálta. Akit megtalált. Nem mindegy? Szóval, az akit kedvel. Elégedett, mint egy nagy macska. Meglepően gyengéd volt. Erős, határozottan okos, a maga módján még kedves is. Nem mondom, a melle kicsit szőrösebb a kelleténél, akkor furcsán csiklandós, de ad magára. Alszik mint egy óriási csecsemő.

Az asztalhoz lépett és cigaretta után nyúlt. Nem, mosolyodott el önkéntelenül is végigsimítva a hasán. Nem, talán már nem szabad. Talán! Remélem! Szeme megakadt a telefonon.

Óvatosan, hogy az alvót fel ne ébressze, magával húzta a zsinórt a szomszéd szoba felé. Tárcsázott. Valakivel csak közölnie kell, hogy mennyire, nos, mennyire – miért szégyelli még magának is bevallani – így van, meg kell mondani, legalább neki, hogy mennyire boldog! És ki értené ezt meg jobban, mint ő?

A csengések üresen haltak el a távolban...

Visszalépett az ablakhoz. A szomszédos tetők antennaerdején keresztül csak szűk kilátás nyílt a távoli utcákra. Minden néma volt, semmi sem mozdult, hiába hajolt ki a kereten. Csak a hajnal láthatta a boldogságát.

A szürke, majd acélosan kék tetők peremei rózsaszínűbe váltottak és már kölcsönvették a narancs árnyalatait is, de az utcák üregeit még fakósárga homály töltötte ki. Most nyílt meg annak a távoli kiskocsmának az ajtaja. Kopott ballonkabát lépett ki rajta és lassú határozottsággal indult célja felé. A harmadik sarkon befordult és megállt az ócska, régies épület ajtaja előtt. Majd némi habozás után irányt váltott.

Furcsa, rázta meg a fejét Klára. Ő maradt az egyetlen, akinek elmondhattam volna. Akinek először akartam volna elmondani. Aki képes arra, hogy megértse ezt a hatalmas és csodálatos érzést. Még szavak nélkül is.

Visszaosont az ágyhoz, és Fred mellé bűjt. Nézte a nagydarab fiút, majd elkaccintotta magát. Vajon ő, a leendő is ilyen lesz?

Hátradőlt, magára húzta a meleg takarót és csendes mosollyal várta az első, a valóban első, a legeslegelső közös reggelt.

KÉPJEGYZÉK

S=saját , K = közkincs

K Mohács	https://hu.wikipedia.org/wiki/Moh%C3%A1cs
K Fagyi	https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ice_cream#/media
S Tízforint	
S Pannónia	
K Szatyor	https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Netz.jpg
S Öltöny	
K Farkaskutya	https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A9met_juh%C3%A1szkutya#/
K Körömlakk	Szerző: „Zitona”. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f/Red_nail_polish_in_application.jpg
S Toilet	
K Remíz	Szerző: FOTO:Fortepan — ID 98827 http://www.fortepan.hu/_photo/download/fortepan_98827.jpg
K Tábornút	https://en.wikipedia.org/wiki/Campfire#
K Sír	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Baja_K%C3%A1lv%C3%A1ria-temet%C5%91_s%C3%ADrszobor.JPG
K Thonet-szék	Szerző: Henry Townsend – Chair owned by H. T. https://en.wikipedia.org/wiki/No._14_chair#/media/File:Thonet_Chair_No._14.JPG
K Bányató	Szerző: KovácsD – Kaszalapi tó https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:M%C3%B3richida_Kaszalapi-t%C3%B3.JPG
K Teve	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ca/Western_on_a_camel.jpg
K Nyúl	https://hu.wikipedia.org/wiki/Házi_nyúl#/media/File:Lapin_chèvre.JPG
K Húsvéti tojás	https://hu.wikipedia.org/wiki/Tojásdiszítés#/
S Bor	
K Sör	https://en.wikipedia.org/wiki/Radeberger_Brewery
K Mobilok	https://hu.wikipedia.org/wiki/Mobiltelefon#/
K Gépfegyver	https://en.wikipedia.org/wiki/Machine_gun#/
K Rendőrautó	https://en.wikipedia.org/wiki/Police_car
K Gellért	Szerző: Roberto Ventre – Flickr: Gellért Gyógyfürdő – Bp. https://hu.wikipedia.org/wiki/Gell%C3%A9rt_gy%C3%B3gyf%C3%BCrd%C5%91#
K Ponty	https://hu.wikipedia.org/wiki/Ponty
K Villamos	http://wikimapia.org/20751079/hu/
K 1956 tank	https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Soviet_tank_in_Budapest_1956.jpg
S Nyelvek	
K Beatles	https://en.wikipedia.org/wiki/The_Beatles#/
K Sugárút	Szerző: J. Crocker – Downtown from the lakefront, Chicago, IL, USA https://hu.wikipedia.org/wiki/Chicago#/media/File:2010-02-19_16500x2000_chicago_skyline_panorama.jpg

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	1
A CSATATÉR	2
A FAGYLALT	4
A TÍZFORINTOS.....	8
PANNÓNIA SAJT.....	11
SÜRGŐS CSODA.....	13
RÖVIDNADRÁG	17
EGY HÚ BARÁT EMLÉKÉRE	19
GYEREKSZÁJ	22
A TOILET.....	25
A REMÍZ.....	27
A TÁBORTŰZ.....	29
ÁTEREDŐ FÁJDALOM	32
TANULSÁGOS TANÁRI TÖRTÉNETEK	36
FÉLELMEIM	40
PÚP NEM VÉSZ EL.....	45
KÉT BUCKÓ	48
FORINT-UTCAI HÚSVÉTOK.....	52
A BOR ÉS MÁS ÉLŐLÉNYEK.....	54
CSAK SEMMI CIDERT, KÖNYÖRGÖK ...!.....	59
ÚJRAKEZDÉS	63
KOCKAFEJ ÉS PIUSZ.....	67
KEDVENC ZSARVAIM	72
ÓH, TI ATYÁK ...!.....	77
ELSZAKADÁS.....	82
A „NEGYVENKILENCES”	88
KISKATONÁK	95
A NYELVEK ÉS ÉN	101
BEATLES – NAPÓLEONNAL.....	112
MINDNYÁJUNK ÜNNEPE.....	119
KÉPJEGYZÉK.....	132
TARTALOMJEGYZÉK	133